

November 2005

OUTREACH

Volume XXVIII, No. 2

From the Editor

It has been quite some time (one year!) since our last issue of *Outreach*. With this issue, we will resume our regular schedule of six issues per year.

We appreciate the many calls and emails we have received asking about the absence of *Outreach*. Some of you thought that perhaps our electronic newsletter, *Crossroads*, was now permanently replacing *Outreach*, and you were quite vocal with your objections, stating that an electronic newsletter does not take the place of a magazine like *Outreach*. "Many of us do not have e-mail," was the outcry. We agree.

While it is true that we have been spending considerable time on the weekly *Crossroads* e-newsletter, that was not the reason for the temporary absence of *Outreach*. We are happy to assure you that we will continue to reach out to you with *Outreach* providing an important communications link with the Prelacy, as well as a "crossroads" for all of us.

Because of the recent hiatus, this issue of *Outreach* is a kind of "catch-up" issue of events that took place during the spring and summer.

Visit of Catholicos Aram I

As we go to press with this issue, His Holiness Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia, is departing from the United States for his return to the Catholicosate in Antelias, Lebanon. His Holiness made visits to the Canadian, Western, and Eastern Prelacies, back-to-back in that order, with the specific purpose of celebrating the 75th anniversary of the Armenian Theological Seminary in Lebanon. An added celebration during his visit was the 10th anniversary of his election and consecration.

The next issue of *Outreach* will be devoted to His Holiness' visit to the Eastern Prelacy, the Seminary, and the Near East Relief whose historical connection to the Seminary is a fascinating story in itself.

Crossroad, the E-Newsletter

Those wishing to receive the Prelacy's weekly E-newsletter, *Crossroads*, should email a request to info@armenianprelacy.org with email address, name and street address.

Crossroads provides short up-to-date news and information about the Prelacy and our Parishes, as well as unexpected and interesting tidbits.

Bookstore Christmas Catalog

This issue contains a special 16-page supplement prepared by the Prelacy's Bookstore. There are many new titles in both Armenian and English. Many of the Armenian titles are not readily available elsewhere. There are also some wonderful new gift items from Armenia. Take a look and place your orders before the rush.

Finally...

I am grateful to the many who inquired about the status of *Outreach*. It is nice to know that we were missed. Thank you.

INSIDE...

Encyclical on 90th anniversary of Genocide	
Armenian	2
English	5
Thousands of Armenians and Friends Gather in New York for Joint Commemoration	7-12
Encyclical on 1600th Anniversary of the Invention of the Armenian Alphabet	
Armenian	13
English	16
National Representative Assembly	18-24
Prelate's Message to NRA	
Armenian	25
English	28
St. Gregory of Datev Summer Institute	31-33
News from Catholicosate	34
Crossroads	36

Also in this issue:

SPECIAL BOOKSTORE CATALOG

Front Cover:

Datevatzis during the annual summer studies institute. *Photo by Arek Hamalian*

Back Cover:

Antranig and Aghtamar Dance groups performed at Times Square gathering. *Photo by J. K. Hovhanness*

OUTREACH

is a publication of the Eastern Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America
138 E. 39th Street, New York, NY 10016
212-689-7810 / 212-689-7168 (fax)
e-mail: email@armenianprelacy.org
web page: www.armenianprelacy.org

His Eminence

Archbishop Oshagan Choloyan, *Prelate*

Iris Papazian, *Editor*
Khajag Zeitlian, *Design*

Mardiros Minas-Haftvani, *Business Manager*

Comments and/or editorial contributions may be mailed to the attention of the editor Outreach, 138 E. 39th Street, New York, NY, or by email to info@armenianprelacy.org or by fax, 212-689-7168.

OUTREACH is published by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 E. 39th Street, New York, NY 10016. Printed in Canada. Postage paid at New York, NY, and additional mailing offices. Postmaster: Send address changes to OUTREACH, c/o Prelacy of the Armenian Apostolic Church, 138 E. 39th Street, New York, NY 10016.
ISSN: 1064-3087

In Our Next Issue...

As we go to press with this issue of *Outreach*, His Holiness Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia, is completing his visit to the Eastern Prelacy and preparing to return to the Catholicosate in Antelias, Lebanon. The Catholicos' visit was specifically to commemorate the 75th anniversary of the Armenian Theological Seminary in Antelias, and the 10th anniversary of the election and consecration of Aram I to the throne of the Holy See of Cilicia. His Holiness visited the New York metropolitan area, Washington, DC, Boston, and Chicago. The next issue of *Outreach* will be primarily devoted to the visit.

ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ ՕԾՈՒԹԻՒՆ Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿՈԹՈՂԻԿՈՍԻ ՍՐԲԱՏԱՌ ԿՈՆԴԱԿԸ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 90-ԱՄԻԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԱՐԱՄ

Ծառայ Յիսուսի Քրիստոսի եւ անհասանելի կամօքն Աստուծոյ եւ ընտրութեամբ ազգիս
Եպիսկոպոսապետ եւ Կաթողիկոս Հայոց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
շնորհք, սէր եւ խաղաղութիւն եւ Տեառնէ եւ ողջոյն հայրապետական ի մէջն
եւ օրհնութիւն յԱջոյ Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին:

Թեմակալ Սրբազան Առաջնորդաց, Արքեպիսկոպոսաց եւ Եպիսկոպոսաց, Վարդապետաց եւ
Քահանայից, Ազգային Ընդհանուր Ժողովոյ եւ Կեդրոնական Վարչութեան, Երեսփոխանական,
Պատգամաւորական, Գաւառական եւ Թեմական Ժողովոց, Թաղականութեանց եւ Հոգաբարձու-
թեանց, Բարեսիրական Միութեանց եւ Ծառայից Հայ Դպրութեան, Դաստիարակ Ուսուցչաց եւ
Մամլոյ Սպասաւորաց եւ համօրէն հաւատացեալ հարազատաց մերոյ Հայկազնեան ազգի որ ի
սփիւռս աշխարհի, Քրիստոսաւանդ սիրոյ եւ հայրապետական ողջոյն ի մէջն եւ օրհնութիւն յԱջոյ
Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին. խաղաղութիւն Հօր Աստուծոյ, սէր Որդոյն Միածնի եւ
շնորհք Հոգւոյն Սրբոյ եղիցին ընդ ձեզ ընդ ամենեսեանդ. ամէն:

2005 տարին 90-ամեակն է Հայկական Յե-
ղասպանութեան: Հետեւաբար, հայ ժո-
ղովուրդի ժամանակակից պատմութեան մէջ սովո-
րական թուական մը չէ ու պէտք չէ ըլլայ այս տարին՝
իւրաքանչիւր հայու եւ ողջ հայութեան համար:

Հայ ժողովուրդի բոլոր գաւակներուն համար
2005 տարին, առաջին հերթին, պէտք է դառնայ անց-
եալին նայելու եւ մեր պատմութեան մէջ 1915 թուա-
կանին իւրաքանչիւր տեղը, իմաստն ու պատգամը
վերլուծելու եւ վերաշեշտելու առիթ մը: Արդարեւ,
կա՞յ աշխարհի վրայ հայ մը, որ չի գիտեր թէ Օսմանե-
եան թուրքիան 1915-ին, օգտուելով Համաշխարհա-
յին Առաջին Պատերազմի ստեղծած անորոշ կացու-
թենէն, գործադրութեան դրաւ հայ ժողովուրդը ամ-
բողջութեամբ բնաջնջելու իր սարսափազդու ծրա-
գիրը՝ աւելի քան մէկուկէս միլիոն հայեր ջարդելով:
Կա՞յ աշխարհի վրայ հայ մը, որ իր մանկութեան օրե-
րուն իսկ խոր ընդվզումով տեղեակ չէ դարձած
թուրքիոյ կողմէ հայ ժողովուրդի գաւակներուն
դէմ ամէնէն բարբարոս կերպով կատարուած ջար-
դերուն՝ Պոլիսէն մինչեւ հեռաւոր գաւառները,
պատմական Հայաստանէն ու Կիլիկիայէն մինչեւ
Տէր Զօրի անապատները: Արդարեւ, Հայկական Յե-
ղասպանութեան առթած տագնապով ու ցասումով
դաստիարակուեցան բազմաթիւ սերունդներ:

Ջարդուած ու իրաւագրկուած ազգի մը պատկանե-
լիութիւնը խոր վէրք մը ձգեց հայ մարդու ինքնու-
թեան կազմաւորման մէջ՝ անցնող 90 տարիներու ըն-
թացքին:

Հայկական Յեղասպանութիւնը պատմական
անժխտելի իրողութիւն է՝ ո՛չ միայն մեր ժողովուրդի
պատմութեան էջերուն վրայ սեւ ու անջնջելի տառե-
րով արձանագրուած, այլ նաեւ համաշխարհային
պատմութեան մէջ, եւ նոյնի՛նքն ցեղասպան թուրք-
իոյ պետական-դիւանագիտական փաստաթուղթե-
րուն մէջ յստակօրէն տեղ գրաւած: Անցնող տարիներ
ընթացքին հայ թէ օտար պատմաբաններու կող-
մէ համապարփակ ու գիտական մօտեցումով, փաս-
տաթղթային տուեալներով ու նաեւ կենդանի վկա-
յութիւններով կատարուած ուսումնասիրութիւննե-
րը աւելի՛ շեշտեցին Հայկական Յեղասպանութեան
անհերքելի իրողութիւնը առաւել լոյս սփռելով անոր
ներքին ծալքերուն վրայ:

2005 թուականը մեր ժողովուրդի գաւակներուն
համար պէտք է դառնայ անցեալը վերլուծելէն ու վե-
րարժեւորելէն անդին, ապագային նայելու ու աշ-
խարհին դիմաց անպատիժ մնացած ցեղասպանու-
թեան մը պահանջատէր դառնալու սքանչելի առիթ
մը: Հաւաքական յիշողութիւնը ժողովուրդի մը
կեանքին մէջ կենսական է: Ժողովուրդի մը պատ-

մութիւնը կերտող, անոր գոյութիւնը ամրացնող, շարունակականութիւնը ապահովող եւ ինքնութիւնը բիւրեղացնող ուժ է հաւաքական յիշողութիւնը: Պէտք չէ մոռնալ անցեալը: Սակայն, անհրաժեշտ է միաժամանակ յիշողութիւնը վերածել պահանջատիրութեան: Շնորհիւ մեր կազմակերպութիւններուն ու ժողովուրդի գաւակներուն կազմակերպ ու հետեւողական աշխատանքներուն, միջազգային ընտանիքին մէկ մասը ճանչցաւ 20-րդ դարու առաջին ցեղասպանութիւնը, Հայկական Յեղասպանութիւնը: Այս առիթով Մեր բարձր գնահատանքը կը յայտնենք արդարութեան պաշտպան ու իրաւագրկուած ժողովուրդներու զօրակից բոլոր ազգերուն, պետութիւններուն, կրօններուն, եկեղեցիներուն ու կազմակերպութիւններուն: Հարկ է սակայն, որ ամբողջ աշխարհը ճանչնայ հայ ժողովուրդին դէմ գործուած այս հաւաքական ոճիրը: Բայց բոլորէն առաջ, մեր ժողովուրդի արդար պահանջն է որ նոյնինքն ցեղասպան Թուրքիան պաշտօնապէս ճանչնայ իր նախորդներուն կողմէ պետականօրէն ծրագրուած ու գործադրուած ցեղասպանութիւնը հայ ժողովուրդին դէմ:

Պահանջատէր է հայ ժողովուրդը իր մարդկային ու ազգային բռնաբարոյութեամբ իրաւունքներուն նկատմամբ: Միշտ պահանջատէր պիտի մնայ հայ ժողովուրդը ինչ ալ ըլլան իր դիմաց գտնուող դժուարութիւնները: Ոչ մէկ հայ իրաւունք ունի հեռու մնալու մեր ազգային պահանջատիրական պայքարէն: Ազգային պահանջատիրութիւնը հայուն ամէնէն նուիրական ու առաջնահերթ պարտաւորութիւններէն մէկն է: 90-ամեակը Հայկական Յեղասպանութեան մարտահրաւէր մըն է ուղղուած մեր ժողովուրդին իր հաւաքական յիշողութիւնը վերաթարմացնելու եւ իր պահանջատիրութիւնը վերակենսաւորելու՝ խոր հաւատքով, ամուր կամքով ու վառ տեսիլքով:

Հայ եկեղեցին միշտ եղաւ իր ժողովուրդի կողքին, նոյնիսկ իր պատմութեան ամէնէն դժնդակ պայմաններուն մէջ: Ան եղաւ իր ժողովուրդին իրաւունքներուն ամուր պահապանը եւ անոր արդար դատին զօրեղ պաշտպանը: Իր ժողովուրդին հետ ջարդ տեսած ու աքսորի արհաւիրքը ապրած Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը մանաւանդ միշտ եղաւ իր ժողովուրդին հետ՝ Կիլիկիոյ քաղաքներէն ու գիւղերէն մինչեւ Տէր Զօրի անապատները եւ ի սփիւռու աշխարհի: Գողգոթայի ճամբէն քայլած, սակայն իր ժողովուրդին նման ու իր ժողովուրդին

հետ յարութեան շունչով իր կեանքը վերակազմակերպած ու իր առաքելութիւնը կենսագործած Հայրապետական այս դարաւոր Սուրբ Աթոռը 90 տարիներ շարունակ, իր պապեանական հողերէն արմատախիլ դարձած իր ժողովուրդի գաւակներուն հոգեկան ու Ֆիզիքական կարիքներուն օգտակար դարձաւ, գաղութներու կազմաւորման ու կազմակերպման մէջ վճռական դեր ունեցաւ, եկեղեցի ու դպրոց շինեց, հոգեւոր, բարոյական ու մշակութային արժէքներու նուիրեալ տարածիչը դարձաւ, ինչպէս նաեւ իր ժողովուրդի արդար իրաւունքներու հետապնդման անվեհեր ջահակիրը հանդիսացաւ: Եւ այսօր, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը հաւատարիմ իր քրիստոնէական կոչումին, իր հաւատքի առաքելութեան ու ազգային ուխտին, վերանորոգ հաւատքով ու վճռակամութեամբ իր ժողովուրդի գաւակներուն իրաւունքները կը հետապնդէ՝ աշխարհէն արդարութիւն պահանջելով:

Արդ, Հայրապետական սոյն սրբատառ Կոնդակով 2005 տարին կը հռչակենք՝

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋԱՏԻՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻ

Հայկական Յեղասպանութեան 90-ամեակէն եկող պատգամով ու մարտահրաւէրով պէտք է արժեւորուի 2005 տարին մեր ժողովուրդի հաւաքական կեանքէն ներս: Հետեւաբար, սովորական ձեռնարկներէ անդին, մեր կեանքէն ներս հետք ձգող, մեր պահանջատիրական պայքարին մէջ նոր էջ մը բացող եւ մեր ժողովուրդը դէպի լուսապայծառ ապագայ առաջնորդելու կոչուած նախաձեռնութիւններով, դէպքերով ու իրագործումներով լեցուն տարի մը պէտք է դառնայ այս թուականը:

Ահա ա՛յս հաւատքով ու տեսիլքով, ա՛յս մտածումով ու սպասումով, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Անթիլիասի Մայրավանքէն հայրապետական կոչ կ'ուղղենք մեր ժողովուրդի գաւակներուն՝ թելադրելով իրենց-

Առաջին, 90-ամեակը Հայկական Յեղասպանութեան պէտք է նշել համազգային տարողութեամբ, միասնական ճիգով, համախումբ մասնակցութեամբ եւ Հայաստան-Սփիւռք սերտ ու ներդաշնակ գործակցութեամբ: Մեր ժողովուրդի գաւակները հեռու պէտք է մնան կուսակցական, քաղաքական, համայնքային կամ այլ տեսակ տարակարծութիւններէ, եւ համախմբուելով մեր ազգային ընդհանրական ու գերագոյն արժէքներուն ու պահանջներուն շուրջ,

պէտք է աշխարհին ներկայանան որպէս մէկ ազգ՝ հաւաքական մէկ պահանջատիրութեամբ:

Երկրորդ, մեր բոլոր գաղութներէն ներս, մեծ թէ փոքր, հեռաւոր թէ մօտաւոր, կազմակերպ ձեւով ու հանդիսաւոր շուքով պէտք է նշուի 90-ամեակը Հայկական Յեղասպանութեան: Այս առիթով կատարուելիք աշխատանքները ու տեղի ունենալիք ձեռնարկները հարկ է համապատասխանեն տուեալ գաղութի ներքին դրուածքին ու զինք շրջապատող իւրայատուկ պայմաններուն: Իւրաքանչիւր գաղութ, իւրաքանչիւր կազմակերպութիւն եւ իւրաքանչիւր հայ անհատ պէտք է իր գործօն ու ամբողջական մասնակցութիւնը բերէ այս կարեւոր դէպքի արժեւորման մեր ժողովուրդի ժամանակակից պատմութեան մէջ:

Երրորդ, ներկայ աշխարհը բոլորովին տարբեր է յարաբերաբար մօտիկ անցեալին: Մեզ շրջապատող պայմանները, մտահոգութիւններն ու մարտահրաւէրները տարբեր բնոյթ, շեշտ ու տարողութիւն ունին: Հետեւաբար, անհրաժեշտ է որ 90-ամեակի համազգային նշումը տարբեր արժեքափերով, հայեցակէտերով ու մօտեցումներով կազմակերպուի: Հարկ է դիմել այնպիսի ազդու միջոցներու ու գործելակերպերու, որոնք մեր ժողովուրդի պահանջատիրութիւնը կը դարձնեն այժմէական ու համահունչ միջազգային ընտանիքի մտահոգութիւններուն ու առաջադրանքներուն:

Չորրորդ, 90-ամեակը Հայկական Յեղասպանութեան առիթ մը պէտք է դառնայ մեր թեմակալ Առաջնորդներուն, Ազգային Իշխանութեանց, մեր բոլոր կազմակերպութիւններուն, կառույցներուն, միութիւններուն ու Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան հոգեւոր խնամքին ենթակայ մեր ժողովուրդի գաւակներուն, բարձրագոյն աստիճանի պատասխանատուութեամբ ու յանձնառութեամբ մասնակից դառնալու այս յոյժ կարեւոր ամեակի համազգային տօնակատարութեան, զայն վերածելով ազգային պահանջատիրական պայքարի հզօրացման եզակի դէպքի մը:

Հինգերորդ, մի՛ մոռնաք, սիրելի՛ գաւակներ հայ ժողովուրդի, Տէր Զօրը՝ մի՛ մոռնաք, որ մեր հայրերն ու մայրերը, եղբայրներն ու քոյրերը 90 տարիներ առաջ Տէր Զօրէն անցան: Ոմանք, Տէր Զօրի կիզիչ աւազներուն մէջ մնացին ու այսօր որպէս նահատակներ յաւիտեանականութեան կը պատկանին: Իսկ ուրիշներ, Տէր Զօրի տառապանքն ու դառնութիւնը

ճաշակած, ցրուեցան ի սփիւռս աշխարհի, ընտանիք կազմեցին եւ համայնք կազմակերպեցին՝ դառնալով Սփիւռքի օտարացնող միջավայրերուն մէջ հայ ժողովուրդի վերապրելու հաւատքին ու կամքին հերոսները: Չմոռնանք, որ մենք գաւակներն ենք Տէր Զօր ապրած ու Տէր Զօրէն վերապրած մեր քաջ, նահատակ ու յարուցեալ ժողովուրդին: Հետեւաբար, Տէր Զօրը մեր կեանքին ու մեր պահանջատիրական պայքարին մէջ պէտք է մնայ մնայուն ու տիրական ներկայութիւն: Ան պէտք է իւրաքանչիւր հայուն համար դառնայ կենդանի յուշարար Հայկական Յեղասպանութեան, եւ ներշնչման ու հզօրացման աղբիւր՝ ազգային պահանջատիրութեան: Տէր Զօրը պէտք է դառնայ նաեւ ուխտավայր ո՛ղջ հայութեան համար: 90-ամեակին առիթով, կոչ կ'ուղղենք մեր ժողովուրդի գաւակներուն՝ մեր մէկուկէս միլիոն նահատակներու կտակին հաւատարմութեամբ ուխտի երթալու Տէր Զօր, վերանորոգելու մեր քրիստոնէական ու ազգային սրբազան ուխտը:

Արդ, Հայրապետական սոյն Կոնդակով կը թելադրենք Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան բոլոր թեմակալ Առաջնորդներուն ու Ազգային Իշխանութեանց անմիջապէս աշխատանքի լծուելու, եւ գործակցութեամբ իրենց թեմի սահմաններէն ներս գտնուող կրօնական, համայնքային, քաղաքական, կուսակցական, բարեսիրական, մշակութային, կրթական, մարզական եւ ազգային այլ կառույցներուն, Հայկական Յեղասպանութեան 90-ամեակը նշելու համազգային տարողութեամբ ու միասնական ճիգով:

Խո՛ւնկ ու աղօ՛թք մեր բիւրաւոր նահատակներու անթառամ յիշատակին:

Յարգա՛նք ու պատի՛ւ նահատակներու նուիրական կտակին հաւատարմութեամբ ապրող ու պայքարող հայ ժողովուրդին:

Ողջ լերուք ի Տէր, զօրացեալք շնորհօք Ս. Հոգևորն եւ յաւէտ օրհնեալ ի Մէնջ: Ամէն:

**ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ**

Տուա կոնդակս ի Կաթողիկոսարանիս
Ի դռն Մայր Տաճարիս Սրբոյն Գրիգորի Լուսատրչիմ
Որ յԱնթիլիաս, Լիբանան
Ի 1-ն Յունուարի, 2005 թուին Քրիստոսի, եւ
Ի թուին Հայոց ՌՆԾԳ
Ընդ համարաւ ՎՄԿԷ

ENCYCLICAL OF HIS HOLINESS ARAM I, CATHOLICOS OF THE GREAT HOUSE OF CILICIA, ON THE OCCASION OF THE 90TH ANNIVERSARY OF THE ARMENIAN GENOCIDE

ARAM

Servant of Jesus Christ and, by the will of the incomprehensible God and by the selection of our Nation, Chief Bishop and Catholicos of the Great House of Cilicia
Pontifical greetings with the love transmitted by Jesus among us,
and blessing with the right of our father, St. Gregory the Illuminator,
to the consecrated diocesan prelates, the bishops, the archimandrites and priests, the National Representative Assemblies and the Executive Councils, the vestrymen and the members of boards of trustees, the charitable organizations and the servants of Armenian literature, the teachers and the workers of the press, and all our faithful children of the Armenian nation scattered throughout the world, May the peace of God the Father, the love of His Only Begotten Son, and the grace of the Holy Spirit be with all. Amen.

The year 2005 is the 90th anniversary of the Armenian Genocide. Therefore, this year is not an ordinary date in the contemporary history of the Armenian people, and it must not be one for each and every Armenian and the Armenian people as a whole.

For all Armenians, the year 2005, in the first place, must become an occasion to look at the past and to remember and reemphasize once again the unique place, meaning and message of the year 1915 in our history. Indeed, is there any Armenian on this earth, who does not know that, in 1915, Ottoman Turkey, by taking advantage of the turbulent situation created by World War I, carried out its horrific plan to completely annihilate the Armenian people, massacring more than one and a half million Armenians? Are there any Armenians on this earth, who have not learned from their very childhood, with profound revulsion, about the massacres committed by Turkey against the Armenian people in the most barbaric manner, from Constantinople to the distant provinces, from historical Armenia and Cilicia to the deserts of Der Zor? Indeed, numerous generations were raised with the torment and vexation caused by the Armenian Genocide. Belonging to a massacred nation deprived of its rights profoundly affected the formation of the Armenian identity over the past 90 years.

The Armenian Genocide is an undeniable historical fact not only indelibly recorded in black letters on the pages of our people's history but in those of world history as well; it has clearly found its place too in the governmental-diplomatic archives of the very same country having committed genocide — Turkey. The studies written in recent years by both Armenian and non-Armenian historians, with their comprehensive and scientific approach, documentary evidence as well as eyewitness testimonies, further underscored the irrefutable fact of the Armenian Genocide, while shedding further light on its inner folds.

For the Armenian people, the year 2005 must become, besides an occasion to once again remember and reevaluate

the past, a marvelous opportunity to look toward the future and demand the justice due them for a genocide which the world has let remain unpunished. Collective memory in the life of a people is vital. Collective memory is a force that constructs a people's history, strengthens its existence, ensures its continuity and crystallizes its identity. The past must not be forgotten. However, at the same time it is necessary to render memory into a demand for justice. Owing to the systematic and persistent efforts of our organizations and individual Armenians, one part of the international family has recognized the first genocide of the 20th century, the Armenian Genocide. On this occasion, we express our deep appreciation to all the nations, governments, religions, churches and organizations, which are defenders of justice and supporters of the world to acknowledge this collective crime committed against the Armenian people. But, above all, the just demand of our people is for genocidist Turkey itself to recognize the genocide planned and executed at the government level by its predecessors against the Armenian people.

The Armenian people demands justice for the violation of its human and national rights. The Armenian people shall always continue to demand justice, no matter what difficulties it may face. No Armenian has the right to remain aloof from our national struggle to gain that justice. The national demand for justice is one of the most sacred and top-priority obligations of every Armenian. The 90th anniversary of the Armenian Genocide is a challenge directed at our people to refresh its collective memory and revitalize its demand for justice, with deep faith, firm will and bright vision.

The Armenian Church has always been by its people's side, even in the direst of conditions. It has been the firm protector of its people's rights and the staunch defender of its just cause. The Catholicosate of the Great House of Cilicia, in particular, having been subjected to massacre along with its people and having experienced the horror of exile, always remained with its people, from the towns and

villages of Cilicia to the deserts of Der Zor and the rest of the world. Although having walked the road to Golgotha, this centuries-old Holy Pontifical See reorganized its life with the spirit of resurrection, like its people and with its people, and vitalized its mission. For 90 years, it addressed the spiritual and physical needs of its people having become uprooted from its ancestral lands; it played a decisive role in the formation of various communities; it built churches and schools; it became the devoted disseminator of spiritual, moral and cultural values, as well as constituting the intrepid torchbearer in the pursuit of the just rights of its people. And today, the Catholicosate of the Great House of Cilicia, faithful to its Christian calling, the mission of its faith and national vow, is pursuing the rights of its people with renewed faith and resolution, demanding justice from the world. Now, with this saintly Pontifical Encyclical, we proclaim the year 2005

THE YEAR OF NATIONAL DEMAND FOR JUSTICE

With the message and challenge arising from the 90th anniversary of the Armenian Genocide, it is necessary to qualify the year 2005 in the collective life of our people. Therefore, besides the usual programs, this year must become a year full of initiatives, events and accomplishments designed to leave a trace in our life, open a new page in our struggle to achieve justice, and lead our people toward a bright future.

Thus, it is with this faith and vision, this thought and expectation that we direct a Pontifical appeal from the Monastery of the Catholicosate of the Great House of Cilicia in Antelias to our people, suggesting to them:

First, the 90th anniversary of the Armenian Genocide must be marked with pan-national scope, joint effort and broad popular participation, as well as with close and harmonious cooperation between Armenia and the Diaspora. Our people must remain above partisan, political, denominational or other kinds of dissension, and rally around our overall national supreme interests and priorities. They must present themselves to the world as one nation, with one collective demand for justice.

Second, the 90th anniversary of the Armenian Genocide must be observed in an organized manner and with solemn dignity in all our communities, large and small, near and far. The efforts to be carried out on this occasion and the programs to take place must correspond to the internal setup of the given community and the unique conditions surrounding it. Each community, each organization and each Armenian individual must actively and fully participate in making this important event a worthy entry in the contemporary history of our people.

Third, the present world is totally different in relation to the recent past. The conditions, concerns and challenges surrounding us have a different nature, emphasis and scope. Therefore, it is necessary that the pan-national observance of the 90th anniversary be organized with different standards, viewpoints and approaches. It is necessary to resort to such effective means and *modus operandi*, which will make our people's demand for justice modern and consonant with the

concerns and objectives of the international community.

Fourth, the 90th anniversary of the Armenian Genocide must become an occasion for our Diocesan Prelates, Executive Councils, all our organizations, institutions, associations and the faithful subject to the spiritual care of the Catholicosate of the Great House of Cilicia, to participate in the pan-national commemoration of this extremely important anniversary with the highest degree of responsibility and dutifulness, making it a singular event for the strengthening of our national struggle for justice.

Fifth, dear sons and daughters of the Armenian people, don't forget Der Zor; don't forget that our fathers and mothers, brothers and sisters, passed through Der Zor 90 years ago. Some remained in the burning sands of Der Zor and today they belong to eternity as martyrs. Others, in turn, having gone through the misery and bitter experience of Der Zor, became scattered throughout the world, formed families and organized communities, becoming heroes in terms of the faith and will of the Armenian people to survive in alienating diasporan environments. Let us not forget that we are the children of our courageous, martyred and resurrected people, which experienced and survived the ordeal of Der Zor. Therefore, Der Zor must remain a permanent and dominant presence in our life and our struggle for justice. For each and every Armenian, Der Zor must become a living reminder of the Armenian Genocide and a source of inspiration and strength in our national struggle for justice. On this occasion, we appeal to our people to go on a pilgrimage to Der Zor, with allegiance to our one and a half million martyrs, in order to renew our Christian and sacred national vow.

Now, with this Pontifical Encyclical, we exhort all the Diocesan Prelates and Executive Councils of the Catholicosate of the Great House of Cilicia to immediately begin work and, in cooperation with the religious, communal, political, partisan, charitable, cultural, educational, athletic and other national institutions found within the confines of their respective dioceses, to observe the 90th anniversary of the Armenian Genocide with pan-national scope and unified effort.

May the unfading memory of our myriad martyrs be blessed with incense and prayer.

Respect and honor for the Armenian people living and struggling with allegiance to the sacred legacy of the martyrs.

May you live with the Lord, gain strength with the Holy Spirit and be blessed forever.

ARAM I
CATHOLICOS OF THE GREAT HOUSE OF CILICIA

This encyclical was issued from the St. Gregory the Illuminator Cathedral of the Catholicosate of the Great House of Cilicia in Antelias, Lebanon on January 1, 2005 AD, and the year 1454 of the Armenian calendar. No. 3000/267.

(Translated by Aris Sevag)

Thousands of Armenians and Friends Gather in New York to Mark 90th Anniversary of Genocide

United Efforts of Joint Commemorative Committee Attracts Great Participation from Near and Far

by Jake Goshert

Ninety years ago the Ottoman authorities came in the night for the Armenians. They came for the professors and clergy, the community leaders and businessmen, the poets and artists—more than 200 of the top leaders of the Armenian community in Constantinople. Many were never seen again.

Soon the scene would be played out throughout the Ottoman Empire, with bloody results: 1.5 million Armenians dead, countless others forced from their homes, and the near annihilation of an entire people.

While the devastation was widespread and deep, the Armenian people survived. They have never forgotten their dead ancestors. In this 90th anniversary year, hundreds of thousands of Armenians, in Armenia and the vast Diaspora, gathered to remember.

In New York City, under the banner of the Joint Commemorative Committee for the 90th Anniversary of the Armenian Genocide, the major Armenian organizations, upon the invitation of His Eminence Archbishop Khajag Barsamian and His Eminence Archbishop Oshagan Choloyan, came together to plan a joint united commemoration on Sunday, April 24. The major themes of prevention, recognition, justice, and action were emphasized throughout the day.

Church Services

The day began with the celebration of simultaneous Divine Liturgies at St. Vartan Cathedral and St. Illuminator's Cathedral in Manhattan. Services also took place at St. Ann Armenian Catholic Church in Brooklyn, the Armenian Evangelical Church in Manhattan, and the Armenian Presbyterian Church in Paramus, New Jersey.

St. Vartan Cathedral

The guest homilist at St. Vartan Cathedral, the Rev. Dr. Robert Edgar, general secretary of the National Council of Churches, spoke about how he had come to learn from, and feel a connection to, the Armenians. Growing up just outside Philadelphia, Edgar's Methodist minister was an Armenian, who made sure to educate his non-Armenian parish about the horror of the Genocide. Edgar continued learning about the Armenians while he served as a U.S. congressman and during visits to Armenia in his current position. But while he feels strongly for the Armenians, he admitted that the violence of the past can be easy to forget.

"We often use the term that we should 'never forget.' But, to be honest, we forget day-in and day-out. We forgot the Genocide in Armenia, the Holocaust, and the genocide in Rwanda," he said. "The events of Rwanda should be a reminder that genocide can still continue today."

Recounting efforts people have recently taken to bring attention to the on-going genocide in the Darfur region of Sudan, Edgar said those who have been affected by large-scale violence, such as the Armenians, need to be vocal about the need to end all such violence.

"I pray our eyes will be open and our ears will be open, and God will give us strength to be people of peace," he said. "We pray that this type of act will not happen again."

St. Illuminator's Cathedral

At the invitation of His Eminence Archbishop Oshagan Choloyan, the V. Rev. Fr. Shahe Panossian, pastor of Sts. Vartanantz Church in Ridgefield, New Jersey, celebrated the Divine Liturgy at St. Illuminator Cathedral. Father Shahe, who also delivered the sermon, performed the Liturgy at the Martyrs' Altar, which was dedicated several years ago.

The V. Rev. Fr. Shahe Panossian, pastor of Sts. Vartanantz Church, New Jersey, celebrates the Divine Liturgy at the Martyrs' Altar at St. Illuminator Cathedral, New York City, as part of the daylong commemoration of the 90th anniversary of the Armenian Genocide. (photo by J. K. Hovhanness)

Lighting candles at St. Patrick's Cathedral in New York City where commemorative events took place. (photo by Harry Koundakjian)

The inspiring service was deeply appreciated by the faithful in attendance. In his sermon, Hayr Shahe paid tribute to the martyrs and spoke about our obligations to honor and to remember. With eloquence he paid tribute to the martyrs who died defending their faith, and to the survivors who were determined to create new life and new communities in order to perpetuate the Armenian faith and heritage.

Massive Gathering at Times Square

After the morning church services, thousands of Armenians and their friends gathered at New York City's Times Square for a rally during which speaker after speaker urged official recognition of the Genocide by the United States and Turkey. [See separate story on Times Square event—Editor].

Commemoration at St. Patrick's Cathedral

The Joint Commemorative Committee's daylong memorial ended with an ecumenical service of remembrance at New York's Roman Catholic Cathedral of St. Patrick. Thousands of Armenians—from young children to a few remaining survivors of the Genocide—filled the massive cathedral to capacity. They were joined by dozens

of religious leaders from the city's various Christian denominations, who entered the cathedral in a magnificent procession to begin the service.

As the procession reached the altar, Archbishop Oshagan Choloyan began the Ecumenical Requiem Service with the opening prayer.

Speaking on behalf of the Roman Catholic Archbishop of New York, Edward Cardinal Egan (who was in Rome participating in the Papal Conclave), the Cathedral's rector, Msgr. Eugene Clark, welcomed the overflow crowd to the service.

The homilist, The Rev. Dr. James Forbes, told those gathered that the memory of the Armenian Genocide should encourage us to stand up and fight other acts of violence, a call God has issued to human beings from the beginning of time.

Referring to the story of Cain and Abel, Rev. Forbes, the senior minister at New York City's Riverside Church, said we could find the roots of murder in the story of brother killing brother. In killing his brother, Cain fell to the temptations of life that can confront us all.

"God is saying to us that this violence is something you need to know about yourselves, but if you follow what I say, you will avoid the violent tendencies of your lives," Rev. Forbes said. "If only Cain had known what

God was saying to us, maybe he would not have committed the first murder, which leads to another, and another, until masses are slain."

After killing Abel, God placed a mark on Cain so others would not hurt him. "That mark is on all of us today," Rev. Forbes said. "It reminds us that we are all made in God's image. To end future violence we need to remember that we cannot hurt or harm those made by God," he said.

"If only we can know and remember that, perhaps our world would never have to know the word 'genocide' ever again," he said. "Human beings are made to know that God has made all of us. We may look different, eat different foods, speak different languages, practice different rituals, but God made us one."

While remembering the Armenian Genocide, Rev. Forbes said those who were touched by that violence must be vigilant in agitating for an end to other forms of mass violence, such as the ongoing genocide in the Sudan.

"A world in which violence becomes the norm is a world in which God's creation becomes degraded. Violence creates a world that in some way desecrates the plan of the creator," he said. "Everyone of us who is a part of the community of faith is called to join God's movement. If we can learn that lesson, perhaps our world will take us

The clergy during the prayer service at St. Patrick's Cathedral on April 24, 2005. (photo by Harry Koundakjian)

to the end of the Bible, which is like the beginning. We need to start this movement now."

Knowing the Facts

After the spiritual portion of the gathering, the focus turned to the importance of remembering the facts of the Genocide and advocating for its official recognition.

"The young and old, the rich and poor, leaders and followers, these people perished in their mountain villages, in city streets, and in barren stretches of deserts," said one of the speakers, David Bonior, the former congressman from Michigan who has long been supportive of the Armenian cause. "These things are hard to hear,

cide—would give approval for more violence.

"There was one lesson the international community did not learn from the Armenian Genocide, and that is that world indifference paved the way for modern genocide," he said. "The Armenian Genocide is an undeniable fact. The evidence is confounding. We are grateful to all the people and governments who have the political courage to speak the words of recognition. Denial hurts both sides, the Armenians and Turkey. Turkey must come to terms with its own history, the sooner the better for both Turkey and Europe."

Peter Balakian, the award-winning author of two important books on the Genocide—*Black Dog of Fate* and *The*

Passing of the Torch

The service included a moving and symbolic passing of the torch from the survivors to a group of young Armenians. "It is important for us as the Armenian youth, as the flag-bearers of a new generation, to remember that there were those who wished us to fail, to be beaten, and left to die," said Andrew Kayserian, who spoke on behalf of the youth, reflecting on the survivors' ordeal. "But we cannot give in to such wishes. That is why we have gathered, to pick up where we left off—where our forebears were interrupted so long ago—and continue to propel ourselves forward."

Throughout the service, a combined choir from parishes throughout the area, under the direction of Maestro

*Congressman David Bonior delivers his message during commemorative services at St. Patrick's Cathedral.
Photos by Harry Koundakjian*

Ambassador Armen Martirosyan speaking at St. Patrick's Cathedral.

Peter Balakian, award winning author, served as the Master of Ceremonies at St. Patrick's Cathedral.

but they need to be heard. They need to be heard today in America and Turkey by those who deny the truth of history. They need to be heard today so they are never repeated anywhere."

Armenia's ambassador to the United Nations, Ambassador Armen Martirosyan, said indifference to the Armenian Genocide—such as the still-hypothetical entry of Turkey to the European Union, even though the nation has yet to recognize the Geno-

Burning Tigris—served as Master of Ceremonies. He read several moving passages and poems written by victims and eyewitnesses to the Genocide, while thanking the survivors who came for the commemoration.

"To the survivors, we honor you today," he said. "For having carried the burden of the Armenian Genocide for decades; for having provided your witness testimony and stories to us; for being an essential bridge to the events."

Khoren Mekanejian, performed with Fr. Mamigon Kiledjian on the organ. Fr. Kiledjian, pastor of St. Stepanos Church in Elberon, New Jersey, also played an original piece, "Prelude on Hrashapar," which was dedicated to the memory of his father, Nishan Kiledjian. Fr. Mardiros Chevian, dean of St. Vartan Cathedral, led the subcommittee organizing the ecumenical memorial service and served as Master of Ceremonies during the prayer service at St. Patrick's Cathedral. *

Enormous Crowd Gathers in Times Square, NYC, to Honor Survivors, Remember Sacrifices of the 1915 Armenian Genocide

by Florence Avakian

A crowd estimated at 8,000 people—incorporating all age-groups, as well as thirteen Genocide survivors—packed New York's famed thoroughfare, Times Square, on Sunday, April 24, 2005, to commemorate the 90th anniversary of the Armenian Genocide of 1915. More than 50 buses from all along the east coast converged on the metropolis, ten coming from Boston alone. Just before the event, the persistent clouds dispersed, and the sun shone brilliantly on the assemblage.

Events for this momentous milestone were planned and executed by the Joint Commemorative Committee for the 90th Anniversary of the Armenian Genocide of 1915, comprised of the major Armenian American organizations.

On the dais at Times Square, seated before a large banner proclaiming the Genocide in English and Armenian, were the religious leaders of the Diocese, Prelacy, Catholic, and Evangelical Armenian churches. Principal speakers included New York Senator Charles Schumer; New Jersey Congressman Frank Pallone, and New York Congressman Anthony Weiner.

Following the American and Armenian national anthems, sung by Diane Haroutunian and Anoosh Barclay, respectively, the program opened with an invocation by Archbishop Khajag Barsamian, Primate of the Eastern Diocese. He noted, "That even after four generations, the effects of this terrible episode are still felt by Armenians." Remembering the people of Armenia "whose very existence is a testimony to the undying spirit of those who endured the Genocide," the Primate acknowledged what many other peoples have experienced and are still enduring these horrors. "May what affected the Armenian innocents never again be repeated anywhere on the face of this earth," he stated.

Senator Charles Schumer declared strongly, "The Armenian Genocide was

a genocide. This was documented by American diplomats and international journalists. Persecution against Armenians continues today through the Turkish blockade of their land and continued desecration of Armenian buildings and churches in occupied lands," he said. "Armenians are particularly frustrated, because the world seems not to hear them, despite preaching about genocide and the Holocaust."

Recalling the infamous words of Hitler—"Who today remembers the Armenians?"—the Senator added: "The only thing worse than genocide is the denial of genocide. Until the truth about Armenia is brought to light, despots in dark corners of the world will think they can commit atrocities without fear of punishment. And these atrocities will be repeated."

More than 200 in Congress Sign Petition

Congressman Frank Pallone, the co-chair of the Congressional Arme-

nian Caucus, declared that 178 members of the House of Representatives and 32 Senators had cosponsored a letter to President George W. Bush, urging him to use the word "genocide" in his annual statement on the April 24th memorial.

Congressman Pallone reminded listeners of atrocities taking place currently in Darfur, Sudan, and he warned, "More will become victims in the future." With reference to a New York Times piece wherein a Turkish envoy had stated that Armenians seek Genocide recognized for the sake of restitution and reparation, the Congressman responded: "To this we say, Yes!" Thunderous applause ensued. He urged listeners not to give up hope, and to keep contacting their senators and congressmen about Genocide recognition.

Congressman Anthony Weiner, in his remarks, related that "Ninety years after the first genocide of the 20th century, it is hard for many Americans to

Several survivors of the Armenian Genocide were able to attend the events in New York City. (photo by J. K. Hovhanness)

conceive of a tragedy on such a scale. An equivalent massacre on U.S. soil would claim the lives of 236 million Americans. That's every man, woman and child in 48 of the 50 United States," he pointed out, and reiterated strongly that "it is time for the U.S. Congress to finally designate what we all know to be a case of genocide. While tragically it may not be the last, it is time to correct the history in the minds of many, and finally declare the Armenian genocide the holocaust that it was."

In addition to the speakers, proclamations from New York Governor George Pataki and New York City Mayor Mike Bloomberg, designating April 24, 2005, as "Armenian Genocide Day," were presented.

As a break from the speaking, three musicians playing traditional Armenian instruments offered a musical interlude. For a brief span, the bustle of Times Square seemed to stop under the haunting, mournful sound of the Armenian *duduk*. The musicians were Martin Haroutunian (*duduk*), David Gevorgyan (*duduk*), and Markos Shabazyan (*dhol*).

Two dance groups, Antranig and Aghtamar, provided appropriate dance selections to an appreciative audience.

Serving as Master of Ceremonies for the program was Michael Ozanian, an editor at Forbes Magazine, who capably moved the program forward, maintaining a brisk pace throughout the two-hour event.

Also addressing the crowd were the Armenian Catholic Exarch, Archbishop Manuel Batakian; and representative of the Armenian Evangelical Church, Rev. Armen Galeyan. Other speakers included Knights of Vartan Grand Commander Edward Korkoian; Stephanie Rollo, a young woman who recounted the story of her grandfather; and the Joint Committee co-chair Roy Stepanian and Ken Sarajian. His voice raw with emotion, Sarajian offered an anecdote of his daughter's teacher, who had insisted that Mt. Ararat is in Turkey. "I don't care if she fails you, honey," he recalled telling his daughter. "Till the day I die, I will shout to the world: Mt. Ararat is in Armenia!"

Ambassador Greets Each Genocide Survivor

An especially affecting moment in the program came when Armenia's Ambassador to the United Nations, Ar-

Senator Schumer makes a powerful speech at Times Square.

Photos by Harry Koundakjian

men Martirosyan, personally went over and warmly spoke to each one of the thirteen genocide survivors present, all wearing symbolic red carnations.

Survivor Puzant Piranian was remembering the lost 15 members of his family. "I will never forget," he said emotionally, "but I am here alive, and representing each one of their brave

An impressive line up of speakers delivered their messages during the Times Square gathering including Congressman Frank Pallone of New Jersey.

Also in attendance were survivors Araxie Aghababian, Krikor Goybashian, Anne Karakayian, Rahan Kachian, Sirarpi Serabian, Yeretzgin Sirarpi Khoyan, Perouz Kaloustian, and Mgrdich Maybalian.

Concluding the memorable program, Archbishop Oshagan Choloyan, Prelate of the Eastern Prelacy, before

"The only thing worse than genocide is the denial of genocide. Until the truth about Armenia is brought to light, despots in dark corners of the world will think they can commit atrocities without fear of punishment. And these atrocities will be repeated."

Senator Charles Schumer

souls and spirits."

Ninety-year-old Charlotte Kachejian marched in the deportation with her mother after her father was killed. She recalled, with tears in her eyes, how the Turkish gendarme tore the cross from her mother's neck, threw it on the ground and stomped on it.

Onorik Eminian, 95, whose parents, grandparents, and uncles were killed, stated that though brokenhearted, she was nonetheless "very happy that the people here today know what we went through." And Arshalouys Mouradian-Dadirian, 2 years old when the Genocide started, related in a hushed voice how her father and three uncles were taken away in chains, never to be seen again.

offering the closing prayer, paid special tribute to the survivors. "No one can understand your pain, starvation, thirst, or the torture which you endured. You survived with your strength. You were heroes without weapon."

"A crime against humanity can never be forgotten," he said. "But remembering is not enough. Our collective memory must remain strong and alert, so the same doesn't happen to others.

"Truth and justice go together," Archbishop Choloyan concluded, affirming one of the themes of the 90th anniversary gathering. "The world must act in concert to prevent future genocidal acts." [See complete text elsewhere in this issue—Editor]. *

The following is the concluding meditation delivered by Archbishop Oshagan Cholyan at the gathering at Times Square, New York City, April 24, 2005.

Ninety years ago, under the chaotic cover of war, one and one-half million Armenians—men, women, and children—were massacred by Ottoman Turkey. On April 24, 1915, the leaders of the Young Turk regime set into motion their evil plans to eliminate the Armenians from their homeland where they had lived for almost three millennia.

Ninety years. Nine decades. Some may ask: Why is it necessary to remember after 90 years? It is necessary because a crime against humanity cannot and must not ever be forgotten. To forget such an atrocious act would be another crime, just as to deny the truth of the event is also a crime—a further crime against the victims and a crime against their children, grandchildren, and unborn descendants.

The world's memory began to fade after the terrible facts of the Armenian Genocide left the front pages of the international press, allowing those who would wield terrible power against innocent people to learn a lesson of their own. Ninety years is more than a lifetime, yet memory outlasts human life because it becomes a part of history, the collective, continuing memory of humanity. Milan Kundera, the Czech novelist, has written, "The struggle of man against power is the struggle of memory against forgetting." Our collective memory must remain strong and alert in that struggle against forgetting, so that such power will never again be used against another people at another time.

But, as we have sadly witnessed, remembering is not enough. It is not enough for us to remember that today genocidal acts are taking place in Darfur, where villages that once had more than 30,000 inhabitants have been reduced to less than 500. Remembrance is not enough. Action must accompany remembrance, and it is our sacred duty to convey this message to our government. We are a great nation not because we have a powerful army, not because we have immense resources, but because our foundation is strong—a foundation based on truth and justice.

The wound of genocide never heals. It is a festering wound that may grow smaller with the passage of time, but that remains a part of a people forever. A nation is never again exactly the same after having been the victim of genocide.

It is true that we are overwhelmed with frustration, but I wholeheartedly believe we will overcome. We live with hope and are strengthened by the legacy of the survivors who gave us the will to continue. Hope is the greatest healer of the body and soul. The perpetrators of genocide must learn a lesson: the lesson that even such large-scale, unspeakable slaughter will not vanquish the human spirit or moral fiber of a nation.

Truth and justice go together. These are two ideals that all peoples are entitled to. If they are precious ideals for Armenians, they certainly are precious ideals for all peoples of the world. Armenians, having suffered from tyranny and persecution, appreciate the privileges of liberty, and can proclaim the virtues of liberty, truth, and justice to others. We here honor our survivors, and in doing so, honor and give hope to all survivors of tyranny everywhere.

The threat of genocide, rather than diminishing in the 20th and 21st centuries, seems to have retained its potential and its power. But genocide must finally be stopped. The world

must act in concert to prevent forever genocidal acts. We here today resolve that the future will overcome the past.

***

On behalf of the joint committee I want to thank all of the participants in today's program here in Times Square, all of the officials and dignitaries, those who appeared on stage and spoke, and all those behind the scenes without whom this event would not have been possible. Thank you all.

Սիրելի հայրեր և մայրեր,

Այս պահուն մեզմէ ոչ ոք կրնայ զգալ այն ցաւը, որ դուք 90 վարիներ վարիք համբերութեամբ և յոյսով: Այսօր, անգամ մը ևս ձեր յիշողութեան առջեւ կը բացուի աստուորութիւնը կտորածներուն, ձեր հարազատներուն սպանութիւնը, ձեր դիմագրասած փանջանքը - անօթութիւնը, որբութիւնը և անորոշ ապագան: Սակայն դուք կրցաք այս բոլորը փանիլ զերմարդկային ոյժով, անսահման համբերութեամբ և լաւարեւութեամբ: Դուք դարձաք իսկական հերոսներ, առանց զէնքի յարթելով չարին:

Պահն է, որ մենք ձեր պայքարը շարունակենք արդարութեան և հապուցման ի խնդիր: Եւ երբ օր մը, մենք՝ մէկուկէս միլիոն անմեղ զոհերուն ժառանգորդները, փրկանանք մեր իրաւունքներուն, այն արեւն միայն պիտի մեղմանայ ձեր փառապանքը, և մեր նահապակաները հանգիստ ննջեն:

***

Let us pray.

Յանուն Հօր և Որդոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն:

All merciful Lord, we ask You to be mindful of your faithful servants, the Armenian people, who for 90 Aprils have lived with the memory of the mass murder of one and one half million of their nation. The pain of the deep wounds in their hearts remains fresh and agonizing because the truth of their sojourn into the valley of the shadow of death continues to be denied by the descendants of the perpetrators. But, their faith in You remains unshaken, for they know that You are the only one who can replace darkness with light, conquer deceit with truth, turn despair into hope, and replace hate with love, fear with courage, cruelty with kindness.

Remember, O Lord, the victims of all genocides past and present. Bless the souls of those who offered their lives through their death to You and Your kingdom as a living sacrifice in faithful obedience to Your faith and love.

Strengthen in us the power of the cross, the spirit of living martyrdom, so that we may fulfill Your holy commandments through such life and service that they may be instruments for Your peace and justice in this earth's struggle for freedom and recognition of human rights, which are Your gifts to all Your creatures.

We ask all this in Your name and for Your glory. We rededicate ourselves to You with unshaken faith, and give You our thanks for delivering us out of the depths of despair into this land of freedom and liberty. Amen.

ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ ՕԾՈՒԹԻՒՆ Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿՈԹՈՂԻԿՈՍԻ ՍՐԲԱՏԱՌ ԿՈՆԴԱԿԸ ՀԱՅ ԳԻՐԵՐՈՒ ԳԻՒՏԻՆ 1600-ԱՄԻԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԱՐԱՄ

Ծառայ Յիսուսի Քրիստոսի եւ անհասանելի կամօքն Աստուծոյ եւ ընտրութեամբ ազգիս
Եպիսկոպոսապետ եւ Կաթողիկոս Հայոց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
շնորհք, սէր եւ խաղաղութիւն եւ Տեառնէ եւ ողջոյն հայրապետական ի մէջ
եւ օրհնութիւն յԱջոյ Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին:

Թեմակալ Սրբազան Առաջնորդաց, Արքեպիսկոպոսաց եւ Եպիսկոպոսաց, Վարդապետաց եւ
Քահանայից, Ազգային Ընդհանուր Ժողովոյ եւ Կեդրոնական Վարչութեան, Երեսփոխանական,
Պատգամաւորական, Գաւառական եւ Թեմական Ժողովոց, Թաղականութեանց եւ Հոգաբարձու-
թեանց, Բարեսիրական Միութեանց եւ Ծառայից Հայ Դպրութեան, Դաստիարակ Ուսուցչաց եւ
Մամլոյ Սպասաւորաց եւ համօրէն հաւատացեալ հարազատաց մերոյ Հայկազնեան ազգի որ ի
սփիւռս աշխարհի, Քրիստոսաւանդ սիրոյ եւ հայրապետական ողջոյն ի մէջն եւ օրհնութիւն յԱջոյ
Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին. խաղաղութիւն Հօր Աստուծոյ, սէր Որդոյն Միածնի եւ
շնորհք Հոգւոյն Սրբոյ եղիցին ընդ ձեզ ընդ ամենեսեանդ. ամէն:

Մեր ժողովուրդի զաւակներուն ծանօթ իրողու-
թիւն է, որ հինգերորդ դարու սկիզբը, 405
թուականին, տեղի ունեցաւ Հայոց պատմութեան
մեծագոյն դէպքերէն՝ Հայ Գիրերու Գիւտը: Սոսկ
լեզուական կամ մշակութային իմաստով կարեւոր
իրադարձութիւն մը չէր Հայ գիրերու ստեղծումը:
Այս եզակի դէպքին ամբողջական իմաստը ու իւրա-
յատուկ կարեւորութիւնը ըմբռնելու համար, անհ-
րաժեշտ է գայն դիտել մեր ժողովուրդի դարաւոր
պատմութեան ծիրէն ներս: Անհրաժեշտ է գայն ար-
ժեւորել մեր ժողովուրդի համայնական կեանքի հո-
գեւոր, մշակութային, կրթական, ընկերային եւ այլ
բնագաւառներէն ներս:

Այլ ժողովուրդներ ալ ունեցած են իրենց սեփա-
կան գիրերու գիւտը: Անոնց համար ալ մեծ կարեւո-
րութիւն ներկայացնող իրագործում մըն է իրենց աշ-
խարհահայեացքին ու մշակոյթին ձեւ ու իմաստ տա-
լու կոչումը գիրերու ստեղծումը: Սակայն, մեր ժո-
ղովուրդին համար մեծ նշանակութիւն ու վճռական
կարեւորութիւն ունեցաւ Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի
հոգեմտաւոր երկունքներուն, ճենճերումներուն ու
տեսիլներուն արդիւնքը եղող ու հրաշքի համագօր
հայոց Ա. Բ. Գ. ի գիւտը: Վկայ մեր երգի ու վէրքի,
խաչի ու յարութեան պատմութիւնը:

Արդարեւ, Մեսրոպաստեղծ Ա. Բ. Գ. ը մեր ժողո-
վուրդին համար դարձաւ իր ազգային ինքնութիւնը
կերտող հոգեմտաւոր ուժ: Ան դարձաւ մեր ժողո-

վուրդի պատմութեան ճամբան լուսագարդող պայ-
ծառ արեգակ: Ան դարձաւ մեր ժողովուրդի կեանքը
ոգեղէն արժէքներով ջրղեղող յաւերժահոս աղբիւր:
Տակաւին ան դարձաւ մեր գոյապայքարը ամրացնող
գօրեղ կռուան: Եւ այս բոլորին առընթեր՝ Ա. Բ.
Գ. ու մարմնաւորուած հայոց ոսկեղնիկ լեզուն դար-
ձաւ մեր ժողովուրդի միասնականութիւնը ապահո-
վող ու կռուանող աստուածառաք գերագոյն պար-
զեւ ու յաւերժութեան ճանապարհ: Հայ մանուկին
չրթնեղէն ծորող, Հայ քահանային աղօթքով երկինք
բարձրացող, Հայ մտքի ու հոգի ջինջ աղբիւրներէն
հոսող Ա. Բ. Գ. ը մեզի համար եղաւ ու կը մնայ Աս-
տուծոյ ապրող ու ապրեցնող ներկայութիւնը մեր
ժողովուրդի կեանքէն ներս: Դարե՛ր շարունակ Հայ
հոգեւորականներ ու բանաստեղծներ, գրագէտներ
ու երաժիշտներ, ուսուցիչներ ու մտաւորականներ
յաւերժափայլ փառքը հիւսեցին դարերուն հետ քա-
լած ու դարեր նուաճած Ա. Բ. Գ. ին: Իսկ օտարներ
հիացան Ա. Բ. Գ. ու ձեւ ու կառույց ստացած Հայ լեզ-
ուին հնչողական, քերականական եւ այլ իւրայատ-
կութիւններուն վրայ:

Ահա թէ ինչու արդարօրէն մեր ժողովուրդի
«սրբութիւն սրբոց»ներու կարգին կը դասուի Հայ լե-
զուն: Լեզուական ու լեզուաբանական ընթացիկ
ըմբռնումներէ ու մօտեցումներէ անդին՝ Հայ լեզուն
իւրաքանչիւր հայու համար ազգային անփոխարինե-
լի հարստութիւն մըն է: Հետեւաբար, ոեւէ անտար-

բերութիւնն հայ լեզուին նկատմամբ, մեր ժողովուրդին համար համագոր է ազգային դասալքումի: Եթէ նոյնիսկ մեր ժողովուրդի գաւակներէն ոմանք ինչ-ինչ պատճառներով պարտադրուած են հայ լեզուին ամբողջական ծանօթութիւնը չունենալու, եւ կամ չգործածելու հայերէնը, սակայն անոնք վստահաբար հայ լեզուն կը նկատեն, ու պէ՛տք է նկատեն, մեր ժողովուրդի եզակի գանձերէն ու սրբազան արժէքներէն մէկը: Եւ իբր այդպիսին՝ պաշտամունքի հասնող սէր ու երկիրդածութիւն պէտք է ունենան անոր նկատմամբ:

Ահա, դարեր շարունակ մեր ժողովուրդին ինքնութիւնը երաշխաւորած, գոյութիւնը ամրապնդած, մշակոյթը ծաղկեցուցած ու իր կեանքի ընթացքը ճշդած հայ Գիրերու Գիւտին 1600-ամեակն է, որ մեր ժողովուրդը՝ Հայաստանի պետութեամբ, իր եկեղեցիով, իր բոլոր գաղութներով ու կառոյցներով պիտի նշէ 2005 տարուան ընթացքին: Սովորական ամեակի հասկացողութեամբ պէտք չէ մօտենայ Գիրերու Գիւտին 1600-ամեակին: Մեր ժողովուրդի կեանքին մեծագոյն յեղափոխութիւններէն մէկը դարձած եւ մեր ազգին կեանքը հիմնովին յեղաշրջած Հայ Գիրերու Գիւտին եզակի իմաստը ու հօր պատգամը անհրաժեշտ է լուսարձակի տակ բերել՝ մեր ներկայ կեանքի հրամայականներուն ու մարտահրաւէրներուն դիմաց: Արդարեւ, մշակոյթներ ձուլող, համայնքներ քանդող, արժէքներ ոչնչացնող ու ինքնութիւն այլափոխող համաշխարհայնացումի ահաւոր հոսանքին դիմաց, հայ լեզուն մեր ժողովուրդին համար ամէ՛ն բանէ առաջ պէտք է դառնայ ազգակերտումի սրբազան դարբնոց ու ազգային ինքնապաշտպանութեան զօրեղ վահան: Ան պէտք է մնայ մեր սրտին տրոփները, մեր հոգիին թռիչքներն ու մտքին յղացքները վաւերականօրէն արտայայտող ու համապարփակ կերպով կազմաւորող կենսական ազդակ: Ու տակաւին, հայ լեզուն պէտք է դառնայ աշխարհի բոլոր կողմերը ցրուած մեր ժողովուրդի գաւակներուն ազգային պատկանելիութեան անխորտակելի առանցքը ու միութեան ամուր շաղախը:

Այս բոլոր կարելիութիւններով օժտուած է հայ լեզուն: Հետեւաբար, ոեւէ ժամանակէ աւելի այսօր ճակատագրական է անոր դերը հայ կեանքէն ներս: Անմահանուն խաչատուր Աբովեանի տաղնապը հայ լեզուի առողջ ու անաղարտ պահպանման նկատմամբ, նաեւ մեր բոլորին տազնապն է այսօր ու պէ՛տք է ըլլայ: Առանց հայ լեզուին՝ հայը պիտի կտրուի իր արմատներէն, պիտի հեռանայ իր ինքնութենէն ու պիտի կորսուի պատմութեան քառուղիներուն վրայ: Առանց հայ լեզուին՝ համաշխարհայնա-

ցումը իր քանդիչ արժէքներով պիտի խաթարէ մեր դիմագիծը ու ազգերու ծաղկաստանէն ներս պիտի փճացնէ մեր «փոքր ածու»ն:

Արդ, հայ լեզուի փառաբանանքը կատարելէն ու անցեալին հայ լեզուին ունեցած ճշդորոշիչ դերին մասին խօսելէ անդին, 1600-ամեակը իւրաքանչիւր հայուն համար պէտք է դառնայ հայ լեզուին նկատմամբ իր ունեցած հաւատարմութեան ուխտի վերանորոգութեան մարտահրաւէր մը: Արդարեւ, Սուրբ Թադէոս ու Սուրբ Բարթողիմէոս Առաքեալներուն ճամբով Հայաստան մուտք գործած ու Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչով պաշտօնական հանգամանք ստացած քրիստոնէական հաւատքը 405 թուականին հայ Գիրերու Գիւտին ճամբով հայկական գոյն ու ազգային ինքնութիւն ստացաւ: Այլ խօսքով, Աստուած հայերէն խօսեցաւ մեզի հետ ու մենք հայ լեզուին ճամբով կենդանի հաղորդութեան մէջ մտանք Աստուծոյ հետ եւ աստուածային ճամբորդութիւններն ու երկնային արժէքները ընկալեցինք, ըմբռնեցինք ու տարածեցինք մեր ժողովուրդի կեանքէն ներս:

1600 տարիներ շարունակ մեր եկեղեցին հարուստ գանձարանը եղաւ հայ լեզուին: Ան եղաւ նաեւ զօրեղ ամրոցը հայ լեզուի առողջ պահպանութեան ու անվթար պաշտպանութեան: Հայ եկեղեցին եղաւ ու մնաց հայ լեզուի ու գրականութեան ծաղկման ու տարածման յանձնառու առաքեալը: Ուստի, նոյն առաքելութեան հաւատարիմ մեր եկեղեցին կոչուած է յատուկ նախանձախնդրութիւն ցուցաբերելու նաեւ այսօր, հայ լեզուի մնայուն ու ճշգրիտ գործածութեան ու անոր բիւրեղ ու անաղարտ պահպանման գծով:

Հետեւաբար,

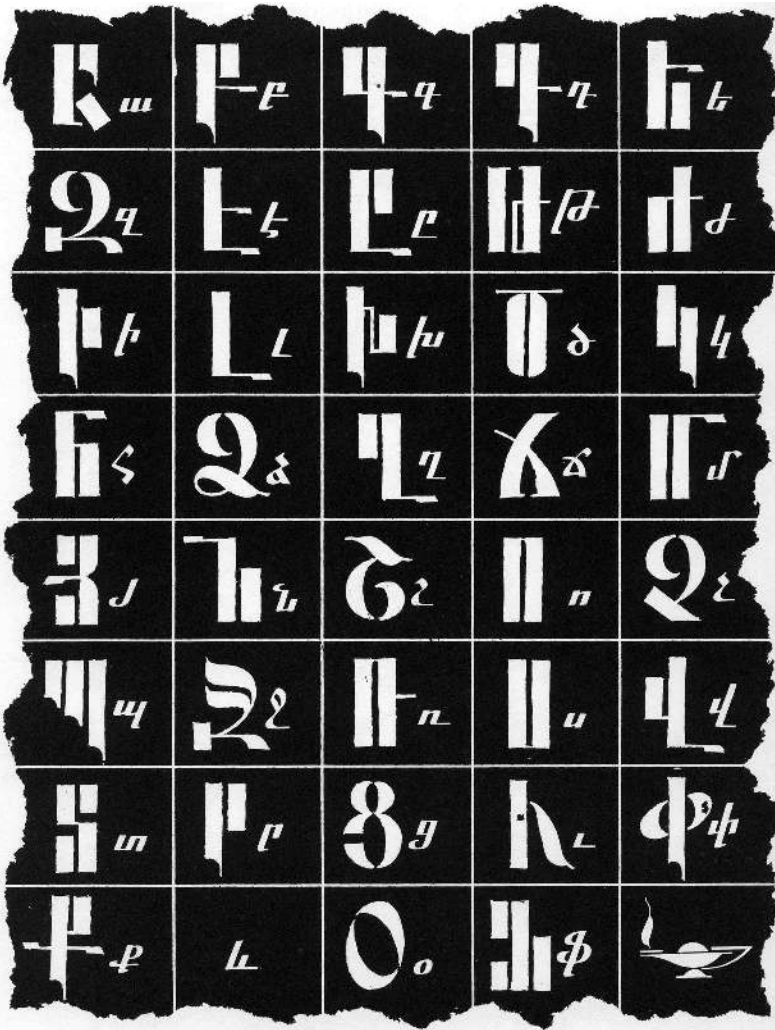
Առաջին, 1600-ամեակը մեր ժողովուրդի գաւակներուն համար պէտք է առիթ մը դառնայ վերահաստատելու իրենց անխախտ հաւատարմութիւնը հայ լեզուին նկատմամբ: Արդարեւ, հայ լեզուի ճիշդ ու հարազատ գործածութիւնը՝ իր խօսակցական ու գրաւոր ձեւերով, ու մանաւանդ անոր մնայուն գործածութիւնը մեր ընտանիքներէն, դպրոցներէն ու կազմակերպութիւններէն ներս, ինչպէս նաեւ մեր ժողովուրդի գաւակներու ամէնօրեայ փոխարարութեան ընթացքին եւ յատկապէս մեր պատանիներուն ու երիտասարդներուն մօտ, կը նկատենք անյետաձգելի անհրաժեշտութիւն ու հրամայական պարտաւորութիւն: Չմոռնանք, որ մեր լեզուին խաթարումը նաեւ մեզ պիտի խաթարէ՝ հոգեւոր, ազգային ու մշակութային իմաստով: Չմոռնանք, որ մեր լեզուին նկատմամբ ցուցաբերած մեր անտարբերութիւնը մեզ պիտի առաջնորդէ դէպի օտարացում:

Հայաստանի պե-
տութեան, մեր եկե-
ղեցոյ, մեր մշակու-
թային, կրթական ու
հասարակական կա-
ռուցներու եւ կազ-
մակերպութիւննե-
րուն համար հայ
լեզուի առողջ ու
կենդանի պահպա-
նումը կը նկատենք
համագգային առաջ-
նահերթ ու նուիրա-
կան պարտաւորու-
թիւն:

Երկրորդ, 1600-
ամեակը պէտք է
առիթ մը դառնայ
չեչտեչու հայ լեզ-
ուին առանցքային
դերը մանաւանդ այ-
սօ՛ր՝ որպէս ան-
խախտ ու անխախ-
տելի հիմքը մեր ժո-
ղովուրդի ցեղային,
ազգային ու մշա-
կութային միու-
թեան: Պայմաննե-
րու բերումով մեր
ժողովուրդին պար-
տադրուեցան տար-

բեր ուղղագրութիւններ ու որդեգրուեցան օտար
բառեր, լեզուական ձեւեր ու արտայայտութիւններ:
Մեր լեզուէն ներս գոյութիւն ունեցող ներկայ տար-
բերութիւնները, մանաւանդ երբ նկատի ունենանք
ներկայ աշխարհագրական բաժանումութիւնը մեր
ժողովուրդի գաւակներուն, կրնան բաժանման խրա-
մատներ յառաջացնել մեր կեանքէն ներս: Հետեւա-
բար, անհրաժեշտ է որ անոնք հանգրուանային կեր-
պով, համագգային մաշտապով ու ծրագրուած մօ-
տեցումով սրբագրուին ու մեր լեզուն լուրջ ու հա-
մապարփակ վերանայման եւ վերաբիւրեղացման են-
թարկուի: Հայաստան եւ Սփիւռք միասնաբար ու
անյապաղ պէտք է նախաձեռնեն նման գործընթացը
մը՝ ի խնդիր հայ լեզուի ամբողջականութեան պահ-
պանման ու միութեան ամրացման, ինչպէս նաեւ որ-
պէս երաշխիք մեր ժողովուրդի ամբողջականու-
թեան պաշտպանութեան ու միութեան հզօրացման:

Արդ, անհուն օրհնութեամբ ու հոգեկան ուրա-

խութեամբ կ'ողջու-
նենք հայ Գիրերու
Գիւտին 1600-ամեա-
կը, եւ Մեծի Տանն
Կիլիկիոյ Կաթողի-
կոսութեան Անթիլի-
ասի Մայրավանքէն
Հայրապետական
սոյն սրբատառ կող-
նակով՝

Կոչ կ'ուղղենք
մեր թեմերու Առաջ-
նորդներուն ու Ազ-
գային Իշխանու-
թեանց, մեր կրթա-
կան, մշակութային
ու հասարակական
կազմակերպութիւն-
ներուն ու միու-
թիւններուն յատուկ
ձեռնարկներու,
ծրագիրներու ու աշ-
խատանքներու ճամ-
բով կարեւորու-
թեամբ շեչտեչու հայ
լեզուի վճռական
տեղը ու դերը մեր
զաղութներու կեան-
քի հոգեւոր, կրթա-
կան, մշակութային,
ընկերային ու հասա-

րակական մարզերէն ներս:

Կոչ կ'ուղղենք նաեւ մեր հոգեւոր խնամքին
յանձնուած մեր ժողովուրդի բոլոր գաւակներուն,
խոր գիտակցութեամբ ու յատուկ նախանձախնդ-
րութեամբ արժեւորելու հայ Գիրերու Գիւտին 1600-
ամեակը իրենց անհատական թէ հաւաքական կեան-
քէն ներս:

Ողջ լերուք ի Տէր, զօրացեալք շնորհօք Ս. Հոգ-
ւոյն եւ յաւէտ օրհնեալ ի Մէնջ: Ամէն:

**ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ**

Տոա կոնդակս ի Կաթողիկոսարանիս
Ի դուն Մայր Տաճարիս Սրբոյն Գրիգորի Լուսատրչիկն
Որ յԱնթիլիաս, Լիբանան
Ի 30-ն Յունուարի, 2005 թուին Քրիստոսի, եւ
Ի թուին Հայոց ՌՆԾԳ
Ընդ համարաւ Վ/ՄՀԱ

ENCYCLICAL OF HIS HOLINESS ARAM I, CATHOLICOS OF THE GREAT HOUSE OF CILICIA, ON THE OCCASION OF THE 1600TH ANNIVERSARY OF THE INVENTION OF THE ARMENIAN ALPHABET

ARAM

Servant of Jesus Christ and, by the will of the incomprehensible God and by the selection of our Nation, Chief Bishop and Catholicos of the Great House of Cilicia
Pontifical greetings with the love transmitted by Jesus among us,
and blessing with the right of our father, St. Gregory the Illuminator,
to the consecrated diocesan prelates, the bishops, the archimandrites and priests, the National Representative Assemblies and the Executive Councils, the vestrymen and the members of board of trustees, the charitable organizations and the servants of Armenian literature, the teachers and the workers of the press, and all our faithful children of the Armenian nation scattered throughout the world, May the peace of God the Father, the love of His Only Begotten Son, and the grace of the Holy Spirit be with all. Amen.

Our people are aware of the fact that one of the greatest events in Armenian history, the invention of the Armenian alphabet, occurred in 405, at the beginning of the fifth century AD. The creation of the Armenian alphabet was an important event not just in the linguistic or cultural sense. In order to grasp the total meaning and unique importance of this singular event, it is necessary to view it in the context of the centuries-old history of our people. It is necessary to appreciate it within the spiritual, cultural, educational, social and other realms of the collective life of our people.

Other peoples too have had the invention of their own alphabets. The creation of letters to give form and meaning to their worldview and culture is an accomplishment representing great importance for them, as well. However, the invention of the Armenian alphabet, which was the result of St. Mesrob Mashdots's spiritual and intellectual labors, sacrifices and visions, and which was equivalent to a miracle, had great significance and critical importance for our people. The history of our songs and wounds, the crucifixion and resurrection attests to this.

Indeed, the alphabet created by Mesrob became a spiritual and intellectual force in the formation of our people's national identity. It became the bright sun illuminating the road of our people's history. It became the ever-flowing spring irrigating the life of our people with spiritual values. Furthermore, it became a powerful stronghold fortifying our struggle to survive. And, in addition to all this, the golden Armenian language embodied by the alphabet became the supreme gift sent by God and the road to eternity securing and grounding the unity of our people. The Armenian alphabet, flowing from the lips of Armenian children, rising to heaven through prayers of Armenian priests, flowing from the limpid springs of the Armenian mind and soul, became for and remains us the living and life-preserving presence of God in the life of our people. For centuries on end, Armenian

clergymen and poets, writers and musicians, teachers and intellectuals have spun the ever-shining glory of the alphabet, which has traversed through the centuries and emerged intact throughout. Non-Armenians, in turn, have admired the intonational, grammatical and other unique aspects of the Armenian language, which have taken form and structure through the alphabet.

This is why the Armenian language is justly classified in the ranks of our people's "holy of holies." Going beyond current linguistic concepts and approaches, the Armenian language is an invaluable national treasure for each and every Armenian. Therefore, any degree of indifference regarding the Armenian language is equivalent to national desertion for our people. Even if, for various and sundry reasons, some Armenians have an incomplete grasp of, or do not use, the Armenian language, nevertheless they certainly consider, and they must consider, the Armenian language as one of the singular treasures and sacred values of our people, and, as such, they must have a love and piety toward it, bordering on adoration.

Now, it is the 1600th anniversary of the invention of the Armenian alphabet, which, for centuries, has guaranteed the identity of our people, strengthened its existence, made its culture flourish and determined the course of its life. Our people, along with the government of Armenia, the Armenian Church, all its communities and institutions, shall observe this anniversary during the course of the year 2005. The 1600th anniversary of the invention of the alphabet must not be approached with the mentality of its being an ordinary anniversary. The singular meaning and powerful message of the invention of the Armenian alphabet, which became one of the greatest revolutions in the life of our people and which fundamentally revolutionized our national life, must be brought under the spotlight against the imperatives and challenges of our present life. Indeed, in the face of

the frightful current of globalization, which assimilates cultures, destroys communities, annihilates values and alters identities, the Armenian language must become, above all, a sacred forge of nation building and mighty shield of national self-defense for our people. It must remain the vital factor authentically expressing and comprehensively giving definition to the palpitations of our hearts, the flights of our souls and the conceptions of our minds. Furthermore, the Armenian language must become the unbreakable axis of the national consciousness and the strong cement of unity of our people scattered to all parts of the world.

The Armenian language is endowed with all these possibilities. Therefore, the role to be played by it in Armenian life is more critical now than at any other time. The anguish suffered by the immortal Khachatur Abovian over the healthy and inalterable preservation of the Armenian language is, and must be, the anguish experienced by all of us. Without the Armenian language, the Armenians will get cut off from their roots, will become removed from their identity and will become lost on the crossroads of history. Without the Armenian language, globalization, with its destructive values, will disfigure our profile and destroy our "little nation" in the garden of nations.

Now, it is not enough to engage in the glorification of the Armenian language and speak of the definitive role that the Armenian language has had in the past. For all Armenians, the 1600th anniversary must become a challenge to renew their vow of loyalty to the Armenian language. Indeed, the Christian faith, which the apostles Saint Thaddeus and Saint Bartholomew brought to Armenia and which achieved official status through Saint Gregory the Illuminator, took on Armenian color and national identity in 405 by means of the invention of the Armenian alphabet. In other words, God spoke with us in Armenian and, through the Armenian language we entered into live communion with God and accepted, grasped and spread divine truths and heavenly values among our people.

For 1600 continuous years, our church has been the rich treasury of the Armenian language. It has also been the strong fortress for the healthy preservation and unblemished protection of the Armenian language. The Armenian Church has been and remains the apostle undertaking the flourishing and spread of the Armenian language and literature. Thus, our church, which is faithful to the same mission, is obligated to also display special zeal today, in terms of the constant and proper use of the Armenian language and its pure and unadulterated maintenance.

Therefore,

First, the 1600th anniversary must become an occasion for our people to reassert their steadfast loyalty with respect to the Armenian language. Indeed, we consider the proper and authentic use of the Armenian language, with its conversational and written forms, and especially its constant use within our families, schools and organizations, as well as during the everyday interrelations of our people and, particularly, our adolescents and youths, an urgent

necessity and imperative obligation. Let us not forget that the degeneration of our language will also degenerate us in the spiritual, national and cultural sense. Let us not forget that the indifference displayed by us toward our language will lead us toward alienation. We consider the healthy and living preservation of the Armenian language a sacred, top-priority and pan-national obligation for the Armenian government, our church, and our cultural, educational and social institutions and organizations.

Second, the 1600th anniversary must become an occasion to underscore the pivotal role of the Armenian language especially today, as the solid and immovable foundation of the ethnic, national and cultural unity of our people. Due to certain conditions, different orthographies were imposed on our people and foreign words, linguistic forms and expressions were adopted. The present differences existing within our language, especially when we consider the present geographical dispersion of our people, can bring about breaches of division in our life. Therefore, it is necessary for them to be rectified in stages, on a pan-national level and with a planned approach, and for our language to be subjected to a serious and comprehensive review and reformation. Armenia and the Diaspora must undertake such a process jointly and without delay, for the sake of the maintenance of the integrity of the Armenian language and the strengthening of its unity, as well as the guarantee of the protection of the integrity of our people and the strengthening of its unity.

Now, it is with infinite blessing and spiritual joy that we hail the 1600th anniversary of the invention of the Armenian alphabet, and, with this sacred Pontifical encyclical issued from the Monastery of the Catholicate of the Great House of Cilicia in Antelias --

We call upon the Prelates and Executive Councils of our dioceses, our educational, cultural and social organizations and societies, to underscore the critical place and role of the Armenian language in the spiritual, educational, cultural, social and public realms of our community life, with importance and by means of special programs, plans and efforts. We also call upon all Armenians entrusted to our spiritual care to place value on the 1600th anniversary of the invention of the Armenian alphabet in their individual and collective lives, with deep awareness and special zeal.

May you live with the Lord, gain strength with the Holy Spirit and be blessed forever.

**ARAM I
CATHOLICOS OF THE GREAT HOUSE OF CILICIA**

This encyclical was issued from the St. Gregory the Illuminator Cathedral of the Catholicate of the Great House of Cilicia in Antelias, Lebanon on January 30, 2005 AD, and the year 1454 of the Armenian calendar. No. 3000/271.

(Translated by Aris Sevag)

Eastern Prelacy's National Representative Assembly Convenes in Granite City

Archbishop Oshagan Speaks of Three Important Anniversaries and Focuses on the 1600th Anniversary of the Founding of the Alphabet

Mini-Symposium Celebrates the Heritage of the Armenian Alphabet

Story by Iris Papazian

Photos by Bedo Der-Bedrossian

The National Representative Assembly (NRA) of the Armenian Apostolic Church of America (Eastern United States) met in Granite City, Illinois, from May 18 to 20, at which time clergy and lay delegates deliberated on future programs of the Armenian Church in America. The host parish—for the first time—was St. Gregory the Illuminator Church, a small parish with a big heart.

Archbishop Oshagan Choloyan, the Prelate, welcomed the delegates to the NRA with warm words of praise and thanks to the host church and its pastor, Rev. Fr. Serop Azarian:

"I have special words of thanks on behalf of the Religious and Executive Councils and all of our parishes and faithful, to Granite City's St. Gregory

the Illuminator Church, to the pastor Rev. Fr. Serop Azarian, the Board of Trustees, affiliated and sister organizations, for their hospitality as the hosts of this National Representative Assembly, for the first time in the history of this community.

"As much as this indicates their preparedness and dedication, it is as much—and more—a testimony to the advancement and self-confidence a number of our smaller parishes have displayed."

In his message to the NRA, the Prelate noted "the year 2005 presented to us remembrances that have profound importance for our nation's spiritual advancement, collective memory of affliction, and the education and training of our clergy. In other words, 2005 is

the 1600th anniversary of the founding of the Armenian alphabet, which we mark with glory; the 90th anniversary of the Genocide of 1915, which we mark with remembrance; and in our more recent history in the Diaspora, the 75th anniversary of the re-establishment of the theological seminary of the Holy See of Cilicia in Antelias, Lebanon, which we mark with testaments."

A major part of the Prelate's message focused on the 1600th anniversary of the Armenian alphabet and the far-reaching effects of this event. His Eminence said,

"The purpose of St. Mesrob and his compatriots was very clear. It was necessary to give life to Christ's message. Not to hear, but to live the Bible and the establishment of the alphabet

Delegates and guests gather in front of St. Gregory the Illuminator Church in Granite City, Illinois, during the 2005 National Representative Assembly.

Archbishop Oshagan with the members of the Prelacy clergy in attendance at the National Representative Assembly.

Archbishop Oshagan with members of the National Association of Ladies Guilds.

The Executive Council: front row, left to right: Rev. Fr. Sarkis Aktavoukian, Rev. Fr. Nerses Manoogian, V. Rev. Fr. Anoushavan Tanielian, Archbishop Oshagan, Richard Sarajian, Esq., Dr. Dertad Mangikian, Bedros Givelekian. Back row, left to right: Hagop Khatchadourian, Michael Hagopian, Stephen Hagopian, Noubar Megerian.

was a spiritual revolution for us. The instinct of self-defense of our nation grew to include the protection of our religious and cultural treasures, which we believe, can save us from all types of

danger. The new Armenian was created by the living example of the Bible and the words and example of God's Son."

Describing vividly the current challenges facing the Church, His

Eminence said, "Much is demanded of us. We have all willingly taken upon ourselves the yoke of the holy mission of the church by developing in our prelacy religious and national education to impel our people to the things of highest interest. The 1600th anniversary commemoration of the discovery of the Armenian alphabet must transcend scholarly and inspirational celebrations. Let us return to those times when the Armenian alphabet together with the Christian faith created our heroic people and cast firm the anchor of the existence of our people, where by living we have found immortality." [The Prelate's message in Armenian and English is printed in this issue—Editor].

Awards

Several important awards were conferred during the closing banquet on Friday, May 20, including the Man of the Year award to Zohrab Tazian; Eagle of the Prelacy award to Antranig Hagopian; Youth Leadership awards to Alison Lovett, Michelle Hagopian, Stephen Hagopian; and Certificates of Merit to Annette Simpkins, Edward Haroian, Grant Korkoyan, Jeffrey Hagopian, Melanie Keeney, Nelle Bogosian and Rose Lesko.

Co-Chairmen and Secretaries Elected

The smooth and efficient sessions were due in part to the expertise of the co-chairmen, Artin Dermenjian from All Saints Church, Glenview, Illinois, and Alan Goshgarian from St. Asdvadzdzin Church, Whitinsville, Massachusetts. Elected to serve as English and Armenian secretaries respectively were Barbara Baljian from Holy Trinity Church, Worcester, Massachusetts and Rev. Fr. Sarkis Aktavoukian, pastor of Soorp Khatch Church, Bethesda, Maryland.

Religious Conference

A report from the Religious Conference, which took place prior to the full Assembly was offered by Rev. Fr. Nerses Manoogian, secretary of the Religious Council. The report focused on such topics as ecumenical relations, religious education, publications, seminars, ordinations, new clergy assignments, and clergy candidates.

Message from Catholicos Aram I

A message to the Assembly from His Holiness Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia, was read to the assembly by V. Rev. Fr. Anoushavan Tanielian.

The Catholicos expressed his pontifical blessing and love to the delegates to the NRA and expressed the wish that the delegates "will see correctly the challenges facing your prelacy and develop appropriate responses and plans."

His Holiness also said, "As we are constantly reminded, we live in a world dominated by continual change, the immediate consequences of which we feel in all spheres of our life. The Armenian individual, Armenian fam-

ily, Armenian school, and Armenian community are subject to the influences of the positive and negative consequences of our life in other countries. We cannot remain indifferent and we have no right to remain indifferent in the face of this reality. It is essential that you look at the various faces in the life of your prelacy from this perspective to see what has the highest urgency for serious examination. It is necessary to get away from rigid thinking, single-minded approaches, and traditional courses, and to correct and complete that which is vital and that responds to the present conditions and needs. We know that this is not easy work but extremely important and urgent."

Executive Council Report

The Executive Council report was presented by the chairman, Richard Sarajian, Esq. He described the various programs, challenges and achievements during the past year, as well as focusing on areas that need special attention.

"This year the Prelacy succeeded in maintaining and improving its programs as well as adding new programs. The Council did this while maintaining the fiscal responsibility promised at last year's Assembly," he said.

Mr. Sarajian spoke about the very successful joint commemoration of the 90th anniversary of the Armenian Genocide in New York City. He thanked the parishes for their support in organizing buses to come to New York on April 24th.

He especially focused on the

advances made in the recruiting and preparing of new clergymen. "Since the election of Archbishop Oshagan in 1998, we have added eight new priests." He acknowledged, "we still have a long way to go" in this and other areas, "but we have made good progress on which we must build."

Mini Symposium

The Thursday afternoon session was devoted to a mini-symposium on the 1600th anniversary of the founding of the Armenian alphabet.

Organized by Karen Jehanian, the symposium featured Professor Hratch Zadoian who provided the keynote address, with presentations offered by Dr. Vazken Ghougassian, Professor Michael B. Papazian, and Ms. Nayiri Baljian. V. Rev. Fr. Shahe Panossian, pastor of Sts. Vartanantz Church in New Jersey, offered the closing remarks for the symposium.

The remarks of Professor Zadoian, of Queens College, provided the background to the presentations that followed. He explained how "on the eve of the development of the alphabet, Armenia had been divided and incorporated into Byzantium and Persia. What made the partition of Armenia a greater threat to our existence as a nation was precisely the absence of a written language."

Professor Zadoian concluded his keynote address with a story he described as "the inextricable link between the legacy of Mesrob Mashtots and our national survival. Every time I go to Armenia, I visit the Madenataran, the depository of priceless manuscripts going back to the Fifth Century. There are incredible cultural treasures on display, but I mainly go to see the largest manuscript, the Homilies of Mush. This is a huge book, weighing about sixty pounds and illustrated on parchment over 800 years ago. In 1915, when Mush was put through fire and sword, two Armenian women fleeing for their lives decided to save the manuscript. Too heavy for either of them, they broke the book in two and each carried half. They took it over the long and difficult terrain, through dangers and horrors that we can scarcely imagine until, in time, the two halves were reunited in Yerevan. Two women, in the midst of carnage and destruction, put their

Dn. Shant Kazanjian, Executive Director of the Armenian Religious Education Council, presents his report.

Participants of the mini-symposium commemorating the 1600th anniversary of the founding of the Armenian alphabet. From left to right: Nayiri Baljian, Michael Papazian, V. Rev. Fr. Shahe Panossian, Karen Jehanian (organizer of the event), Hratch Zadoian, and Vazken Ghougassian.

THE PRELACY BOOKSTORE

Armenian books • Music • DVD • Gifts • Art • Children's

2006

138 East 39th Street, New York, NY 10016 • Tel: (212) 689-7810 • Fax: (212) 689-7168

Order Online @ www.armenianprelacy.org

2006 Prelacy Bookstore Catalog

Hand Made Artizana Armenian Needle-Lace

Needle-lace is one of the most ancient and difficult arts. Needle-Lace does not have a support system, a fabric on which to embroider. The main tools are the artist's thread, needle and her imagination. The coordination of series of knots produces different patterns. White and beige are the predominant colors used for needle-lace.

Svaz, Ourfa, Aintab, Marash, Van, etc...are Cilician and Western Armenian cities, which are occupied by the Turks since the Armenian Genocide of 1915. These regions each had their own indigenous embroidery named after the city of origin, and passed from generation to generation.

Aintab: The Aintab stitch is authentically Armenian embroidery. This stitch can be done both on white linen and silky fabrics, using a special framing device. The embroiderer first stretches the fabric tightly, next pulls threads in rows out of it, then cuts and fills the empty spaces with special stitches, thus producing rows of different patterns.

The embroidery of Aintab includes more than 14 types of stitches.

To place an order for hand made artizana please call the prelacy bookstore at 212-689-7810

New Items

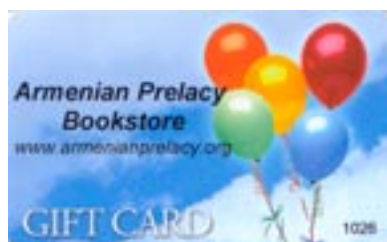

Մատենագիրք Հայոց - Ա. եւ Ք.
Հատոր - Ե. Դար
Մատենագիրք Հայոց - Գ. Հատոր
- 2. Դար
Կազմ Լաթակազմ
Գին \$110.00 (Երեք Հատորը)
Թիւ YZA002
Գին \$32.00 (Միայն 3րդ Հատորը)
Թիւ YZA003

New Publication 4th and 5th editions

4th Edition
Price: **\$30.00**
Item #: YZA004

5th Edition
Price: **\$30.00**
Item #: YZA005

Gift Card

**Now You Can Give Gift Cards
From The Prelacy Bookstore**

Just pick from one of the two designs above and mail your check payable to the Prelacy Bookstore or call (212) 689-7810 and place your order over the phone. You can specify who the gift is for and the occasion and we can mail the gift card for you. The minimum amount that can be issued is \$10.

a receipt will be provided - no refunds available -
lost cards may be replaced

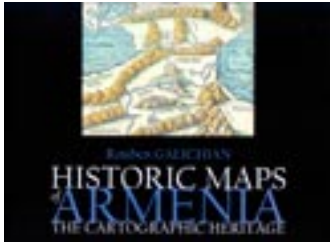
Request you Armenian Catalog

ORDER ONLINE

www.armenianprelacy.org

**(Armenian catalog is available for you
on the web as well)**

Art & Travel

Galichian, Rouben
Historic Maps of Armenia: The Cartographic Heritage
Format: Hardcover
Price: **\$80.00**
Item #: GRE001

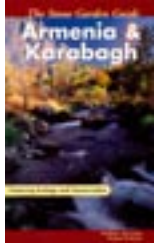
Hasratyan, Murad & Sargsyan, Zaven
1700 Years of Christian Architecture
Format: Softcover
Price: **\$75.00**
Item#: HME020

Khatcherian, Hrair Hawk
Karabagh: Photos for the Independence
Format: Softcover
Price: **\$30.00**
Item #:KHA001

Garo Kurkman
Armenian Painters in the Ottoman Empire
Format: Hardcover, 2 Volumes
Price: **\$400.00**
Item No.: KGE005

Karanian, Matthew & Kurkjian, Robert
Armenia & Karabagh: The Stone Garden Guide
Format: Softcover
Price: **\$25.00**
Item No.: KKE002

Rescued Armenian Treasures from Cilicia
Format: Hardcover
Price: **\$120.00**
Item#: RLE001

Vardanyan, Rouben
From Urartu to Armenia
Format: Softcover
Price: **\$65.00**
Item #: VRE020

Carswell, John & Dowsett, C.J.F.
Kutahya Tiles and Pottery From The Armenian Cathedral of St. James, Jerusalem, Vol I & II
Format: Hardcover
Price: **\$60.00**
Item #: CDE034

MAP
Armenia/Karabagh
Price: **\$12.00**
Item #: MAP001

Armenia: A Historical Atlas
Price: **\$150.00**
Item No.: HRE001

The Glory of Ani: The Millenium Celebration of the Cathedral Ani
Price: **\$4.00**
Item No.: AHA002

Passages: Celebrating Rites of Passage in Inscribed Armenian Rugs
Price: **\$65.00**
Item No.: EME001

Treasures in Heaven: Armenian Art, Religion and Society
Price: **\$28.00**
Item No.: MWE001

Armenian Folk Arts, Culture and Identity
Price: **\$50.00**
Item No.: ALE002

The Bible in the Armenian Tradition
Price: **\$35.00**
Item No.: NVE002

Armenian Miniatures from Isfahan
Price: **\$75.00**
Item No.: DSE003

Armenia: A Rugged Land, an Enduring People
Price: **\$25.00**
Item No.: KLE002

Treasures of the Armenian Church
Price: **\$22.00**
Item No.: TAE001

Aktamar
Price: **\$10.00**
ItemNo.: AKH001

Katchaz
Price: **\$50.00**
Item No.: KSE003

Armenian Gospel Iconography: The Tradition of the Glajor Gospel
Price: **\$65.00**
Item No.: MSE001

Ottoman Silver Marks
Price: **\$250.00**
Item No.: DSE003

Hovanesian, Zareh
The Philatelic History of Armenia
Price: **\$85.00**
Item No.: HZA001

Karanian, Matthew & Kurkjian, Robert
Out of Stone: Armenia & Artsakh
Price: **\$50.00**
Item No.: KRA001

Posters

Madonna Enthroned with Saints & Apostles
Size: 14" x 10"
Price: **\$4.00**
Item No.: PT010

Madonna Enthroned
Size: 27" x 14"
Price: **\$8.00**
Item No.: PT004

Judas' Regret
Size: 10" x 14"
Price: **\$4.00**
Item No.: PT008

The Baptism of King Trdat
Size: 27" x 14"
Price: **\$8.00**
Item No.: PT005

St. Hripsime
Size: 21" x 14"
Price: **\$8.00**
Item No.: PT006

St. Gayane
Size: 21" x 14"
Price: **\$8.00**
Item No.: PT001

Khrimian Hayrig
Size: 14" x 10"
Price: **\$4.00**
Item No.: PT009

Historic Map of Armenia with Flags
Size: 18" x 13"
Price: **\$8.00**
Item No.: PT012

King Trdat
Size: 21" x 14"
Price: **\$8.00**
Item No.: PT003

Armenian Alphabet Poster
List Price: **\$18.00**
ItemNo.: CLD100

Khodakerats Sourp Nshan
Size: 25" x 18"
Price: **\$7.00**
Item No.: PT002

Armenian Genocide Educational Posters
Size: 19" x 25"
Price: **\$30.00**
for set of 5
Item No.: PT011

Հայերն Գիրքեր

Միջայլեան, Յակոբ Փինոբիօ, Քիթի մը Օրագրէն
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$16.00**
Թիւ՝ MHA014

Խտըշեան-Օառուլեան, Սօնա Լիբանան «Դրախտ Կորուսեալ» Պատմութիւններ
Կազմ Թոթակազմ
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ DSA014

Ֆազլեան, Պերճ Վրաններ Պողոտաներու Կրայ եւ Յանելուած
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$16.00**
Թիւ՝ FBA023

Հահինեան, Գրիգոր Վերաբաղ (Յատընտիր Յուշեր)
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$25.00**
Թիւ՝ SKA021

Տօնոյեան, Արմէն Յայ Ազատագրական Պայքարը
Կազմ Թոթակազմ
Գին **\$20.00**
Թիւ՝ DAA030

Եազըճեան, Գեորգ Յայաստանի 1985-1991 Թուականներու Պարբերական Սամուկը
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ YKA020

Սիմոնեան, Պէպօ Միջերկրականի Լոյսերուն Դիմաց
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$16.00**
Թիւ՝ SBA013

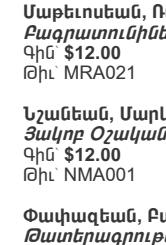
Արքահանեան, Կարօ Ժամանակակից Խաթանալուխայ Գրողներ (Ա. Յատոր)
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$25.00**
Թիւ՝ AGA014

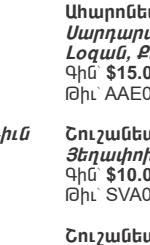
Չէլթեան, Սոնա Յայութեան Ներդրումը Վաղ Միջնադարեան եւ Արդի Եգիպտոսի Պատմութեան Մէջ
Կազմ Թոթակազմ
Գին **\$20.00**
Թիւ՝ ZSA012

Արեղեան, Մանուկ Յայոց Դին Գրականութեան Պատմութիւն, Յատ. Ա. եւ Բ.
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$48.00 միասին**
Թիւ՝ AMA022

Մաթեոսեան, Ռաֆայէլ Բագրատունիներ
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ MRA021

Մարոնեան, Աւետիս Սարդարապատից Մինչեւ Սեր եւ Լօզան, Քաղաքական Օրագիր
Գին **\$15.00**
Թիւ՝ AAE007

Զեղչուած Գիրքեր

Զաքարեան, Ֆիլի Ռրըք Յուն Շինեց - Ա., Բ. եւ Գ.
Գին **\$8.00** (հատորը) **\$4**
Թիւ՝ ZPA002

Զարեան, Կոստան Նաւը Լերան Կրայ
Գին **\$26.00**
Թիւ՝ ZGA001 **\$18**

Զարեան, Կոստան Բանկօսայր եւ Մամութի Ոսկորները
Գին **\$30.00**
Թիւ՝ ZGA002 **\$15**

Թեքեան, Վեհանոյշ Բազմածուկի Աշխարհ
Գին **\$15.00**
Թիւ՝ TVA011 **\$7**

Թեքեան, Վեհանոյշ Կրակէտ
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ TVA006 **\$4**

Թեքեան, Վեհանոյշ Յրագիր
Գին **\$15.00**
Թիւ՝ TVA005 **\$7**

Թեքեան, Վեհանոյշ Ճեղքուած Մանրանկար
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ TVA004 **\$5**

Թեքեան, Վեհանոյշ Նշանագիր
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ TVA010 **\$6**

Թեքեան, Վեհանոյշ Ոստրէ
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ TVA003 **\$4**

Թեքեան, Վեհանոյշ Սնունդ եւ Անդունդ
Գին **\$5.00**
Թիւ՝ TVA007 **\$3**

Թեքեան, Վեհանոյշ Տոհմածառ
Գին **\$15.00**
Թիւ՝ TVA008 **\$7**

Էպիլիաթեան, Մատթէոս Մ. Ազգային Խնամատարութիւն
Գին **\$30.00**
Թիւ՝ EMA002 **\$15**

Աշեան, Մեսրոպ Արք. (Խմբ.) 111 Յատընտիր Յայ Բանաստեղծութիւններ
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ HHA001 **\$5**

Հախնազարեան, Դոկտ. Յովհաննէս Գողթան Գաւառ
Գին **\$16.00**
Թիւ՝ HHA003 **\$8**

Հապէտեան, Թովմաս Մուսա-Տաղի Պապեմական Արծազանգներ
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ HTA002 **\$6**

Հապէտեան, Թովմաս Յիշատակարան Մուսա-Լերան Բարբառի
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ HTA001 **\$4**

Սնապեան, Պօղոս Միջնադար-5
Գին **\$8.00**
Թիւ՝ SBA007 **\$4**

Պօյաճեան, Եղուարդ Ընտրանի
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ BYA002 **\$4**

Հայրապետեան, Սրբուհի Պ. Յայ Դին եւ Միջնադարեան Գրականութեան Պատմութիւն
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ HSA010 **\$7**

Նշանեան, Մարկ Յակոբ Օշականի Մատենագիտութիւն
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ NMA001 **\$6**

Փափազեան, Բարգէն Թատերագրութեան Արուեստը
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ PPA019 **\$5**

Տէտեան, Խաչիկ Ուղեւորութիւն Դէպի Անժնօթը...
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ DKA001 **\$6**

Տատուր, Արմէն Յամանուագ - Բ.
Գին **\$30.00**
Թիւ՝ DAA015 **\$15**

Չէլթեան, Սարգիս Գաղափարի Մարտիկը
Գին **\$25.00**
Թիւ՝ ZSA019 **\$16**

Գազանճեան, Կարպիս Յայաստանի Յանրապետութեան Առաջին Երկու Տարիները
Գին **\$30.00**
Թիւ՝ KGA019 **\$15**

Չէլթեան, Սոնա Յայ Կնոջ Դերը Յայ Յեղափոխական Շարժման Մէջ
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ ZSA009 **\$6**

«Բազին» Մատենաշար – Նոր Շրջան, Թիւ 1 Անկրկնելիներու Ժամանակը
Գին **\$20.00**
Թիւ՝ KA020 **\$10**

Ալբոն-Ատլաս Բ. Յատոր-Գոյամարտ 1914-1925 Յարիւրամեակ Յուշամատեն Յայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան
Գին **\$65.00**
Թիւ՝ HHA002 **\$40**

Տօնապետեան, Գեորգ Դ. Յ. Դաշնակցութիւնը Յիւսիսային Ամերիկայի Մէջ, Բ. Յատոր (1910-1923)
Գին **\$25.00**
Թիւ՝ DKA019 **\$16**

Շուշանեան, Վազգէն Յեղափոխութեան Լոյսէ Գօտիք
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ SVA003 **\$5**

Շուշանեան, Վազգէն Սարդը, Որ Արարատ շունի Իր Յոգույն Խորը
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ SVA002 **\$5**

Սոյժեմիցին, Ալեքսանդր Յովհաննիսեան, Արմէն (թղթ.) Արխիպելագ Գուլագ
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ SAA021 **\$5**

Տօնոյեան, Արմէն Արցախեան Ազատագրական Պայքար
Գին **\$4.00**
Թիւ՝ DAA002 **\$2**

Ասատուրեան, Յակոբ Յ. Յովակիմի Թռուորդիները
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ AHA004 **\$5**

Փաստրմաճեան, Յրանդ Յայոց Պատմութիւն (Ա. եւ Բ.)
Գին **\$7.00** (հատորը) **\$3 each**
Թիւ՝ BHA011A
Թիւ՝ BHA011B

Փաստրմաճեան, Յրանդ Երկու Աշխարհ
Գին **\$16.00**
Թիւ՝ GHA003 **\$8**

Կարապետեան, Յակոբ Յայ Գիրքը՝ Եղեռնի Տարիները
Գին **\$4.00**
Թիւ՝ CAA005 **\$2**

Կարապետեան, Յակոբ Յայ Գիրքը՝ Եղեռնի Տարիներուն
Գին **\$8.00**
Թիւ՝ SHA009 **\$4**

Փափազեան, Սուրեն Ա. Վերապրողի մը Ողբականը
Գին **\$13.00**
Թիւ՝ PSA001 **\$6**

Հայերեն Կրօնական Գիրքեր

Հայկական Հանրագիտարանի Գլխավոր Խմբագրություն Զրիստոնեայ Հայաստան Հանրագիտարան
Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$50.00**
Թիւ՝ KHA002

Աստուածաշունչ, Գիրք Հին եւ Նոր Կտակարաններու երրայերէն եւ Յունարէն Բնագիրներէն Թարգմանուած
Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$30.00**
Թիւ՝ RA003

Աստուածաշունչ Մատենան Հին եւ Նոր Կտակարանաց (Գրաբար)
Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$30.00**
Թիւ՝ AB001

Ժամագիրք Ատենի
Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$18.00**
Թիւ՝ RA007

Գաթարոյեան, Սուրեն Արք. Գիրք Առակաց
Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$7.00**
Թիւ՝ KSA034

Խրոյպեան, Ռոկոս. Գեորգ Տէրունական Աղօթքի Մեկնութիւն
Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$25.00**
Թիւ՝ KKA001

Մելոյեան, Վաղինակ Վրդ. Ծնարիտ Վերածնունդը
Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$10.00**
Թիւ՝ MVA014

Մուրաֆեան, Կլոդ Կիլիկեան Կայսրութիւնների Խաչմերուկում
Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$35.00**
Թիւ՝ MCA001

Թեոդիկ Գողգոթա Հայ Հոգեւորականութեան
Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$22.00**
Թիւ՝ TA005

Ալեքեան, Նարեկ Վրդ. Հայ Եկեղեցւոյ Պատասխանները Ոչ-Ուղղափառ Առարկութիւններու
Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$6.00**
Թիւ՝ ANA001A
(Բ. Տպագրութիւն)
Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$10.00**
Թիւ՝ ANA001B
(Արեւելահայերէն)
Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$6.00**
Թիւ՝ ANA001C

Նոր Աշխարհաբար Թարգմանութիւն Հանձնատութեամբ Յունարէնի եւ Գրաբարի Աստուածաշունչ Նոր Կտակարան Յիսուս Բրիտանոսի
Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$25.00**
Թիւ՝ RA010

Մատենաշարներ

Մեսրոպ Արք. Աշճեան

Արագահաս Սուրբ Սարգիս
Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$10.00**
Թիւ՝ AMC002

Յետադարձ Հայեացք

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$16.00**
Թիւ՝ AMC008

Էջեր Հայ Եկեղեցւոյ Պատմութենէն

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$9.00**
Թիւ՝ AMC004

Կեանքի եւ Հաւատքի Էջեր

Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$15.00**
Թիւ՝ AMC005

Հանդիպումներ

Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$15.00**
Թիւ՝ AMC006

Սուրբերը եւ Մենք

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$10.00**
Թիւ՝ AMC010

Գարեգին Բ. Կաթողիկոս

Հող, Մարդ եւ Գիր
Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$15.00**
Թիւ՝ SKA003

Անցեալը Անցած Չէ... Ուխտագնացութիւն ի Տեր Ջօր

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$15.00**
Թիւ՝ SKA004

Ղէպի Լոյս եւ Կեանք

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$12.00**
Թիւ՝ SKA005

Ան-Ժամանակը Ժամանակին Մէջ

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$10.00**
Թիւ՝ SKA006

Խորիէ եւ Ստիք

Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$10.00**
Թիւ՝ SKA022

Արամ Ա. Կաթողիկոս

Ազգ, Եկեղեցի, Հայրենիք
Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$15.00**
Թիւ՝ KAA011

Ժողովուրդին Հետ

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$12.00**
Թիւ՝ KAA012

Ղէպի 1700-Ամեակ Սուրբ Թադէի ճամբով

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$8.00**
Թիւ՝ KAA010

Վաւերագրեր Հայ Եկեղեցւոյ Պատմութեան Ա-Ի հատորներ

Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$400.00 11 հատոր**
Թիւ՝ AMC016/AMC017
Ապսպրելու համար հեռաձայնել

Ազգապատում

Օրմանեան Մաղաքիա Արք. Ազգապատում (Ա. Բ. եւ Գ. Հատորներ) «Ազգապատում»-ի Անձնամուկներու եւ Տեղանուններու Ցանկ (յաւելուած) Տրվիչեան, Տիրայր Ծ. Վրդ. Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$125.00**
Թիւ՝ ZAA001

Աղոճմանեան, Զաւեն Ա. Քինյ. Ազգապատում (Դ. Հատոր, Ա. Գիրք) Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$25.00 (հատորը)**
Թիւ՝ ZAA003

Ազգապատում (Դ. Հատոր, Բ. Գիրք) Թիւ՝ ZAA004
Ազգապատում (Դ. Հատոր, Գ. Գիրք) Թիւ՝ ZAA002

Աղօթագիրքեր

Փոքրիկներու Ժամագիրք

Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$7.00**
Թիւ՝ PJA001

Սուրբ Պատարագ Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$3.00**
Թիւ՝ RA02

Յովհաննէս Վրդ. Գառնեցի Հոգեւորական Աղօթքներ

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$3.00**
Թիւ՝ RA04

Կիպրիանոս

Կազմ՝ Լաթակազմ
Գին՝ **\$10.00**
Թիւ՝ GAA002

Ազնաւորեան, Զարեհ Արք. Միշտ Աղօթենք - Աղօթքներ Հայ Եկեղեցւոյ Ժամագիրքէն

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$3.50**
Թիւ՝ AZA005

Հաւատով Խոստովանիմ

(Արեւելահայերէն) Աղօթք Տեառն Ս. Ներսիսի Շնորհալույ Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$2.00**
Թիւ՝ RA032

Ազնաւորեան, Զարեհ Եպս. Իմ Աղօթագիրքս

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$3.00**
Թիւ՝ RA025

Ս. Պատարագ Հայց. Առք. Եկեղեցւոյ

Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$5.00**
Թիւ՝ RA014

Աստուծոյ Խօսքը - The Word of God

(Հայերէն-Անգլերէն) Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$3.00**
Թիւ՝ RA01

Ներսէս Շնորհալի Հաւատով Խոստովանիմ

(Արեւմտահայերէն-Անգլերէն) Կազմ՝ Թղթակազմ
Գին՝ **\$3.00**
Թիւ՝ SSA001

Books in English

Anush, Armen
Passage Through Hell: A Memoir-The Odyssey of a Genocide Survivor
Price: **\$15.00**
Item #: AAE019

Bournoutian, George
The History of Vardapet Arak'el of Tabriz
Price: **\$45.00**
Item #: BGE010

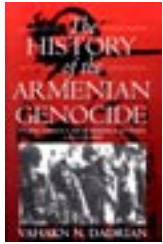
Bournoutian, George
Two Chronicles on the History of Karabagh
Price: **\$35.00**
Item #: BGE023

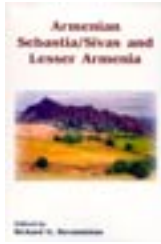
Charanis, P., Ph.D.
The Armenians In The Byzantine Empire
Price: **\$9.00**
Item #: PCE011

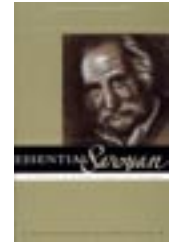
Chitjian, Hampartzoum
A Hair's Breadth From Death: The Memoirs of Hampartzoum Mardiros Chitjian
Price: **\$35.00**
Item #: CME011

Dadrian, Vahakn
The History of the Armenian Genocide
Price: **\$30.00**
Item #: DVE011

Hovhannissian, Richard
Armenian Sebastia/Sivas and Lesser Armenia
Price: **\$25.00**
Item #: HRE010

Justice, William E.
Essential Saroyan: A Selection of William Saroyan's Best Writings
Price: **\$11.95**
Item #: JWE009

Khachatrian, Hayk
Queens of the Armenians: 150 Biographies Based on History and Legend
Price: **\$12.00**
Item #: KHE035

Kharpertian, Theodore D.
Hagop: An Armenian Genocide Survivor's Journey to Freedom
Price: **\$13.00**
Item #: KTE004

Kloian, Richard D.
The Armenian Genocide: News Accounts from the American Press, 1915-1922
Price: **\$35.00**
Item #: KRE001

Melkonian, Markar
My Brother's Road: An American's Fateful Journey to Armenia
Price: **\$30.00**
Item #: MME005

Morgenthau, Henry
United States Diplomacy of the Bosphorus: Diaries of Ambassador Morgenthau 1913-1916
Price: **\$50.00**
Item #: SAE003

Parlakian Nishan & Cowe, Peter
Modern Armenian Drama
Price: **\$30.00**
Item #: PCE001

Sarafian, Ara
United States Official Records on the Armenian Genocide 1915-1917
Price: **\$50.00**
Item #: SAE001

Shiragian, Arshavir
The Legacy: Memoirs of An Armenian Patriot
Price: **\$18.00**
Item #: SLE005

Books on SALE

Hovhannissian, Richard
Armenian Karin / Erzerum
Price: **\$25.00** **\$19**
Item #: HRE009

Chopourian, G.H.
Blessings in Bitter Cups
Price: **\$20.00** **\$15**
Item #: CGE001

Demirjian, Richard N.
The Faces of Courage Armenian World War II, Korea, & Vietnam Heroes
Price: **\$37.00** **\$29**
Item #: DRE001

Bedrosian, Robert
Armenia in Ancient and Medieval Times
Price: **\$7.00** **\$5**
Item #: BRE001

Dadrian, Vahakn N.
Genocide as a Problem of National and International Law: The World War I Armenian Case and its Contemporary Legal Ramifications
Price: **\$10.00** **\$6**
Item #: DVE015

Horton, George
The Blight of Asia
List Price: **\$22.00** **\$18**
Item #: HGE001

Asenbauer, Haig E. & Papazian, Michael B. (Translator)
On the Right of Self-Determination of the Armenian People of Nagorno-Karabagh
Price: **\$15.00** **\$8**
Item #: AHE001

Atkinson, Tacy
The German, the Turk and the Devil Made a Triple Alliance: Harpoot Diaries, 1908-1917
Price: **\$20.00** **\$13**
Item #: ATE002

Kricorian, Nancy
Dreams of Bread and Fire
Price: **\$20.00** **\$15**
Item #: KNE001

Baibourtian, Vahan
International Trade and the Armenian Merchants in the Seventeenth Century
Price: **\$25.00** **\$19**
Item #: BVE001

Lynch, H.F.B.
Armenia: Travels and Studies Volume 1 & 2
Price: **\$35.00 (each)** **\$55 set**
Item #: LHE001 & LHE002

Miniature Art

"He Has Risen!"
Mixed media on paper
Size: 16" x 11"
Price: **\$75.00**
Item #: GF012L

The Wedding at Cana
Mixed media on paper
Size: 16" x 11"
Price: **\$75.00**
Item #: GF012J

The Transfiguration
Mixed media on paper
Size: 16" x 11"
Price: **\$75.00**
Item #: GF012M

The Last Supper
Mixed media on paper
Size: 16" x 11.5"
Price: **\$75.00**
Item #: GF012B

King Hetum, Queen Keran & Family
Glorify Christ, the Holy Virgin & St. John the Baptist
Mixed media on paper
Size: 16" x 11.5"
Price: **\$70.00**
Item #: GF012Q

Books on Religion & Spirituality

Papazian, Iris (Ed.)
Living Faith: The Life and Service of Archbishop Mesrob Ashjian
Price: **\$50.00**
Item #: AMC019

Kochakian, Fr. Garabed
The Sacraments: The Symbols of Our Faith
Price: **\$13.00**
Item #: KGE012

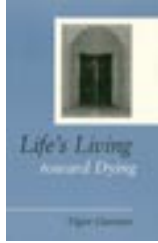
Papazian, Michael (translator)
Yeghishe - Commentary on Genesis
Price: **\$20.00**
Item #: PME013

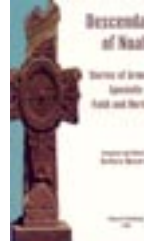
Koushagian, Arch. Torkom
Saints & Feasts of the Armenian Church
Price: **\$10.00**
Item #: KTE014

Maksoudian, V.R.F. Krikor
Frequently Asked Questions about the Armenian Church
Price: **\$15.00**
Item #: MKE011

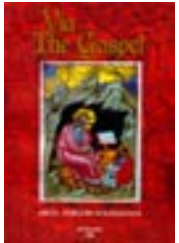
Guroian, Vigen
Life's Living: A Spiritual Journey
Price: **\$12.00**
Item #: GVE004

Ghazarian, Barbara
Descendants of Noah: Stories of Armenian Apostolic Faith and Heritage
Price: **\$14.95**
Item #: GBE004

The Breath of God
Price: **\$18.00**
Item #: HBE005

Koushagian, Arch. Torgom
Via the Gospel
Price: **\$6.00**
Item #:KTC001

Dadoyan, Seta B.
The Contribution of the Armenian Church to the Christian Witness in the Middle East
Price: **\$30.00**
Item #: DSE002

Dadoyan, Seta B.
The Armenian Catholicosate from Cilicia to Antelias
Price: **\$8.00**
Item #: DSE001

Jimbashian, Manuel M.
Church State Relations in Armenia During The Arab Domination
Price: **\$16.00**
Item #: JME013

KAREKIN I Series

Hay Yeghghetsagan Meshagouitn Temker yev Nuter
Price: **\$25.00**
Item #: KAE014

Buildings Bridges: The Ecumenical Journey
Price: **\$25.00**
Item #: KAE015

Asdvadsapanoutioun
Price: **\$25.00**
Item #: KAE016

Set of 5 \$120

Karekin I: In His Own Words
Price: **\$42.00**
Item #: PIE001

Hay Yeghghetsvo Asdvadsapanoutiouneh Esd Hay Sharagannerou
Price: **\$25.00**
Item #: KAE013

Books on SALE

Ashjian, Arch. Mesrob
The Armenian Church in America
Price: **\$9.00** **\$5**
Item #: AMC012

Guroian, Vigen
Faith Church and Mission
Price: **\$8.00** **\$5**
Item #: GVE012

Guroian, Vigen
Ethics After Cristendom
Price: **\$8.00** **\$5**
Item #: GVE011

Calian, Carnegie
The Ideal Seminary
Price: **\$17.00** **\$13**
Item #: CCE001

Liturgical Vessels

Memorialize Your Loved Ones With a Gift to Your Church
Ձեր սիրելիներուն անմեռ յիշատակին առիթով ճոխացուցեք ձեր եկեղեցին գեղեցիկ եւ մնայուն սպասանքով

սկիի chalice
Price: **\$1,400.00**
Item #: GF043

կրակաման-խնկաման incense holder
Price: **\$400.00**
Item #: GF031

միւռնաթափի աղաւնի holy chrisms dispenser
Price: **\$3,000.00**
Item #: GF036

Talisman

The Written Talisman, in essence makes up a well-known part of medieval Armenian occult literature. In turn, the world "akhtar" comes from a middle Persian root and this occurs in the Persian language. It refers to the "zodiac" and constellations, and later to "stars" and "fortunes". The text of the written talisman is essentially composed of various invocations, incantations medical formulas, charms or oaths magic cryptography, secret codes, and passages from the Holy Rite. They are scrolls that range in size from 1 meter to more than 20 meters.

The oldest written Talisman preserved at the matenadaran dates to 1474, but the earliest-talisman-manuscript is said to be 30 years older than the abovementioned manuscript. It was kept in the Marchiana Library in Venice from which it has since disappeared.

The language of the talisman is lovely and rich, owing to the use of many dialects and folk expressions, characteristic for the place of their origin. This is an invaluable source of information for ethnographers and particularly for specialists in traditional medicine. They are often adorned with miniatures. The illustrative material includes a wide range of scenes depicting ritual actions, as well as characters from Old and New Testaments and other saints both Armenian and Christian in general.

Pictured is talisman N139 (460 cm x 7cm XVI c.) In the writing style of the original text, different effects are used, which must contribute to the realization of the charm.

Children's Stories & Activity Books

Hovhannes Toumanian Series

The Stupid Man
Format: Softcover
Price: \$4.00
Item #: CLD032

Sak Aradsogh Aghchige
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD052

Vosgi Garaseh
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD141

Gigosi Maheh
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD142

Louseresen ou Varteresen
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD053

Paregantaneh
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD050

Anpan Hourin
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD049

Dern ou Dsaran
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD048

Soudakhoseh
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD047

Dern ou Dsaran
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD048

Soudakhoseh
Format: Softcover
Price: \$6.00
Item #: CLD047

Yertvart Demirjian Series

Sanasar Yev Baghdasar
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD038A

Sanasar Yev Baghdasar II
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD038B

Vishabakagh Vahakn
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD038C

Aryouds Meher
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD038D

Tork Ankegh
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD038E

Sanasar Yev Baghdasar III
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD038F

Sanasar Yev Baghdasar IV
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD038G

Aryouds Meher II
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD038H

Krikor Shahinian Series

Aryouds Meher
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD010

Dsovinar
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD015

Sanasar Yev Baghdasar
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD037

Sassountsi Taviti Mangoutiouneh
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD030

Sassountsi Tavitin Badanioutiouneh
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD031

Pokr Meher
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD033

Sasountsi Taviti Yev Mesrah Melikin Geriveh
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD029

Movses Khorenatsi Haygagan Avantaveber
Format: Softcover
Price: \$5.00
Item #: CLD036

Tavit Yev Khantout
Format: Softcover
Price: \$3.00
Item #: CLD035

Im Kayles
Format: Softcover
Price: \$4.00
Item #: CLD017

Alidz Agbabian Series

Ayb Abourin (Ayb for Soup): A Bilingual Armenian Alphabet Book
Format: Softcover
Price: \$15.00
Item #: CLD092

Fire and Water, Sister and Brother: An Armenian Myth
Format: Softcover
Price: \$12.00
Item #: CLD091

Tell Me Who Your Friend Is: An Armenian Folktale
Format: Softcover
Price: \$12.00
Item #: CLD090

Dsallabadij
Format: Softcover
Price: \$15.00
Item #: CLD004

Bible Society Series

Abraham
Price: \$2.50
Item #: RA038

Enger Meh Polorin Hamar
Price: \$2.50
Item #: RA037

Amenazor Pergicheh
Price: \$2.50
Item #: RA036

Dzenav Takavor Ellalu Hamar
Price: \$2.50
Item #: RA035

Lorig & Nareg

Lorigeh Yev Gentaninereh
Price: \$12.00
Item #: CLD105

Naregin Baladeh
Price: \$12.00
Item #: CLD099

Naregin Yerazeh
Price: \$12.00
Item #: CLD106

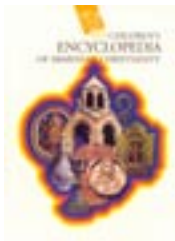
Lorin Yev Naregeh Hayastani Mech
Price: \$15.00
Item #: CLD118

Coloring & Story telling (Armenian) Series
Nativity-Ascension
Price: \$8.00 for set of 5
Item #: SAP03

Coloring & Story telling (Armenian) Series
Nativity-Jesus 12years-old-John the Baptist-Jesus and Peter-Jesus heals the leper-The Good Samaritan-The Passover.
Price: \$8.00 for set of 7
Item #: SAP01

Ghazarian, Vatche
Children's Encyclopedia of Armenian Christianity
Format: Hardcover
Price: **\$26.00**
Item #: CLD012

Collodi, Carlo
Pinocchio's Adventures (western Armenian trans.)
Format: Softcover
Price: **\$10.00**
Item#: CLD055

Chahinian, Krikor
Bijou
Format: Softcover
Price: **\$5.00**
Item#: CLD056

Crimes Against Humanity and Civilization The Genocide of the Armenians
Price: **\$25.00**
Item#: CLD107

Children's Bible For All Ages: 365 Stories
Format: Hardcover
Price: **\$25.00**
Item #: CBA001

Lagerlöf, Selma
The Wonderful Adventures of Nils
Format: Softcover
Price: **\$10.00**
Item#: CLD054

Markarian, Marianne
The Pesky Bird
Format: Hardcover
Price: **\$16.00**
Item#: CLD059

Kassouny, Janet
Mangagan Ashkhar Ou Pem
Price: **\$10.00**
Item#: CLD023

Kassouny, Janet
Hink Djoudignereh
Format: Softcover
Price: **\$10.00**
Item#: CLD003

Manoukian, Seta
Mangagan Ashkhar Ou Pem
Price: **\$16.00**
Item#: MSE014

Magnet Armenian Alphabet
Price: **\$3.00**
Item#: CLD022

Illuminated Dominos
Price: **\$45.00**
Item#: GF094

Children's CD

Nvair & Friends
Donazar: New Year's and Christmas Songs in Armenian for Children and Their Families
Price: **\$18.00**
Item No. CD093

Nvair
Ari Mer Doon
Price: **\$15.00**
Item No. CD110

Taline
Oror: Armenian Lullabies for Little Angels
Price: **\$15.00**
Item No. CD127

Taline
Ourakh Or
Price: **\$15.00**
Item No. CD017

Taline
Im Kntag
Price: **\$15.00**
Item No. CD128

Ara Kecedjian
Children's Songs (3 CD Box Set)
Price: **\$36.00**
Item No. CD145

2 Mayrer: Children's Songs in Armenian
Price: **\$15.00**
Item No. CD016

Diane Silva Haroutunian
Gakavik: Educational and Traditional Songs for Children
Price: **\$15.00**
Item No. CD092

Alexan Menakian & Tatev
Children's Choir Children's Songs
Price: **\$15.00**
Item No. CD077

Harout Pamboukjian
Hay Palignerin
Price: **\$15.00**
Item No. CD019

Vaco
Khaghavayr
Price: **\$15.00**
Item No. CD088

Maral Maralig
Price: **\$15.00**
Item No. CD134

Children's Songs: Patilner
Price: **\$18.00**
Item#: CD020

Yerketsek Mishd Manougner
Price: **\$15.00**
Item #: CD208

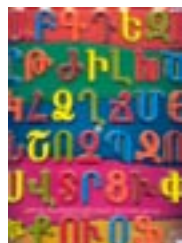
Nor Darvan Yev Sourp Dsenentian
Yerker
Price: **\$15.00**
Item #: CD209

Let's Play Together
Price: **\$15.00**
Item #: CD207

Learning Tools

Armenian Alphabet Blocks
Price: **\$12.00**
Item#: CLD001

Armenian Alphabet Puzzle Game
Price: **\$18.00**
Item#: CLD112

Puzzle
Price: **\$7.00**
Item#: CLD110

Taline DVD's

Taline
Let's Sing & Dance
Price: **\$25.00**
Item#: DD002

Discover Armenia
A Rich Language Gateway to the Nation's Memory and History. Features: More than 3000 words, over 5000 Exercises, phrases for everyday life, reference grammar, online and talking dictionary, interactive graphics interface, audio, traditional Armenian songs, history, culture, art, music, religion and literature, comprehensive primer, easy to navigate.
Format: CD ROM
Price: **\$49.99**
Item No.: CLD059

Place Mats (Set of 4)
Written in Armenian and English in addition to the transliteration in English. Each placemat is designed in colorful pictures of fruits, vegetables, animals and colors
Price: **\$25.00**
Item#: CLD026

Taline and Friends
Let's Play Together
Price: **\$25.00**
Item #: DD010

Armenian Music

Sirusho Sheram
Price: **\$15.00**
Item #: CD228

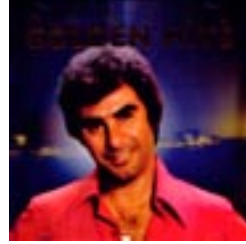
Rouben Matevosian
Sayat Nova & Folk Songs
Price: **\$15.00**
Item #: CD227

Zareh
Ten Songs Written in the Midst of Nights
Price: **\$15.00**
Item #: CD223

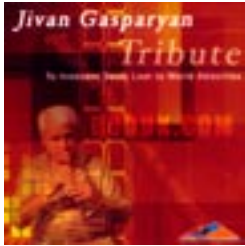
Nersik Ispirian
Vrej
Price: **\$15.00**
Item #: CD224

Manuel
Golden Hits
Price: **\$15.00**
Item #: CD219

Manvel Beglaryan
Legacy
Price: **\$15.00**
Item #: CD222

Jivan Gasparyan
Tribute: To Innocent Souls Lost to World Atrocities
Price: **\$16.00**
Item #: CD183

Sirvart Karamanuk
Memories of Love
Price: **\$18.00**
Item #: CD141

Ruben Hakhverdian
Yerg
Price: **\$15.00**
Item #: CD105

CD's on SALE

Adiss
Djaheloutioun Vol.26
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD030

Adiss
Ashoun E Ashoun Vol. 13
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD177

Adiss
Karoun Karoun
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD188

Andre
It's Me
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD182

Anush & Inga Arshakyan
We Are These Mountains
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD116

Aram Asatryan
The Best of 1989-2002
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD034

Aramo
Yerani
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD179

Ardzagank Show
World Hits
List Price: **\$18.00** **\$14.00**
Item #: CD137

Armen Movsisyan
Khelar Im Yerk
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD131

Arsen Grigorian
Mirro
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD195

Arsen Sarafian
You Went By
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD162

Datevik
Stage to Stage
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD123

Arthur Ispirian
Asum En Te
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD197

Arthur Ispirian
Three Candles
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD215

Bambir
Blind Alley
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD190

Chookasian Concert Ensemble
Avantagan
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD226

Chookasian Concert Ensemble
Echoes from the Past / Artsagankner
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD225

Datevik
Listen to My Heart
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD049

Datevik
Ballads from the Black Sea
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD043

Harout Pamboukjian
Hit Romances of Harout: 50 Years
List Price: **\$18.00** **\$14.00**
Item #: CD051

Edgar Gyanjumyan
New Century Songbook
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD161

Elvina
For Love
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD212

Fors
The Night
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD168

Georgi Minasian
Sere Chi Dzeranoum
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD198

Haiko
Romance
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD176

Harout Pamboukjian
25 Dance Hits
List Price: **\$18.00** **\$14.00**
Item #: CD029

Harout & Ruben
Yerke Nayev Aghotk E
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD186

Hasmik Karapetyan
Rain
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD172

Hooshere
Provenance
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD148

Khachatur Avetisyan
Khachatur Avetisyan
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD057

Khatchig Zenian
20 Italian Romantic Memories
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD106

Krist Manaryan
The Starry Night Songbook
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD180

Lilit Pipoyan
Ljalousin
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD056

Marine Ales
My Poplars
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD213

Mister X
Kou Achkerekh
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD060

Nersik Ispirian
Haverj Hokiner
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD157

Paul Baghdadian
Best of Paul
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD178

Ruben Hakhverdian
Midnight
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD059

Ruben Hakhverdian
Erevantsi: Anthology 1968-2001
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD064

Silvi
Karapneri Tagouhi
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD084

Shushan Petrosyan
Im Anush Hayrenik
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD187

Shushan Petrosyan
Depi Yerkir
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD085

Shushan Petrosyan & Marine Ales
Reflections
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD150

Stepan Lousikian
Nor Hayastan
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD202

Tata
The Best of Tata
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD026

Vahe
Someday I Will Return Somewhere
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD211

Varduhi Vardanyan
Disarray
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD154

Various Artists
Armenian Hit Romances
List Price: **\$18.00** **\$14.00**
Item #: CD078

Various Artists
Khachatur Avetisyan In Memoriam 1926-1996
List Price: **\$18.00** **\$14.00**
Item #: CD166

Various Artists
Most Popular Armenian Songs Vol.1
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD165

Various Artists
Most Popular Armenian Songs Vol. 2
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD167

Various Artists
Most Popular Armenian Songs Vol. 3
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD167

Various Artists
Most Popular Armenian Songs Vol. 4
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD139

Various Artists
Hot Dance Mix Vol. 3
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD053

Various Artists
Hot Dance Mix Vol. 4
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD054

Various Artists
Love Songs
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD135

Various Artists
New Generation
List Price: **\$18.00** **\$14.00**
Item #: CD103

Various Artists
Rabiz Top Hits XV
List Price: **\$15.00** **\$12.00**
Item #: CD111

Various Artists
Sayat Nova: Contest for the Best All-Armenian Songs Vol. 1 or 2
List Price: **\$18.00** **\$14.00**
Item #: CD159

Armenian DVDs

Arachin Siro Yerkeh
Price: **\$18.00**
Item #: DD016

Menk Yenk Mer Sarereh
Price: **\$18.00**
Item #: DD017

Khoshor Shahum
Price: **\$18.00**
Item #: DD018

Mer Mangoutian Tangon
Price: **\$18.00**
Item #: DD019

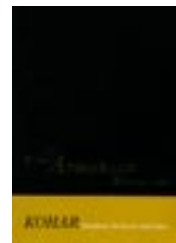
Harsnatsun Husisits
Price: **\$18.00**
Item #: DD020

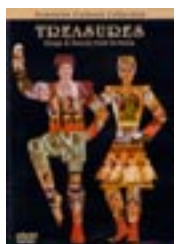
Nune Yesayan Nune
Price: **\$25.00**
Item #: DD003

I Hate Dogs / Back to Ararat
Price: **\$25.00**
Item #: DD008

Kohar Symphony Orchestra and Choir All Time Armenian Favourites
Price: **\$35.00**
Item #: DD009

Armenian Cultural Collection "Treasures" Songs & Dances from Armenia
Price: **\$20.00**
Item #: DD012

Lucy Janjigian Journey to Resurrection
Price: **\$18.00**
Item #: DD013

Barekamutiun Dance Ensemble
Price: **\$18.00**
Item #: DD015

Khachaturian - A film about one composer's life and music during the great Soviet experiment
Price: **\$35.00**
Item #: DD011

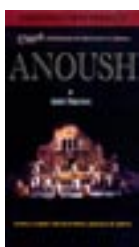
Jirayr H. Zorthian His Life in His Words
Price: **\$25.00**
Item #: DD014

Jirayr Hamparzoom Zorthian was born April 14, 1911 in Kutahya, Turkey, of Armenian parents. At the age of three, he showed considerable talent in drawing and painting. His works are on record from that time on. He went through two Turkish massacres before age eight. He left Turkey at age nine with his family and spent a year in Padua, Italy, waiting for his visa to open to the United States. This period was very important in his life because his father took him to many cities in Europe and exposed him to great works of art. He arrived in the United States at the age of eleven and settled with his family in New Haven, Connecticut. He obtained his formal education there. After graduating from Yale, the Winchester Fellowship granted him a year and a half at the American Academy in Rome with travel and study throughout Europe. His art career branched into various directions on his return to the United States. As a mural painter his reputation was established. He has forty two (42) murals throughout the United States. Other aspects of his art career included forty seven years of constructing and designing buildings. He is an architecture and design consultant.

Armenian VHS-Video

Forty Days of Musa Dagh
Price: **\$30.00**
Item #: VD001

National Academic Theatre of Opera and Ballet of Armenia Anoush
Price: **\$25.00**
Item #: VD002

Aghaghagogh Kareri Yergire: A Pilgrimage to Western Armenia
Price: **\$20.00**
Item #: VD003

Baghtasar Aghpar
Price: **\$22.00**
Item #: VD004

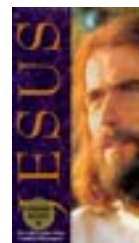
Bahanchvum E Setakhos
Price: **\$22.00**
Item #: VD005

Krounk - Traditional Armenian Dances
Price: **\$18.00**
Item #: VD009

Muronortnek Anteliasi Mech - May 26, 2001
Price: **\$18.00**
Item #: VD024

Herashapar - Festival of Song & Faith 17,000 member Armenian Youth Chorus
Price: **\$20.00**
Item #: VD016

Jesus: The Life of Jesus
Price: **\$25.00**
Item #: VD023a (Western Armenian)
VD023b (Eastern Armenian)

The Armenians - A Story of Survival
Price: **\$25.00**
Item #: VD010

Armenian Catholicosate of Cilicia Mission of Faith
Price: **\$18.00**
Item #: VD025

Yergou Vehapar Hayrabedneroun Oukhtagnatsoutiouneh Der Zor April 23-25, 2001
Price: **\$18.00**
Item #: VD024

Hayaski Oughevorutioun
Price: **\$15.00**
Item #: VD027

Gifts with an Armenian touch

**Set of 6
Napkin
Rings**
Format: Clay
Price: **\$32.00**
Item #: GF108

**Hand Made
Coffee Cup**
Format: Clay
Price: **\$15.00**
Item #: GF109

**Hand Made
Tea Cup**
Format: Clay
Price: **\$20.00**
Item #: GF110

**Toothpick
Container**
Format: Clay
Price: **\$10.00**
Item #: GF112

Salt Container
Format: Clay
Price: **\$25.00** **Now \$15.00**
Item #: GF063

Pepper Container
Format: Clay
Price: **\$22.00** **Now \$11.00**
Item #: GF064

**Dozen Pari
Yegak Armenian
Coffee Cups &
Saucer**
Format: Porcelain
Price: **\$27.00**
Item #: GF125

**Hand made
Eye-glass
Case**
Format: Cloth
Price: **\$6.00**
Item #: GF121

Decorative Plate
Format: Porcelain
Price: **\$28.00**
Item #: GF120

Olive jar
Format: Porcelain
Price: **\$20.00**
Item #: GF118

Tea Bag Strainer
Format: Porcelain
Price: **\$15.00**
Item #: GF119

**Hand made
Cosmetic's
Case**
Format: Cloth
Price: **\$35.00**
Item #: GF115

Khachkar
Format: Pear wood
Dimensions: 9.5" x 4"
List Price: **\$20.00**
Item #: GF054C

Tevavor Khachkar
Format: pear wood
Dimensions: 10" x 5"
List Price: **\$12.00**
Item #: GF053

Tevavor Wall Cross
Format: Walnut wood
Dimensions: 13" x 6"
List Price: **\$32.00**
Item #: GF084

Armenian Alphabet
Medium: Pear wood
Dimensions: 12" x 5"
List Price: **\$15.00**
Item #: GF016

Tevavor Khachkar
Format: Walnut wood
Dimensions: 12.5" x 6"
List Price: **\$50.00**
Item #: GF085

Tevavor Khachkar
Format: pear wood
Dimensions: 6" x 4"
List Price: **\$9.00**
Item #: GF153

**Armenian alphabet
carved
on board
assembled
with painted
miniatures
blocks**
Format: Wood
Price: **\$70.00**
Item #: GF080

Annunciation
Format: Wood
Price: **\$20.00**
Item #: GF070

**The Baptism
of Jesus**
Format: Wood
Price: **\$30.00**
Item #: GF069

The Crucifixion
Format: wood
Price: **\$20.00**
Item #: GF057

**God Bless
Our Home**
Format: wood
Price: **\$43.00**
Item #: GF124

Jewelry Boxes
Format: wood
Price: **\$18.00**
Item #: GF029

Christmas Candle Holder
 Format: hand carved wood
 Price: **\$40.00**
 Item #: GF074

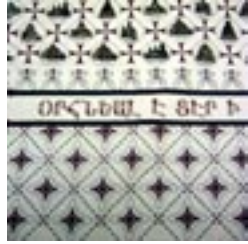
Christmas Tree Ornaments
 A-Bell
 B-Pomegranate
 C-Ball
 Format: Miniature painted on Wood
 Price: **\$10 Each**
 Item #: GF151

Armenian Miniature Framed
 Format: Wood and Clay
 Price: **\$35.00** (large)
 Price: **\$28.00** (Medium)
 Item #: GF025

Armenian Design Candle Holder
 Format: hand carved wood
 Price: **\$32.00**
 Item #: GF073

"Armenian Churches" Table Cloth
 Format: Cloth
 Price: **\$60.00**
 Item #: GF107

The Ten Commandments
 Obsidian
 Price: **\$20.00**
 Item #: GF103

Monasteries and Churches
 Hand Painted on Obsidian
 Price: **\$30.00**
 Item #: GF101

The Bread of Life
 Encouraging words from the Holy Scriptures
 Price: **\$12.00**
 Item #: GF122

Small Back Pack
 Price: **\$20.00**
 Item #: GF006

Large Back Pack
 Price: **\$35.00**
 Item #: GF072

Obsidian Key Chain
 Price: \$4.00
 Item #: GF032

Pomegranate Key chain
 Price: \$6.00
 Item #: GF155

Silver Key Chain:
 A-Ourakh Yeghek Derochmov
 B-Hisus Gu Ka,
 C-Asdvads Ser Eh
 Price: **\$7.00 Each**
 Item #: GF123

Wooden Pomegranate Necklace
 Price: **\$5.00**
 Item #: GF067

Walnut Cross Necklace
 Price: **\$10.00**
 Item #: GF156

Wooden Jar Necklace
 Price: **\$5.00**
 Item #: GF159

Talisman Pendants
 Price: **\$8.00**
 Item #: GF071

Wooden Nested Treasure Necklace
 Price: **\$15.00**
 Item #: GF005

Wooden Cross Necklace
 Price: **\$5.00**
 Item #: GF157

Pomegranate Pendant
 Format: bronze
 Price: **\$60.00**
 Item #: GFJ01

Fruit of Life Pendant
 Format: bronze
 Price: **\$60.00**
 Item #: GFJ02

Talisman Pendant
 Format: bronze
 Price: **\$60.00**
 Item #: GFJ04

Tree of Life Pendant
 Format: bronze
 Price: **\$60.00**
 Item #: GFJ03

Nexus Pendant
 Format: bronze
 Price: **\$60.00**
 Item #: GFJ05

Cookbooks

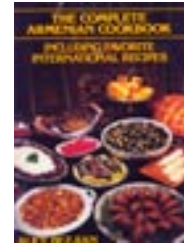
Linda Shirinian
Secrets of Cooking: Armenian, Lebanese, Persian
Format: Hardcover
Price: **\$30.00**
Item #: SLE001

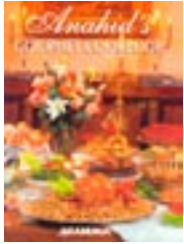
Alice Antreassian & Mariam Jebejian
Classic Armenian Recipes: Cooking Without Meat
Format: Softcover
Price: **\$20.00**
Item #: AAE004

Alice Antreassian
Armenian Cooking Today
Format: Softcover
Price: **\$22.00**
Item #: AAE006

Alice Bezjian
The Complete Armenian Cookbook
Format: Hardcover
Price: **\$30.00**
Item #: BAE002

Anahid Doniguan
Anahid's Gourmet Cookbook
Format: Hardcover
Price: **\$70.00**
Item #: DAE014

Barbara Ghazarian
Simply Armenian: Naturally Healthy Ethnic Cooking Made Easy
Format: Softcover
Price: **\$17.95**
Item #: GBE002

Recipes: Our Culinary Treasures Volume II
Format: Softcover
Price: **\$20.00**
Item #: KAS001

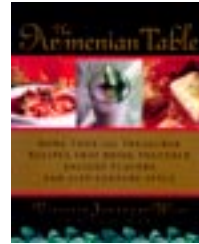
Rose Baboian
Armenian-American Cookbook
Format: Hardcover
Price: **\$12.00**
Item #: BRE004

Treasured Armenian Recipes
Format: Softcover
Price: **\$20.00**
Item #: AGB001

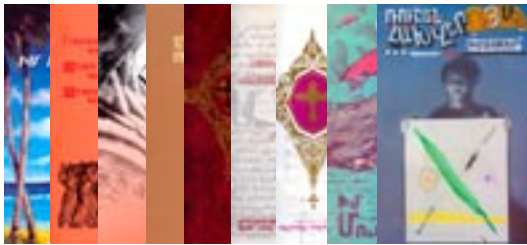

Tess Mallos
The Complete Middle East Cookbook
Format: Hardcover
Price: **\$30.00**
Item #: MTE002

Victoria Jenanyan
The Armenian Table
Format: Hardcover
Price: **\$30.00**
Item #: WVE001

Երաժշտական Գիրքեր

Եկեղեցական Երաժշտութիւն

Ազնաւորեան, Զարեհ Եպս. Շարական Ապրիլեան Նահատակաց
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ MU007

Եկմալեան, Մակար Երգեցողութիւնը Սրբոյ Պատարագի Հայց. Առաք. Ս. Եկեղեցւոյ
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$30.00**
Թիւ՝ MU015

Կոմիտաս Վարդապետ Երգեցողութիւնը Սրբոց Պատարագի Հայց. Առաք. Ս. Եկեղեցւոյ (Անթիլիաս 1974 եւ 2001)
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$25.00**
Թիւ՝ MU019
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$30.00**
Թիւ՝ MU019

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Ա. Հատոր Մեծի Պահոց Կիրակիներ
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$30.00**
Թիւ՝ MU017

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Բ. Հատոր, Աւագ Շաբաթ
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$35.00**
Թիւ՝ MU006

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Գ. Հատոր, Աւագ Օրհնութիւն
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$22.00**
Թիւ՝ MU005

Երգարաններ

Ալեքսանեան, Սիրվարդ Իմ Խենթ Գարնան
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$15.00**
Թիւ՝ MU004

Հայ Պատանեաց Զայնը
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$4.00**
Թիւ՝ MU012

Մեր Հին Երգերը – Ընտրանի
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$15.00**
Թիւ՝ MU013

Անմոռաց Երգեր
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$15.00**
Թիւ՝ MU014

Իմ Մուսա Լեռ
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$4.00**
Թիւ՝ MU020

Հիրակ Երգարան Թիւ 5 (1959)
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$4.00**
Թիւ՝ MA001

Հիրակ Երգարան Թիւ 21 (1981)
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$8.00**
Թիւ՝ MA009

Հիրակ Երգարան (1988)
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$8.00**
Թիւ՝ MA003

Հիրակ Երգարան (1989)
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$6.00**
Թիւ՝ MA005

Հիրակ Դպրոցական Երգարան
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$6.00**
Թիւ՝ MA002

Հիրակ Երգարան 1992
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ MA004

Հիրակ Երգարան Թիւ 27
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$10.00**
Թիւ՝ MA007

Հիրակ Երգարան Եւ Երաժշտական Արձագանգ Թիւ 29 (1998-1999)
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ MA006

Հիրակ Երգարան Եւ Երաժշտական Արձագանգ Թիւ 30 (1999-2001)
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$14.00**
Թիւ՝ MA008

Հիրակ Երգարան Եւ Երաժշտական Արձագանգ Թիւ 31 (2003)
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$12.00**
Թիւ՝ MA013

Փիտեմեան, Գրիգոր Դոշ Եռագոյն
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$8.00**
Թիւ՝ MU011

Երաժշտական Յօրինումներ

Երկանեան, Երուանդ Անցեալի Որմնանկարներ, Սուիթ Երգչախումբի եւ Երգեչոնի Համար
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ MU003

Եմմիեան, Վահրամ Երեք Երգեր Դաշնակի Ընկերակցութեանը
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ MU016

Եմմիեան, Վահրամ Երեք Կտորներ, Սուիթ Դաշնակի Համար
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$5.00**
Թիւ՝ MU001

Եմմիեան, Վահրամ Ներքող Տիրոջ Մեր Փրկիչին
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ MU024

Մանսուրեան, Տիգրան Գարնան Երգեր
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ MU010

Սեդրակեան, Սեդրակ Չորս Խմբերգ
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ MU002

Սեդրակեան, Սեդրակ Սրբազան Սոնաթ եւ Սրբազան Նախերգանք եւ Խուսանուագ
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ MU018

Երաժշտութեան Պատմութիւն

Բրուտեան, Տիգրիկա Արցախեան Ոգին Երաժշտութեան Ժիրի Սէջ
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$7.00**
Թիւ՝ MU022

Շահնագարեան, Ս. Ս. Խազբերի Կոմիտասեան Վերծանութեան Յայտնութիւնը
Կազմ Լաթակազմ
Գին **\$15.00**
Թիւ՝ MU008

Սայաթ-Նուվա - Սիրոյ եւ Արդարութեան Երգիչը
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$5.00**
Թիւ՝ MA020

Փիտեմեան, Գրիգոր «Անձինք Նուիրեալք» Շարականը
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$15.00**
Թիւ՝ PKA002

Փիտեմեան, Գրիգոր Հայ Յեղափոխական Երգերուն Տեղը Հայ Երաժշտութեան Պատմութեան Սէջ
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$20.00**
Թիւ՝ MU009

Փիտեմեան, Գրիգոր Գրիգոր Նարեկացի Շարականագի Դ
Կազմ թղթակազմ
Գին **\$6.00**
Թիւ՝ PKA001

Tri-Color Souvenirs

USA/
Armenia
Pin
Price: **\$3.00**
Item #: AR08

Tricolor
Necktie
Price: **\$36.00**
Item #: AR01A

Tricolor
Necktie
Price: **\$36.00**
Item #: AR01B

Tricolor
Necktie
Price: **\$36.00**
Item #: AR01C

Tricolor Pin
Price: **\$3.00**
Item #: AR09

Tricolor
Patch
Price: **\$2.50**
Item #: AR02

Tricolor
Keychain
Price: **\$4.00**
Item #: AR10

Tricolor
Keychain
Price: **\$3.00**
Item #: AR07

Parking
Sign
Price: **\$6.00**
Item #: AR13

Tricolor
Decal
Price: **\$1.00**
Item #: AR05

USA/
Armenia
Decal
Price: **\$1.50**
Item #: AR06

Auto Grill
Plate
Price: **\$15.00**
Item #: AR12

Tricolor Car
Banner
Price: **\$4.00**
Item #: AR03

Tricolor
Flag with
Stand
(Obsidian
Base)
Price: **\$9.00**
Item #: AR16

Tricolor
plate decal
Price: **\$3.00**
Item #: AR04

Tricolor Magnet
7.25 x 3.5 inches
Price: **\$8.00**
Item #: AR20A

Remember Genocide
Tricolor Magnet
7.25 x 3.5 inches
Price: **\$8.00**
Item #: AR20B

Armenia
Decal
Price: **\$3.00**
Item #: AR11

Armenian Flag 8" x 12"
Price: **\$5.00**
Item #: AR15
Flag Base
Price: **\$2.00**
Item #: AR18

Armenian Flag 4" x 6"
Price: **\$3.00**
Item #: AR19
Flag Base
Price: **\$1.00**
Item #: AR17

Children's T-Shirts & Bodysuits

"Yes Hye Judig
Em" T-Shirt
Size & Price
12mon-**\$10.00**
18mon-**\$11.00**
24mon-**\$12.00**
2T-**\$13.00**
3T-**\$14.00**
4T-**\$15.00**
Item #: CLD139A

"Yes Hye Tsakoug
Em" T-Shirt
Size & Price
12mon-**\$10.00**
18mon-**\$11.00**
24mon-**\$12.00**
2T-**\$13.00**
3T-**\$14.00**
4T-**\$15.00**
Item #: CLD139B

"Lokhum"
Bodysuit
Price: **\$10.00**
Sizes: 12mon-
18mon-24mon
Item #: CLD140F

"I Know My Ayp
Pen Kim" T-Shirt
Size & Price
12mon-**\$10.00**
18mon-**\$11.00**
24mon-**\$12.00**
2T-**\$13.00**
3T-**\$14.00**
4T-**\$15.00**
Item #: CLD139D

"Hamov" T-Shirt
Size & Price
12mon-**\$10.00**
18mon-**\$11.00**
24mon-**\$12.00**
2T-**\$13.00**
3T-**\$14.00**
4T-**\$15.00**
Item #: CLD139C

"Keeshher
Parea" Bodysuit
Price: **\$10.00**
Sizes: 12mon-
18mon-24mon
Item #: CLD140E

own lives in greater danger by carrying and protecting this large burden, trying to bring it to safety. I do not know anything about these women; I do not know even if they were literate. But I know that they understood that we survive as a nation not only in flesh and blood, but in our spiritual and cultural heritage."

The presentation by Dr. Vazken Ghougassian, the Executive Director of the Prelacy, was entitled "Written on Stone: The Armenian Heritage of Stone Epigraphy." Through his narrative, accompanied with slides, Dr. Ghougassian showed the importance of preserving Armenian epigraphic heritage. He emphasized, "the urgency for systematic collection and publication of Armenian lapidary inscriptions wherever possible, be it in Armenia or anywhere in the world. In the present age of technology, these inscriptions should be saved and made accessible to scholarship because they might always be subject to vandalism and in some countries to state organized destruction." A striking example of this is the cemetery of Old Julfa on the banks of the River Arax on the border between Iran and Nakhichevan. In recent years the cemetery, with all of its monuments and epigraphic history was reduced to piles of gravel by the Azeris," Dr. Ghougassian said.

Dr. Michael B. Papazian, Associate Professor of Philosophy at Berry College in Rome, Georgia, provided a survey on "Themes in Armenian Christian Literature."

Professor Papazian focused on one representative each of three genres or kinds of writing that are common in Christian literature: hagiography, refutation of heresies, and biblical commentaries. The three authors he focused upon were Agatangeghos, Eznik, and Stepanos Siwnetsi.

He concluded with the hope that his presentation provided a "better idea of the wealth of the Armenian Christian tradition." He noted that although several of these works have been translated and are available to a wider public, the amount of translated Armenian Christian literature is much less in comparison to the much better studied Greek and Latin traditions." Noting that even the Syriac tradition is more accessible to the modern English

Ladies Guild members headed a team of miracle workers who each day prepared three meals and snacks for the delegates and guests.

All of the attending clergy participated in the Divine Liturgy Thursday evening, celebrated by Rev. Fr. Aram Stepanian.

reader, he expressed the urgent need to make our literature more widely available and ended with, "Perhaps the best tribute to the anniversary of the Armenian alphabet and the beginnings of Armenian Christian literature would be just such an endeavor to reveal our literary treasures to the world."

The final presentation was made by Ms. Nayiri Baljian who presented a PowerPoint presentation, "Understanding the Divine Liturgy." Ms Baljian's work-in-progress is a cohesive and comprehensive understanding of the liturgy presented in a way that can be absorbed and appreciated. As she explained: "This semester, for my thesis project I undertook to write a handbook on the *Badarak* that a typical lay member of the Armenian Church in America would be able to learn about

the Christian faith in general and about our unique Armenian Apostolic worship of God.... It is my prayer that with any variety of tools and techniques and with proactive work on the part of our priests, deacons, trustees, and lay ministers we will help our people to understand the *Badarak*, so that the glory of the Lord will be fully present among us."

All of the presentations are on the Prelacy's web page (www.armenianprelacy.org).

National Association of Ladies Guilds

Concurrent with the NRA, the 22nd Annual Conference of the National Association of Ladies' Guilds (NALG) took place. The Guild had two days of activities that included their annual

meeting and presentations by Richard Avodoian, a human resources consultant, and Richard Asadorian who spoke about the production of rugs.

Elections

As a final duty the delegates elected members of the religious and executive councils. Elected to the religious council were V. Rev. Fr. Shahe Panossian, pastor of Sts. Vartanantz Church, Ridgefield, NJ, and Rev. Fr. Aram Stepanian, pastor of St. Asdvadzadzin Church,

relationship with two prelates. The delegates expressed appreciation of his exceptional service with a standing ovation.

In his closing remarks Archbishop Oshagan noted that the assembly is over but "your job, as delegates, has just started. You are the ambassadors of your communities and you have to go back and fulfill the decisions that were made here. We have a great task. We all need to make sacrifices in order

patation. He also thanked the representative of the Armenian Relief Society, Janet Haroian, and the Hairenik Association, Haig Oshagan.

He also expressed thanks to Antranig Boudakian who has successfully chaired the annual raffle campaign for the last five years.

The Prelate thanked Richard Sarajian, and recalled memories of meeting his father thirty years ago. "Now when I see Richard and Ken I am reminded of that old and true adage: The apple does not fall far from the tree. Richard is the one who put our financial house on track. Dear Richard, you gave so many months of your life. You did it because of your love for the Church. From the bottom of my heart and on behalf of His Holiness, I thank you."

Rev. Fr. Serop Azarian, offers his words of welcome to the delegates and guests.

Whitinsville, MA. Re-elected to the Executive Council were Bedros Givlekian, St. Sarkis Church, Douglaston, NY, and Noubar Megerian, St. Gregory Church, Philadelphia, PA; and elected to the Executive Council was Jack Mardoian, All Saints Church, Chicago, IL.

Elected to serve as world delegates were the following twelve individuals: Vahram Danielian, Artin Dermenjian, Sarkis Garibian, Haigaz Grigorian, Michael Hagopian, Onnic Marashian, Jack Mardoian, Zohrab Tazian, Judge Sarkis Teshoian, Richard Sarajian, Stephen Hagopian, Dertad Manguikian.

Assembly Concludes

Delegates whose terms of office ended and who are not eligible for re-election were invited to address the Assembly, including David Karapetian, Stephen Selverian, Ayda Karian, and Lt. Col. George Rustigian.

Richard Sarajian, outgoing chairman of the Executive Council, reflected on his experiences beginning with his first year as a delegate in 1984. He recalled current and past delegates who made an impact on him as well as his

Jack Mardoian, incoming chairman of the Executive Council, addresses the NRA.

for us to achieve our goals." He again expressed thanks to the pastor, board and delegates of St. Gregory Church, the ladies guild and entire congregation for the exceptional job they did in organizing the NRA. "You are no longer a small community," he said, "You grew up!"

His Eminence thanked the representative of the Diocese, Mr. George Marifian, for his presence and partici-

As noted at the beginning of this article, various awards were given during the closing banquet. The popular Youth Leadership Awards are presented to young people who show outstanding leadership qualities through their community involvement. Archbishop Oshagan presented three such awards to: Alison Lovett, Michelle Hagopian, and Stephen Hagopian.

His Eminence presented Certifi-

Archbishop Oshagan reads the letter of commendation from His Holiness Aram I in recognition and appreciation for the years of dedicated service by Richard Sarajian, Esq., outgoing chairman of the Executive Council.

Archbishop Oshagan presents a gift to Richard Sarajian.

cates of Merit to seven parishioners of the Granite City parish: Annette Simpkins, Edward Haroian, Grant Korkoyan, Jeffrey Hagopian, Melanie Keeney, Nelle Bogosian, and Rose Lesko.

Pontifical Message of Blessing

Archbishop Oshagan read a pontifical message in appreciation of the devoted service of Richard Sarajian to the Prelacy. As he had done earlier in the day, His Eminence praised Mr. Sarajian for the time and effort he has given to the Prelacy for so many years.

Prior to the reading of Vehapar’s message, a slide presentation on Mr. Sarajian’s life and service was presented by his brother-in-law and friend, John Daghlian.

Man-of-the-Year

Each year the Prelacy honors a man or woman of the year. This year’s recipient of this important recognition was Mr. Zohrab Tazian, who has been a supporter of the Armenian Church at all levels. Archbishop Oshagan noted that although Zohrab lives in a community where there are hardly any Armenians, let alone an Armenian Church, he has been one of the staunchest supporters of the Church on a national and international level. “Zohrab has utilized his engineering background to help in the building of many of our new

churches,” the Prelate said.

In presenting the award Archbishop Oshagan said he felt the award should say a Man for All Seasons. “We became friends in the 1970s—I saw him immediately as a true Armenian—and through the years he has remained a close friend to me and the Armenian nation, church and the prelacy.”

Mr. Tazian’s life is a true Horatio Alger story. From very humble beginnings and periods of hardship, today he is a successful entrepreneur based in the Fort Wayne, Indiana region. Mr. Tazian accepted the award with words of thanks and tribute to his family and especially his wife, Naomi.

Eagle of the Prelacy

The coveted Eagle of the Prelacy award was presented to Antranig Hagopian in recognition of his outstanding service to the Armenian Church and especially the greater Granite City community.

Jack Mardoian spoke about Mr. Hagopian and the award. “The Eagle of the Prelacy award was introduced about three years ago and since that time only a few people have been honored. It is an extra special award given to individuals who are superlative in everything they are involved in particularly in their church community. Tonight we present this award to a person

who very much exemplifies these attributes. My first encounter was reviewing documents of the original church in this community and the signatories on the deed. I have gotten to know him over the years. He is a worker and believes in putting everyone around him to work. Equally important is not only the time and effort he has put in this community, but also he has taken

Antranig Hagopian receives the Eagle of the Prelacy award.

Prelacy's Annual Raffle Drawing Enriches Many Educational Programs

Once again the Eastern Prelacy's annual raffle program was a great success thanks in large part to the chairman, Mr. Antranig Boudakian. Mr. Boudakian has chaired the raffle committee for the past six years and has made impressive gains in attracting supporters to the program.

The drawing took place at the conclusion of the closing banquet of the annual National Representative Assembly, which was hosted by St. Gregory Church, Granite City, Illinois.

The winners were: First prize (\$5,000), Haig Khararjian, Radnor, Pennsylvania; Second prize (\$3,000), Gourgen Grigorian, Bethpage, New York; Third prize (\$2,000), Edward Bekian; Fourth prize (\$1,000), Avedis Kasparian, Olney, Maryland; Fifth prize: (\$1,000), R. Balian, J. Hamasian, T. Kostegian, A. Miranian, Alexandria, Virginia.

The funds raised through the raffle are allocated to the Prelacy's various religious and language programs for the youth. "Without this extra financial resource we would be unable to offer the type of programs we currently maintain," said Archbishop Oshagan Choloyan, the Prelate. "We are very grateful to Antranig Boudakian for his extraordinary and impressive results during the past five years," said the Prelate.

For his part, Mr. Boudakian is quick to credit the many faithful and loyal supporters of the Prelacy who, realizing the importance of the success of the raffle campaign, rally around the effort and help to bring it to a successful conclusion.

Mr. Boudakian has agreed to chair the raffle committee again for the 2005-2006 effort. As he tells raffle buyers it is a "win-win" situation. While having the opportunity to win one of the top cash prizes, you know that win or lose the money raised is helping education programs so vital to the vibrant future of the Church. *

Mr. and Mrs. Zohrab Tazian with Archbishop Oshagan. Mr. Tazian was the Prelacy's 2005 Man-of-the Year

Archbishop Oshagan with the Tazian family.

the time to raise a family that continues to reflect the ideals of the Armenian church. He is the godfather of this church; he is in the building eight days a week—seven days is not enough."

The Prelate presented the award to Mr. Hagopian and said, "I came to this community almost thirty years ago and saw a man named Antranig working; I came thirty years later and I saw a man named Antranig still working in this community."

Mr. Hagopian accepted the award

with deep thanks. "I had compatriots who are in this room tonight who worked right alongside of me." To those who tell him to "slow down" he said, "The only person who can tell me that I am not going to work anymore is the man upstairs. As long as I am physically able I will continue to serve this church and community."

Earlier in the day the delegates from Sts. Vartanantz Church, Ridgefield, New Jersey, invited the NRA to New Jersey for the 2006 Assembly. *

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՅՐ ՊԱՏԳԱՄԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈՒՅԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ

Հայրական սիրով կ'ողջունենք ձեզ բոլորդ, Միացեալ Նահանգներու Արեւելեան Թեմի Երեսփոխանական Ժողովին առիթով եւ սրտանց կը մագթենք որ յառաջիկայ երկու օրերու մեր ժողովական նիստերը ընթանան հեզասահ, արդիւնալից եւ օգտակար, քննարկելով մեր անցնող տարուան տարած աշխատանքը եւ ծրագրելով յառաջիկայի մեր աշխատանքային հորիզոնները:

Յատուկ ողջոյնի եւ շնորհակալութեան խօսք ունինք յանուն Ազգային Վարչութեան Կրօնական եւ Վարչական Ժողովներուն, մեր Թեմի բոլոր համայնքներուն եւ ժողովուրդին՝ ուղղուած Կրանիթ Սիթիի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝ Արժանապատիւ Տ. Սերոբ Քհնյ. Ազարեանին, Հոգաբարձութեան, յարակից եւ քոյր կազմակերպութիւններուն, որոնք առաջին անգամ ըլլալով համայնքի պատմութեան մէջ, կը հիւրընկալեն մեզ, որպէս կազմակերպողները Երեսփոխանական մեր ժողովին: Այս երեւոյթը որքան որ ցոյց կու տայ իրենց պատրաստակամութիւնն ու նուիրումը, նոյնքան եւ աւելի վկայութիւնն է այն յառաջդիմութեան եւ ինքնավստահութեան, որ մեր Թեմի կարգ մը փոքր թուացող համայնքները ունին եւ կը բացայայտեն: Գնահատանքի խօսք նաեւ Կրանիթ Սիթիի համայնքի հաւատացեալ ժողովուրդին, որոնք Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին կենդանի եւ աշխոյժ կը պահեն իրենց ներկայութեամբ եւ մասնակցութեամբ:

Սիրելի ժողովականներ,

2005 տարին մեր ազգային-եկեղեցական կեանքին մէջ կը ներկայացնէ այնպիսի յիշատակութիւններ, որոնք անկիւնադարձային կարեւորութիւն ունին մեր ազգի հոգեմտաւոր զարգացման, հաւաքական տառապագին յուշի եւ հոգեւորականներու կրօնական դաստիարակութեան եւ պատրաստութեան մէջ: Այլ խօսքով, 2005-ը տարեդարձային տարի է՝ հայ գիրերու գիւտի 1600-ամեակը պանծացնելով, 1915-ի ցեղասպանութեան 90-ամեակը ոգեկոչելով եւ մեր նորագոյն պատմութեան մէջ, Սփիւռքի մէջ կայք հաստատած Կիլիկեան դարաւոր Սուրբ Աթոռի Դպրեվանքին Անթիլիասի մէջ հաստատման 75-ամեակը վկայակոչելով:

Այս երեք կարեւոր յիշատակութեանց մէջէն Ազգային Վարչութիւնս յարմարագոյնը նկատեց Երես-

փոխանական Ժողովի ընթացքին տօնախմբել հայ գիրերու գիւտին 1600-ամեակը, այնտեղ տեսնելով այն հրաշագործ եղափոխութիւնը, որով հայ գիրերու գիւտով հայ ժողովուրդը ստացաւ նոր դիմագիծ, իւրայատուկ ինքնութիւն եւ ստեղծագործելու նոր եւ ազնիւ թռիչք:

Բնականաբար այստեղ պիտի չանդրադառնանք պատմական այն մանրամասնութեանց եւ խորքին, որով Ս. Մեսրոպ Մաշտոց հարեց հայոց այբուբենը, կատարեց Աստուածաշունչի թարգմանութիւնը, հիմնեց հայ գրականութիւնը, բացաւ դպրոցներ եւ քրիստոնեայ մեր ժողովուրդին հայու ինքնութեան յստակ եւ վերջնական դրոշմը տուաւ: Հինգերորդ դարուն մեր հոգեւոր եւ մտային միջավայրը նոր ուղղութիւն ստացաւ: Քրիստոնէութեան բերած փոփոխութենէն ետք՝ հայ գիրերու գիւտը քրիստոնէութեան հետ միասին կոփեց նոր հայր, որ Ֆիզիքապէս կապուած մնաց կազմախօսական իր ժառանգութեան, բայց հոգեպէս եւ մտապէս միախառնուեցաւ Աստուածաշունչին եւ քրիստոնէութենէն փոխանցուած ապրելակերպին եւ մտածելակերպին:

Ի՞նչ պատահեցաւ հինգերորդ դարուն, ինչո՞ւ պատահեցաւ հայ գիրերու գիւտը եւ ի՞նչ անդրադարձունեցաւ անիկա մեր ժողովուրդի հաւաքական կեանքին մէջ:

Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի կենսագիրը՝ Կորիւն Սքանչելին, յստակ կերպով կը նկարագրէ Մեսրոպ Մաշտոցի հոգեկան խռովքը եւ ընդվզումը՝ ի տես քրիստոնէութիւն ընդունած հայ ժողովուրդի զաւակներուն քրիստոնէութեան աղբիւրը՝ Աստուածաշունչը չհասկնալուն: Եկեղեցիներուն մէջ արարողութիւն, երգեցողութիւն, աղօթք, Աստուածաշունչի ընթերցում կ'ըլլային կա'մ յունարէնով, կա'մ ասորերէնով: Քրիստոնեայ հայը ոչինչ կը հասկնար կատարուածէն, կարդացուածէն: Անհրաժեշտ էր քրիստոնէութեան ներթափանցումը հայու հոգիէն ներս: Այլ խօսքով, քրիստոնէութիւնը հագուստ էր որ հագած էինք, որ օր մը կրնար հանուիլ: Հայ գիրերու գիւտը, Աստուածաշունչի եւ այլ հոգեւոր գրականութեան գանազան աղբիւրներու հայերէնի թարգմանութիւնը, հայեցի կրթութիւնը, հայ դպրոցը պատճառեղան որ շատ կարճ ժամանակի մէջ քրիստոնէութեան այդ հագուստը վերածուէր մեր մորթի գոյնին, որմէ կարելի չէր բաժնուիլ, ինչպէս պատկերաւոր

ձեռով կը բացատրէ Եղիշէ Պատմիչը, երբ կը նկարագրէ Վարդանանց հերոսներուն կողմէ քրիստոնէութեան ընթացումը, հայ գիրերու գիւտէն քառասունհինգ տարիներ ետք միայն:

Ս. Մեսրոպի եւ ընկերակիցներուն նպատակը շատ պարզ էր: Քրիստոսի պատգամը անհրաժեշտ էր կեանքի վերածել գործնականապէս: Աստուածաշունչը չսէլ, այլ Աստուածաշունչը եւ անոր պատուիրանները ապրի: Գիրերու գիւտը մեզ հոգեպէս յեղաշրջեց: Ազգային մեր ինքնապաշտպանութեան բնագրը զարգացաւ հոգեւոր եւ մշակութային արժէքներու պահպանումին ուղղութեամբ, որ, կը հաւատանք, կրնայ մեզ փրկել բոլոր տեսակի չարիքներէն: Նոր հայ մարդը ստեղծուեցաւ՝ ապրումներովը եւ օրինակովը Աստուածաշունչին եւ Աստուածորդիին պատուիրաններուն եւ տիպարին: Եւ պատահական չէ որ Ս. Մեսրոպի կողմէ կատարուած գիրերու գիւտը հրաշքի ընդմէջէն հասաւ մեզի: (Գոնէ այդպէս հաւատացինք): Հրեշտակը իր ձեռքով գրեց հայուն այբուբենը: Հրաշք պատահեցաւ: Աստուած միջամտեց հայուն կեանքին եւ ապագային, եւ երկինքէն բերաւ հրաշագործ այբուբենը: Մենք, Մեսրոպ Մաշտոցի յաջորդող 1600 տարուան սերունդը չտեսանք հրեշտակին ձեռքը, սակայն փոքր, տկար, կայսրութիւններու կողմէ ճնշուած, բարբարոսներու արշաւանքներուն տակ կոխկոտուած ու ջարդուած հայ ժողովուրդին վերապրումը ինք հրաշք մը չէ՞: Աստուծոյ խորհրդաւոր ծրագրի՞րը արդեօք: Եթէ նոյնիսկ թերահաւատ գտնուինք ու չհաւատանք հայ գիրերուն հրաշքով ստեղծուելուն, սակայն հրաշք չէ՞ այդ գիրերուն միջոցաւ բերուած հետագայի ամբողջ մեր զարգացումը եւ յառաջդիմութիւնը, հայուն լինելութիւնը, ինքնութիւնը, այդ ինքնութեան պահպանումը, հակառակ բոլոր ազգակործան պատահարներուն: Այդ հրաշքին ներգործութիւնը տեսանք գիրերու գիւտէն մինչեւ այսօր մեր մշակութային ստեղծագործական թուիչքին մէջ, պատերազմներու ընթացքին հերոսական դիմադրութեամբ, ջարդերու ընթացքին վերյառնումի հաւատքով եւ մեր ժողովուրդի յաղթական ապագային նկատմամբ հաստատուն յոյսով եւ վճռակամութեամբ:

Մեր մտածումները համախմբելու միտումով, կ'ուզեմ վեր առնել կարգ մը հիմնական երեւոյթներ, որոնք արդիւնքն են գիրերու գիւտին.-

1.- Գիրերու գիւտը եւ անոր որոշադրիչ ազդեցութիւնը լաւապէս իմանալու համար պէտք է որ

պատմութեան էջերը դարձնենք հարիւր տարի ետ, երբ Հայաստան աշխարհը պետականօրէն քրիստոնեայ դարձաւ 301-ին: Մեր դարձով, պատմաբանները ինչ պատճառ ալ տան անոր, հայ ժողովուրդը իր ենթակայութիւնը յայտնեց Քրիստոսի: Ազգային ապրումի, մտածումի, ըմբռնումի եւ փոխադասարանութեան բնական պատկերը մենք տեսանք Քրիստոսի մէջ եւ անգամ մը որ գայն դաւանեցանք որպէս մեր Տէրը, մնացինք հաւատարիմ թէ՛ իրեն եւ թէ՛ աստուածաշնչական սկզբունքներուն: Աստուածաշունչը միայն հաւատք չբարոցեց, այլ նաեւ հետզհետէ կերտեց մեր նկարագիրն ու մտածողութիւնը: Մեր միտքն ու լեզուն, դատողութիւնն ու փոխարարելութիւնը կաղապարուեցան Քրիստոսի ուսուցումներուն վրայ, եւ եղանք բարի, կացութիւններուն համակերպող, բայց ո՛չ ստրուկ, ո՛չ ներքին ուժականութենէ դատարկ ժողովուրդ: Ընդհակառակը, ստեղծագործական մեր կարողութիւնները աւելի զսպանակուեցան. դիմանալու եւ գոյատեւելու մեր պայքարին մէջ մեր յաղթանակը տեսանք մշակութային գանձերուն մէջ, հայութիւնը դարձնելով առանցք՝ ընտանեկան եւ հաւաքական մեր դաստիարակութեան մէջ: Այս ձեռով էր որ մեր ընտանիքները մնացին հայ քրիստոնեայ, քրիստոնէական հաւատքը իւրացնելով ու գործնապէս արտայայտելով, միւս կողմէ հայ ցեղին բոլոր բարեմասնութիւնները շէտելով եւ պահելով, որոնք եղան մեր դիմացկունութիւնը, պայքարի մեր գէնքը բոլոր տեսակի աւերիչ, ձուլող եւ այլասերող յարձակումներուն դէմ:

Բանաստեղծ Պարոյր Սեւակ, հայ ժողովուրդի ճանաչման իր հասկացողութեան մէջ դիպուկ կերպով կը նկարագրէ մեր ժողովուրդը, անոր մէջ տեսնելով ստեղծագործողը, բարին, դիմացկունը, երախտապարտը եւ հպարտը:

«Պարզապէս մենք մեր դարաւոր կեանքում
Երբ եղել ենք շատ
Ու եղել կանգուն,
Դարձեալ չենք ճնշել մէկ ուրիշ ազգի:
Ոչ ոք չի տուժել զարկից մեր բազկի:
Եթէ գերել ենք՝
Լոկ մեր գրքերով,
Եթէ տիրել ենք՝
Լոկ մեր ձիրքերով»:

Այս բոլորը պատահականութիւն չեն: Պարտադրուած կացութիւն ալ չէ: Մեր հոգիին եւ մտքին պատկերը մեր կազմախօսական ծիներուն հետ, է՛ նաեւ պատճէնը Քրիստոսի եւ անոր Աւետարանին:

Քրիստոսի պէս ըլլալ, Քրիստոսի պէս դիտել աշխարհը եւ յարաբերիլ մեր նմանին հետ: Պարզ խօսքով, քրիստոնէական մեր հաւատքը եւ անկէ բղիճած ոյժը վերածեցինք ինքնապաշտպանութեան բնագոյի: Հո՛ն ապաստանեցանք, անով փրկուեցանք: Այլապէս, ուրիշներու պէս, հոգեպէս եւ մտապէս աղքատ ու բուրիկ՝ պիտի մթագնէինք պատմութեան մոռացութեան էջերուն մէջ, վերածուէինք թանգարանային արժէքի: Հալածանքը, սպանութիւնն ու ջարդը ընդունեցինք որպէս խաչելութիւն Քրիստոսի հետ, միանգամայն անոր յարութեամբ մեր յարութեան հաւատքն ալ դարձնելով վերապրումի մեր կամքը եւ գորութիւնը:

2.- Հայ եկեղեցին հայ գիրերու գիւտը որպէս միջոց ընդունեց եւ գործածեց քրիստոնէական մեր ինքնութիւնը խարսխելու համար: Ո՞վ կրնար աւելի լաւ ըմբռնել այն անյոյս կացութիւնը որ ունէր քրիստոնէութիւն ընդունած հայ ժողովուրդը քան Մեսրոպ Մաշտոց: Քրիստոս որքան որ ալ ընդունուած էր պաշտօնապէս, սակայն չէր հասկցուած ամբողջապէս մեր ժողովուրդին կողմէ: Աստուածաշունչին, արարողութիւններուն եւ աղօթքներուն լեզուն օտար էր իրեն, անհաղորդ, ոչ-անմիջական: Անհրաժեշտ էր Քրիստոսը հայախօս դարձնել, Աւետարանի պատգամները յստակօրէն պարզել եւ հաղորդել հայ հոգիին, որ պատրաստ էր ընդունիլ քրիստոնէական ճշմարտութիւններն ու սկզբունքները եւ գանոնք շողախել իր էութեան, արտայայտութեան եւ ապրումներուն: Հայու բնատուր յատկութեանց հետ պէտք է միախառնուէր քրիստոնէական հաւատքը: Ստեղծուած էր նոր հայր, իր պատմութիւնը կերտելու իւրայատուկ կարողութեամբ:

Հայ եկեղեցին այսպէս հասկցաւ հայ գիրերու գիւտը: Եկեղեցւոյ սպասաւոր Ս. Մեսրոպ Մաշտոց հաւատաց հայ գիրերու բերելիք հրաշքին, որ գինեց մեզ, պահպանեց մեզ, եւ որպէս ազգ՝ անպարտելի դարձուց: Եւ անգամ մը որ հայութեան խարսխը անասանելի եւ անխորտակելի կերպով ամրապընդուեցաւ, դարերը իրենց չարիքներով փշրուեցան կրանիդեայ մեր կամքին դիմաց, հանձարները իրենց սխրանքներով գորացուցին հայութեան ազգային-հոգեւոր հոգեկան ամրութիւնը: Հայ եկեղեցին, որ քրիստոնէական հաւատքը եւ ազգային մշակոյթը միախառնած էր իրարու, ծառայեց մեր ժողովուրդին, ապահովեց անոր գոյութիւնը, ինքնութեան պահպանումը, մտքի ու հոգիի հարստացումը եւ տարածումը: Տէր եղաւ իր ժողովուրդին, տիրութիւն ըրաւ՝ ծառայի տիպարով:

3.- Այս բոլորը տեղի ունեցան Հայաստանի մէջ: Հաւատքի եւ մշակոյթի մեր տունը կառուցուեցաւ Հայաստանի հողին վրայ: Քրիստոնէական առաքիլութիւնները մարմին ստացան մեր գիւղերուն եւ շէնքերուն մէջ, հո՛ն քարը դարձաւ եկեղեցի ու խաչքար, երգը՝ շարական եւ մեղեդի, մելանը՝ գիրք եւ մանրանկարչութիւն: Մանաւանդ հաւատքը՝ ապրելու կամք: Հաւատք եւ լեզու ստեղծեցին տոկուն հայր, որ իր քրտինքով շէնցուցած էր իր հայրենիքը եւ իր արիւնով պաշտպանած գայն: Այս բոլորը արմատ գտած էին Հայաստանի հողին մէջ: Սուրբ Մեսրոպ Քրիստոսի հետ կերտած էր անխախտ հայր՝ Արարատի ժայռերուն պէս կանգուն ու ամուր, որուն եկած էին գարնուելու եւ փշրուելու բոլոր տեսակի աղէտները:

Սակայն բնական եւ ընդունուած այս հասկացողութիւնը փոխուեցաւ իննսուն տարիներ առաջ, երբ 1915-ի ցեղասպանութիւնը մեր ժողովուրդը դուրս բերաւ ծնունդի, աճումի, զարգացումի, յառաջդիմութեան, ստեղծագործութեան եւ պայքարի իր օրրանէն եւ դարձուց մեզ աշխարհացրիւ հայութիւն: Հայ ըլլալու եւ մանաւանդ հայ մնալու նոր հասկացողութիւններ եւ հաւասարութիւններ ծնունդ առին: Հայ գիրերու գիւտով կաղապարուած հայը՝ իր նկարագրով ու կենցաղով, ցեղասպանութենէն ետք առաջին տասնամեակներուն մնաց հայ (անշուշտ իր հոգեբանութեան մաս դարձնելով ցաւը, կորուստը, ուրացումի տառապանքը եւ պանդխտութիւնը): Այսօր սակայն, կամայ թէ՛ ակամայ, նոր պայմաններ ու կացութիւններ ահագանգ կը հնչեցընեն, որովհետեւ կորսնցնելու վրայ ենք հայ ժողովուրդի միութեան գորաւոր ազգակներէն մէկը՝ հայ լեզուն: Կասկած չկայ որ բոլորս պէտք է լծուինք պահպանելու մեր լեզուն: Ասիկա մեր նոր հայրենիքի հայ լեզուն հանդէպ ունեցած գերագոյն պարտաւորութիւններէն մէկն է: Իւրաքանչիւր հաւատարիմ հայու գիտակցութեան գարնուող պատգամ է, որ կը տագնապի հայու ձայնով ու տառապանքով, այդ հայր ըլլայ Ամերիկայի մէջ թէ՛ Պրանսայի, Արժանթինի մէջ թէ՛ Գերմանիայի, Ռուսիայի մէջ թէ՛ Միջին Արեւելքի, եւ այլն եւ այլն:

Եւ ահա ճիշդ հոս է, որ հայ եկեղեցին իր ճշմարիտ դերակատարութեան հաւատարիմ պէտք է գտնուի: Ցեղասպանութենէն առաջ հայ ժողովուրդի գաւակները միացնող հասարակաց երկու ազգակներ կային - եկեղեցի եւ լեզու: Այսօր առաւելաբար եկեղեցիին ուսերուն կը դրուի հայ ժողովուրդի միութիւնը ամրապնդելու պարտականութիւնը: Կասկած չկայ որ անկախ Հայաստանը այսօր թէ՛ հայրենիքի

եւ թէ՛ սփիւռքի մէջ իր գործօն դերակատարութիւնը ունի, որ տակաւ առ տակաւ կը յստականայ: Ներկայ աշխարհին մէջ պետական յարաբերութիւնները եւ պարտաւորութիւնները շատ աւելի բարդ են քան նախապէս, քաղաքական, դիւանագիտական եւ տնտեսական պատճառներով, նկատի չառած նաեւ այն՝ որ մեր հայրենիքը ունի բազմաթիւ եւ այլազան երեւոյթներ եւ մարտահրաւէրներ, որոնք թէ՛ բիւրեղացումի կարիքը ունին եւ թէ՛ բարւոք լուծումի: Այս իրականութեան դիմաց եկեղեցին բարձրօրէն գիտակից պէտք է ըլլայ իր առաքելութեան, որ շատ մը խոչընդոտներու, դժուարութեանց եւ նորանոր կացութեանց կը բաղխի: Ի՞նչպէս պէտք է դիմագրաւել աշխարհիկութիւնը, չըսելու համար անհաւատութիւնը: Ի՞նչ մարգերու մէջ անիկա պէտք է իր դերակատարութիւնը կատարէ ազգային մեր կեանքին մէջ, եւ ի՞նչ տոկոսով: Հոգեւոր-ազգային իր դաստիարակութեան առաքելութիւնը պէ՞տք է տարածէ անխորտիր բոլորին համար, ինչպէս էր անցեալին, թէ այդ դերակատարութիւնը պէտք է վստահի պետութեան՝ Հայաստանի մէջ, այլ կազմակերպութեանց՝ սփիւռքեան զանազան պայմաններու եւ կացութեանց դիմաց:

Շատ բան կը պահանջուի մեզմէ: Բոլորս յօժա-

րաբար մեր վրայ առած ենք լուծը մեր եկեղեցւոյ սրբազան առաքելութիւնը առաջ տանելու համար, զարգացնելով մեր թեմէն ներս կրօնական եւ ազգային դաստիարակութիւնը, մղուած մեր ժողովուրդի գերագոյն շահերէն: Հայ գիրերու գիւտին 1600-ամեակ տօնելը անհրաժեշտ է որ անցնի գիտական, ոգեկոչական հանդիսութիւններէն անդին: Վերադարձընէ մեզ այն ժամանակներուն, երբ հայ գիրերը մեր քրիստոնէական հաւատքին հետ ստեղծեցին հերոսական ժողովուրդը, խարսխեցին մեր ժողովուրդի գոյութեան ամրոցը, ուր ապրելով կը գտնենք մեր յաւերժութիւնը:

Հայ լեզուն պէտք չէ հասկնալ սոսկ հաղորդակցութեան միջոց, այնպէս ինչպէս կը սորվինք այլ լեզու մը՝ հաղորդակցելու համար այդ լեզուն խօսող մարդոց հետ: Հայ լեզուն հաղորդակցութեան միջոց ըլլալէ աւելի խորունկ իմաստ եւ արժէք ունի հայուն համար: Հայ լեզուն մէջ է մեր տրամաբանութիւնը, ընկալումը, իմաստասիրութիւնը, ապրումը, մշակութային ժառանգութիւնը եւ հոգիի խոյանքը: Հայ լեզուն մենք ենք, մեր ամբողջ ինքնութեամբ եւ էութեամբ:

Պահենք զայն: Պաշտպանենք զայն:

18 Մայիս, 2005, Կրանիթ Սիթի

Message to the National Representative Assembly [translation]

by Archbishop Oshagan Choloyan, Prelate

We greet all of you with our fatherly love on the occasion of the National Representative Assembly (NRA), of the Eastern Prelacy, with the heartfelt wish that our meetings during the coming days will be productive, practical and helpful as we examine the work accomplished during the prior year and set our horizons for our forthcoming year.

I have special words of thanks on behalf of the Religious and Executive Councils and all of our parishes and faithful, to Granite City’s St. Gregory the Illuminator Church, to the pastor Rev. Fr. Serop Azarian, the Board of Trustees, affiliated and sister organizations, for their hospitality as the hosts of this National Representative Assembly, for the first time in the history of this community.

As much as this indicates their preparedness and dedication, it is as much—and more—a testimony to the advancement and self-confidence a number of our smaller parishes have displayed. Words of appreciation also to our faithful people, who keep the Church of St. Gregory the Illuminator alive and vital with their presence and participation.

I welcome the representative of the Eastern Diocese of the Armenian Church, Mr. George Marifian. Please extend my best wishes and brotherly love to His Eminence Archbishop Khajag Barsamian and to the Diocesan Council. We are pleased and happy to have your presence at this Assembly during the next few days.

Dear Delegates, The year 2005 presented to us remembrances that have profound importance for our nation’s spiritual advancement, collective memory of affliction, and the education and training of our clergy. In other words, 2005 is the 1600th anniversary of the founding of the Armenian alphabet, which we mark with glory; the 90th anniversary of the Genocide of 1915, which we mark with remembrance; and in our more recent history in the Diaspora, the 75th anniversary of the re-establishment of the theological seminary of the Holy See of Cilicia in Antelias, Lebanon, which we mark with testaments.

From these three important commemorations, we decided to focus on the 1600th anniversary of the founding of the

Armenian alphabet here at this Assembly, because we see in this anniversary the miraculous transformation that it created. Through the invention of the Armenian alphabet the Armenian people received a new image, a unique identity and the means to create new and noble directions.

Naturally, we are not going into deep historical details here of how St. Mesrob Mashtots created the Armenian alphabet, implemented the translation of the Bible, nurtured Armenian literature, opened schools and gave our Christian people a unique and final imprint. In the fifth century our spiritual and intellectual environment received new direction. After the changes brought about by Christianity, the creation of the Armenian alphabet united Christianity and the new Armenian, who remained physically and anatomically tied to their inherited heritage, but spiritually and intellectually became combined with the Bible and the way of living and thinking transmitted by Christianity.

What happened in the fifth century? Why did the invention of the Armenian alphabet occur and what result did this have in the collective life of our people?

Mesrob Mashdot's biographer, Goriun, very clearly describes Mesrob Mashdot's spiritual turbulence and resentment at the sight of the inability of the children of the Armenian nation, which was the first to accept Christianity, to understand the fountainhead of Christianity—the Bible. The services in church, the hymns, prayers, Bible studies all took place either in Greek or Assyrian. The Christian Armenian did not understand the readings, nor anything that took place. The infiltration of Christianity in the Armenian soul was indispensable. In other words, Christianity was clothing which we put on, which could one day be taken off. The founding of the Armenian alphabet, the translation of the Bible and other religious sources, Armenian education, the Armenian school were the reasons that in a very short time the clothing of Christianity became the color of our skin from which it was impossible to separate, just as it is described by the historian Yeghishe, when relating the story of the heroes of Vartanantz and their understanding of Christianity, only 45 years after the founding of the Armenian alphabet.

The purpose of St. Mesrob and his compatriots was very clear: It was necessary to give life to Christ's message. Not to hear, but to live the Bible and the establishment of the alphabet was a spiritual revolution for us. The instinct of self-defense of our nation grew to include the protection of our religious and cultural treasures, which we believe, can save us from all types of danger. The new Armenian was created by the living example of the Bible and the words and example of God's Son. And it is not accidental that the letters created by St. Mesrob reached us in a miraculous way (at least that is what we believed). The angel's hand wrote the Armenian alphabet. A miracle happened. God interceded in the life and future of the Armenians, and brought from the sky the miraculous work of the alphabet. We, the 1600-year generations that followed Mesrob Mashdotz did not see the hand of the angel. But is not the survival of this small, weak nation, oppressed by an Empire, trampled and massacred by barbarian invaders, a miracle? Perhaps God's thoughtful plan? Even if we are skeptical and do not believe in the miraculous creation of the Armenian alphabet, is our development and progress because of that alphabet a miracle?

The genesis of the Armenians, our identity and the defense of that identity, in spite of all the destructive occurrences—is that not a miracle? We saw the effects of that miracle from the founding of the alphabet up to this day in our cultural creations, the heroic confrontations during war, the faith in our resurrection during the massacres, and our people's triumphant future filled with firm hope and resolve.

In order to bring together our thoughts, I want to raise some basic aspects that are the products of the invention of the alphabet.

1. In order to understand properly the impact of the creation of the alphabet, we have to turn the pages of history back to when the Armenian world officially adopted Christianity in 301 AD. With our conversion, no matter what reasons given by historians, the Armenians proclaimed their subservience to Christ. We saw in Christ the natural picture of our national life, thought, understanding and philosophy and once we professed Him as our Lord, we remained faithful to Him and to the biblical principles. The Bible did not only preach faith; it also formed our character and thinking. Our mind and tongue, our judgment and inter-relationships were molded on the teachings of Christ; and we became good and adaptable to conditions—not as slaves, not as a people void of vitality. On the contrary, our creative abilities became more fluid. We saw that the victory of our struggle of endurance and survival was in our cultural treasures, turning Armenianism into the axis of our family and collective education. It was in this way that our families remained Armenian Christians, by appropriating the Christian faith and expressing it in a practical way, while stressing and keeping all of the Armenian's qualifications, which became our endurance, our weapon in our struggle against all types of destructive and degenerate attacks.

The poet Barour Sevag in his understanding of the Armenian people appropriately pictures our people; he sees in them the inventor, the good, the durable, the grateful, and the proud:

In our centuries of life
When we have been numerous
And have been strong,
We did not oppress other nations.
No one has suffered because of our power.
If we have enslaved:
Only with our books.
If we have ruled:
Only with our talent.

All of this is not accidental. Neither is it obligatory. The picture of our soul and mind with our biological genes are a model of Christ and His Gospel. Being like Christ, looking at the world like Christ, and to interact with those like us. In plain words, our Christian faith and the strength that came from it, we transformed into an instinct of self-defense. There we found refuge. With that we were saved. Otherwise, like others—poor and barefoot in spirit and mind—we were going to be forgotten in the pages of history and relegated to museums. We accepted the destruction, the murders and massacres as a crucifixion with Christ, and turned our belief in His Resurrection into determination and strength for survival.

2. The Armenian Church received the discovery of the Armenian alphabet as a means and used it to establish our Christian identity. Who could have perceived the hopeless state of the Armenian people who had accepted Christianity better than Mesrob Mashdots? Christ was officially accepted but our people did not completely understand. The Bible, ceremonies, and prayers were in foreign language, uncommunicated, not immediate. It was essential to make Christ speak Armenian, to make clear the message of the Gospel, and communicate it to the Armenian spirit which was ready to accept the truth and principles of Christianity and to cement them with its essence, expression, and life. It was necessary to mix the Christian faith with the native qualities of the Armenians. The new Armenian was created, building his history by his own power.

The Armenian Church understood the discovery of the Armenian alphabet in this way. It believed the servant of the Church, St. Mesrob Mashdots, to be the bearer of the miracle of the Armenian alphabet, which armed us, protected us, and as a nation made us invincible. And once the anchor of the Armenian people became unshakeable and unbreakable and strengthened in a way, the centuries, with their evils, shattered against the granite of our will, the geniuses who soared strengthened the national and spiritual stronghold of the Armenians. The Armenian Church, which has mixed together the Christian faith and national culture, served our people, secured their existence, and protected their identity, and enriched and expanded its mind and spirit.

It became lord of its people, taking care of its people in the form of a servant.

3. All this took place in Armenia. Our house of faith and culture was built on Armenian soil. The Christian virtues took shape in our villages and towns. There stone became church and *khachkar*, song became *sharagans* and *meghetis*, ink became books and illuminated manuscripts. And the faith especially, the will to live. Faith and language had created a strong Armenian who, with his sweat built his fatherland, and with his blood defended it. All of this took root in the soil of Armenia. Through St. Mesrob Mashdots, the immovable Armenian was built, like the rocks of Ararat, straight and strong, against which all kinds of calamities came to strike and break.

But it is natural and accepted that this understanding changed ninety years ago, when the Genocide of 1915 expelled our people from its cradle of birth, growth, development, establishment, creation, and struggle, and turned us into a people scattered throughout the world. New understandings and equations were born for becoming and remaining Armenian. The discovery of the Armenian alphabet shaped the Armenian, his character and way of life. In the first decades after the Genocide he remained Armenian (though certainly the pain, denial, suffering, and exile changed a part of his psychology). But today, willingly or not, new conditions and circumstances resound terribly, because the Armenian people are losing one of their

powerful uniting forces, the Armenian language. There is no doubt that we must all join to preserve our language. One of our supreme responsibilities to our new fatherland is to the Armenian language. This is the message that is struck into the consciousness of every faithful Armenian who is in turmoil with the Armenian voice and suffering, whether that Armenian is in America or France, Argentina or Germany, Russia or the Middle East, or anywhere else.

And it is precisely here that the Armenian Church must find its true and faithful accomplishment of its goal. Before the Genocide, the children of the Armenian people were united by two forces—the Church and language. Today even more the obligation of strengthening the unity of the Armenian people is placed on the shoulders of the Church. There is no doubt that independent Armenia has the accomplishment of this goal today, which is gradually becoming clear, in both the fatherland and in the diaspora. In the present world, political relations and obligations are much more complex than before due to political, diplomatic, and economic causes, and the many and diverse problems and conflicts that our fatherland faces have not even become visible, and must be crystallized and have proper resolution. In the face of this reality, the Church must have greater awareness of its mission, which faces many obstacles, difficulties, and new conditions. How is it necessary to confront secularism, not to speak of unbelief? In what spheres in the life of our nation must it accomplish its goals, and with what capital? Must it extend its mission of spiritual and national education for all, as it did in the past, or is it necessary to entrust this goal to the state in Armenia or other organizations in the diaspora in the face of diverse conditions and circumstances?

Much is demanded of us. We have all willingly taken upon ourselves the yoke of the holy mission of the church by developing in our prelacy religious and national education to impel our people to the things of highest interest. The 1600th anniversary commemoration of the discovery of the Armenian alphabet must transcend scholarly and inspirational celebrations. Let us return to those times when the Armenian alphabet together with the Christian faith created our heroic people and cast firm the anchor of the existence of our people, where by living we have found immortality.

The Armenian language must not be understood simply as a means of communication in the way in which we learn another language to communicate with people who speak that language. Besides being a means of communication, the Armenian language has a profound wisdom and value for Armenians. In the Armenian language is our logic, legacy, philosophy, way of life, cultural heritage, and the soaring spirit. We are the Armenian language with our entire identity and essence.

Let us preserve it. Let us defend it.

*

(Translated by Iris Papazian)

Prelacy Sponsors 19th Annual St. Gregory of Datev Institute Summer Program

"I think Datev is a great program, and I am definitely coming back next year," was one impression from a second year student who attended the 19th annual week-long St. Gregory of Datev Institute Armenian Christian Studies Program, sponsored by the Armenian Religious Education Council of the Eastern Prelacy. Many similar positive impressions were heard during the educational and fun-filled week that spiritually rejuvenates all who attend and reunites old friends in a healthy, safe, Armenian Christian environment. Most participants who attend for the first time return the following years to complete the full four-year program and many come back as post-graduate students. This year, the Institute had 75 students (ages 13 and over), from 14 parishes, and seven clergymen under the directorship of Very Rev. Fr. Anoushavan Tanielian, the Vicar General, who gathered at the St. Mary of Providence Center in Elverson, Pennsylvania, for the "Datev Program," as popularly known, July 3-10, 2005.

The program began on Sunday, July 3, in the evening with prayer by

Participants at the 19th St. Gregory of Datev Institute Armenian Christian Studies Program, St. Mary of Providence Center in Elverson, Pennsylvania, July 3-10, 2005.

Hayr Anoushavan, after which Deacon Shant Kazanjian, the director of AREC, began the orientation. To set the tone for the week, Dn. Shant stressed the

three key objectives of the program, namely, learning, prayer, and fellowship. Then, students from each of the following parishes were introduced:

St. Illuminator's Armenian Cathedral, New York City, 6 students; St. Gregory Armenian Church, Philadelphia, PA – 13 students; Sts. Vartanantz Armenian Church, Providence, RI – 12 students; St. Sarkis Armenian Church, Douglaston, NY – 10 students; Sts. Vartanantz Armenian Church, Ridgefield, NJ – 10 students; St. Gregory Armenian Apostolic Church, North Andover, MA – 7 students; St. Paul Armenian Church, Waukegan, IL – 5 students; St. Asdvadzadin Armenian Church, Toronto, Canada – 2 students; Sourp Hagop Armenian Church, Montreal, Canada – 2 students; Holy Trinity Armenian Church, Worcester, MA – 3 students; St. Stephen's Armenian Church, Watertown, MA – 2 students; Sourp Khatch Armenian Church, Washington, DC – 1 student; Holy Cross Armenian Church, Union City, NJ – 1 student; St. Sarkis Armenian Apostolic Church, Pasadena, CA – 1 student.

There were 23 first-year students,

The graduates of the Institute with Hayr Anoushavan, Dn. Shant, and Dr. Arsen Mekaelian (left to right): Natalia Sadaniantz, Jacques Minoyan, Sareen Garabedian

A scene from Evening Service

16 second-year students, 10 third-year, and three fourth-year students (graduating class), as well as 23 postgraduates. Each student received a folder which included their schedule for the week, educational resources, and guidelines to facilitate their stay at the Center.

Students attended classes Monday through Friday from 8:30am to 12:20pm. In all, there were 100 distinct 50-minute sessions for five levels of study, which covered a variety of topics such as Bible Study, Prayer and Life, Interpretation of Badarak, Youth and Values, Interpretation of the Bible, The Sacraments, Armenian Language and Culture, and other historical, religious

and cultural classes.

During their free time, the students enjoyed sports activities including swimming, soccer and volleyball. And on Friday evening the highly anticipated talent show was held under the directorship of Ms. Jeanette Nazarian, where "datevazies" showcased their many and varied talents in and through Armenian song, dance, music, poetry and acting.

The Educators

The Instructors of the Institute this year were Very Rev. Fr. Anoushavan Tanielian, Very Rev. Fr. Shahe Panossian, Very Rev. Fr. Daniel Garabe-

The faculty of the St. Gregory of Datev Institute

Rev. Fr. Paul Tarazi, Professor of Biblical Studies and Biblical Languages at St. Vladimir's Orthodox Theological Seminary (NY), presented a mini-course to the college-age students on St. Paul's first letter to the Thessalonians. In addition, he held a two-hour session with the clergy.

dian, Rev. Fr. Antranig Baljian, Rev. Fr. Nerses Manoogian, Rev. Fr. Sarkis Aktavoukian, Dn. Shant Kazanjian, Dn. Arsen Mekaelian, and Ms. Jeanette Nazarian.

A prominent biblical scholar, Rev. Fr. Paul Tarazi, Professor of Biblical Studies and Biblical Languages at St. Vladimir's Orthodox Theological Seminary (NY) was a guest instructor who taught a 4-hour mini-course to the college-age students on St. Paul's first letter to the Thessalonians and held a special two-hour session with the clergy. The students were very impressed with the presentations. This is what James Haddad, a postgraduate student, said about Fr. Tarazi, "... his lecture was very intense and the two-hour period flew by." The lectures were informative and enlightening, and provided a fresh viewpoint from which to see the Apostle's Letter. In addition, there were four guest lecturers: Rev. Fr. Bedros Shetilian, Rev. Fr. Nareg Terterian, Dn. Carlo Bayrakdarian, M.D., and Mr. Haroutune Misserlian.

On Monday July 4, Datev held its annual Independence Day picnic, catered by Mrs. Asdghig Kazanjian, owner of "Armenian Delight." The datevazies were graced by the presence

Hayr Shahe teaching Armenian Church history to the third year students.

of His Eminence Archbishop Oshagan Choloyan, the Prelate, who joined them in the fellowship.

The seven-day program came to a close on Sunday, July 10, with a celebration of the Divine Liturgy (*Soorp Badarak*) at St. Gregory the Illuminator Armenian Church in Philadelphia on Sunday, followed by a luncheon, graciously provided and served by the Artemis Chapter of the Armenian Relief Society.

Thank you

A program of this scope was only made possible through the collaboration of AREC, the parishes, parents, volunteers and many organizations. They all deserve acknowledgement and thanks for their efforts and time and support. The Institute would like to express its deepest gratitude to the instructors for their labor of love, to the parents for entrusting their children to the Institute for a week of spiritual

formation. The following Datev participants provided invaluable services as supervisors and counselors: Dn. Dr. Arsen Mekaelian, Mr. James Haddad, Mr. Arek Hamalian, Mr. Vicken Rachdouni, Mrs. Siroon Kojakian, Ms. Taleen Kupelian, Mrs. Martha Mekaelian, Ms. Martha Mekaelian Jr., Mr. Mikhail Mekaelian, and Jeannette Nazarian. Thanks is due to those Datevatsies from the NY-NJ area who volunteered many hours at the AREC office weeks prior the program – Lousine Galoyan, Mary Gulmezian, James Haddad, Taleen Kupelian, Mardo Piranian, and Mgo Pirnianian. Many thanks to those parishes that subsidized a portion of the expense by providing scholarships.

The Institute extends its appreciation to the Pashalian Family Education Fund for the donation of \$2,000. The Institute thanks the following generous supporters: The Prelacy Ladies Guild (PLG), the Artemis Chapter of the Armenian Relief Society, Mrs. Asdghig Kazanjian, Mr. and Mrs. Noubar Megerian and Dr. and Mrs. Vahan Kouyoumdjian. Thanks also to the following donors: Mr. and Mrs. Gary Garabedian, Mr. and Mrs. George Semerdjian, Mr. and Mrs. Garbis Garboushian, Mr. and Mrs. Ralph Jehanian, Mr. and Mrs. Zaven Oranjian.

Anticipation is already growing for next year's 20th anniversary celebration of the Datev Institute (July 2-9, 2006), for which plans are under way. *

Datevatsis enjoy their free time with a ball game.

Datevatsis show their sense of humor during the five-legged race.

A group of boys enjoying Armenian barbecue during the 4th of July picnic.

News from the Catholicosate

Representative of Archbishop of Canterbury Visits Cilician Catholicate in Antelias

Fr. Anthony Ball, the representative of Archbishop Rowan Williams of Canterbury in the Middle East, visited the Catholicate of Cilicia on June 17, 2005. He was greeted by Bishop Nareg Alemezian, Ecumenical Officer of the Catholicate.

Bishop Alemezian and Fr. Anthony consulted on various ecumenical issues of interest to the Armenian and Anglican Churches. They discussed the possibility for the continuation of the official theological dialogue initiated between the Eastern Orthodox Churches and the Anglican Church.

Fr. Anthony was part of an Anglican delegation that visited Deir Zor in April on the occasion of the 90th anniversary of the Armenian Genocide.

Ordinations in Antelias

Twenty seminary students were ordained as clerics and deacons at St. Gregory the Illuminator Cathedral in Antelias, Lebanon, in June. Rev. Fr. Tatoul Anoushian, a member of the brotherhood of the Constantinople Patriarchate conducted the holy mass. The sermon was delivered by Bishop Kegham Khatcherian, primate of the Diocese of Lebanon, who spoke about the traits of people who dedicate themselves to serve the church. "Every one of you was granted the right of service to the church on a certain level. Each right assumes an obligation. That obligation being your dedicated service to the holy church of God. Today you climb the first stairs of this service, so you can reach higher levels in the future," he said.

Following the liturgy, the newly ordained servants of the church proceeded to the Veharan (Catholicos residence and administrative center), where they received the blessings of His Holiness Aram I. The Catholicos advised them to prepare themselves for higher service. "Your study years at the seminary open up our church's and nation's treasury. You will have to gain so much from these years, so you can enrich our people in the near future on both ecclesiastical and national levels through the riches you acquired," he said.

Aram I Addresses Conference in Geneva

His Holiness Aram I addressed an international inter-religious conference in Geneva in June. Speaking about the role of religions in a new world context, the Catholicos who is the Moderator of the World Council of Churches (WCC), said: "Religion has become a major player on the global scene. Religion has no identifiable boundaries; it has become omnipresent in society and integral to our public and private life. For some, religion is in process of self-articulation and is becoming more relevant by adapting to the new world context, while for others, the credibility of religion itself is at stake. The historical circumstances and tremendous changes

taking place in our societies call the religions to engage in a critical process of understanding. Clearly, return of religion and return to religion are facts of life."

More than 150 representatives of various religions and countries attended the conference, organized by the WCC.

During this conference, His Holiness responded to a comment made by a Turkish professor who said: "Religions should not educate new generations with hatred towards other nations." His Holiness responded: "It is true that love, mutual understanding and respect should be the basis of education by all religions. But the collective memory of a nation should not be forgotten; its suffering should not be forgotten; should not neglect the violation of justice and human rights."

Catholicate Participates in Conference On World Mission and Evangelism

The conference on World Mission and Evangelism of the World Council of Churches took place in Athens in May. The theme of the conference was "Come Holy Spirit, heal and reconcile. We are called by Jesus to become reconciling and healing communities."

Bishop Nareg Alemezian, ecumenical officer of the Catholicate, and Bishop Khoren Doghramdjian, Prelate of Greece, attended the conference on behalf of the Catholicate.

Partsraper Gospel is Placed in Genocide Museum in Deir Zor

His Holiness Aram I placed a facsimile copy of the famous "Partsraper" Gospel in the Genocide Museum in Deir Zor, during his pilgrimage to the site on the occasion of the 90th anniversary of the Armenian Genocide.

The Catholicos described this work as one of the masterpieces of Cilician miniature art and said, "This Gospel is a silent witness which has escaped the Turkish sword and passed through the Deir Zor desert. Those who saved this Gospel from destruction before they saved their lives, no longer exist today. But the remains of thousands of our victims, whom the Gospel accompanied through this desert, rest here."

The facsimile limited edition of the Partsraper Gospel was published by the Cilician Catholicate several years ago and has become a coveted possession for collectors and the faithful. For information about the Partsraper Gospel call the Prelacy Bookstore, 212-689-7810.

New Plaque is Dedicated on Genocide Monument in Bikfaya

As part of the commemorations of the 90th anniversary of the Armenian Genocide, the Catholicate of Cilicia installed a new plaque on the Armenian Genocide monument located on the grounds of the St. Asdvadzadine Monastery in Bikfaya, Lebanon. Originally constructed in 1969, the monument initially had inscriptions in two languages, Armenian and Arabic. The inscriptions lacked the words "genocide" and "Turk" because the Lebanese government at the time prevented their

usage, giving way to pressure by Turkey. Upon the initiative of His Holiness Aram I, a new plaque with inscriptions in Armenian, Arabic, and English with reference to the genocide by Turkey was installed.

The monument was constructed by Lebanese-Armenian artist, Zaven Khedeshian. It was severely damaged during the Lebanese Civil War. It was completely reconstructed in 1996.

Catholicos Aram I, in Deir Zor, Calls for Justice

Addressing thousands of Armenians from all parts of the world gathered in the desert of Deir Zor, His Holiness Aram I called for justice for the Armenian nation. His Holiness began his remarks by first honoring the memory of the one and one half million martyrs.

"It is a plain fact," His Holiness said, "that the Armenian Genocide, the first genocide of the 20th century, was carefully planned and systematically executed by Ottoman Turkey. The relics that are displayed in the church and in the chapel, as well as hundreds of thousands of relics that were found in the sands of this desert are eloquent and tangible evidence of the massacres committed in this very place by the Ottoman army under the pretext of deportation."

Leading thousands of pilgrims, His Holiness prayed for the Armenian martyrs on the sands of Deir Zor, which in his words are "imbued with the blood and faith of the Armenian Martyrs."

The chapel and monument in Deir Zor was constructed in 1991 through the efforts of the Cilician Catholicate and the Diocese of Aleppo, at the site of the mass graves of the Armenian victims.

In a symbolic gesture, His Holiness baptized two children in the Euphrates River, and performed a water blessing ceremony. "In 1915 this river, where thousands of children perished, became a symbol of the death of the Armenian people. Today it symbolizes the renaissance of the Armenian people," the Catholicos said.

Catholicos Aram Congratulates New Pope, Benedict XVI

On the occasion of the election of His Holiness Benedict XVI as Pope of the Roman Catholic Church, His Holiness Aram I offered congratulations with the following message:

"Your Holiness: It is with profound spiritual joy that I greet your election as Bishop of Rome and the Pontiff of the Catholic Church. Long standing ecumenical collaboration exists between the Armenian Catholicosate of Cilicia and the Catholic Church. In the last few decades collaboration was further deepened through mutual visits and theological dialogue. I am sure that during your pontificate a new impetus will be given to our ecumenical collaboration.

"As Moderator of the Central and Executive committees of the World Council of Churches, I also warmly congratulate you. It is my firm expectation that the ecumenical collaboration between the Vatican and the World Council of Churches through the Joint Group and in different ways will acquire a renewed importance in the context of our common engagement for the visible unity of the church.

"I look forward to closer collaboration with Your Holiness and with the Catholic Church. May our common Lord Jesus Christ strengthen you spiritually and physically as you

assume this heavy responsibility at a crucial time in the modern history of humanity."

Episcopal Consecrations in Antelias

His Holiness Aram I ordained and anointed V. Rev. Khoren Doghramdjian, Prelate of the Diocese of Greece, and V. Rev. Fr. Shahan Sarkisian, Prelate of the Diocese of Aleppo, as bishops in April. The bishops made their vows in St. Gregory the Illuminator Cathedral. The two prelates declared their faithfulness to the creed of the Armenian Orthodox Church. Then they read their vows and expressed their loyalty to the Catholicate of Cilicia, His Holiness Aram I, and their readiness to serve the Armenian church and people. The service was conducted by the Catholicos, who was assisted by Bishops Kegham and Nareg. Members of the Cilician brotherhood, clergy guests and a large number of faithful from Aleppo, Greece and Lebanon congratulated the bishops following the service.

Cilician See Participates in WSCF General Assembly

The annual general assembly of the World Student Christian Federation (WSCF) in the Middle East took place in Cairo early this month. Representatives from Lebanon, Syria, Jordan, Sudan and Egypt participated.

Carla Khijoian, a member of the Executive Committee of WSCF and the Student Association of the Armenian Church, participated in the conference on behalf of the Catholicosate.

A conference entitled "Women in The East and Honor Crimes" followed the assembly. Several lecturers and professionals in various fields spoke about the concept of honor in the Middle East and its immediate relation to women. The participants stressed the importance of educating the women of the East about their rights.

New Books Published

In its continuous attempts to present the Armenian literary heritage, the Catholicosate recently published the fourth and fifth volumes of ancient Armenian literature, *Madenakirk Hayots*. The series was established two years ago through the initiative of His Holiness Aram I, and through the support of the Armenian Affairs Department of the Calouste Gulbenkian Foundation of Lisbon.

The latest volumes include the works of Armenian writers of the 7th century. The fourth volume included the works of writers from Abraham Aghpatanetsi to Anania Shiragatsi; the fifth volume includes works of writers from Ananoun to Sahag Tsoroporetsi. Explanatory notes on the work and biographical information about the author precede each work.

Another new publication, *History of Religion*, is the work of Puzant Yeghiayan who was a long-time professor and dean at the Seminary in Antelias. The work of the late beloved educator was edited by V. Rev. Fr. Krikor Chiftjian. In his introduction he acknowledges a debt of gratitude to one of his students, Meguerditch Ourfalian (the late Archbishop Dajad) who had taken detailed notes of all his lectures, thus providing the nucleus for this work. The 665-page book presents the evolution of religion in detail.

Yet another new publication is *The Sources of Mesrobian Characters* by Dr. Armenag Yeghiayan. This volume has been published on the occasion of the 1600th anniversary of the invention of the Armenian alphabet.

C R S S R O A D S

A Review of Prelacy and Parish Activities

[For more information and photographs on most of the items listed please visit the Prelacy's web site, www.armenianprelacy.org].

Datev Youth Program in Midwest

For the first time the acclaimed St. Gregory of Datev Summer Religious Institute convened a "mini-Datev" program in the Midwest on the weekend of November 11 to 13, 2005, at the Techny Towers Conference Center in Techny, Illinois.

Sponsored by the Eastern Prelacy's Armenian Religious Education Council (AREC), the program, which is designed for youth ages 13 to 18, is a shorter version of the weeklong Datev summer program held in Pennsylvania.

V. Rev. Anoushavan Tanielian, Vicar General, and Deacon Shant Kazanjian, Director of AREC, conducted the program. Students attended informative lectures, had relevant discussions on current events and contemporary hot topics, and formed new, fulfilling friendships with youth from other parishes.

Archbishop Oshagan Attends WCC Meeting

Archbishop Oshagan Choloyan attended the World Council of Churches (WCC) Annual Meeting in Chicago, October 10 to 12, on behalf of the Catholicosate of Cilicia. The Annual Meeting and the Pre-Assembly Youth Gathering are in preparation of the WCC's 9th General Assembly, which will convene next year in Brazil.

Hurricane Relief Funds for Armenian Church in Louisiana

Ten thousand dollars of relief funds collected by the Prelacy for Hurricane Katrina relief was forwarded to the St. Garabed Armenian Church in Baton Rouge, Louisiana. The Church, which serves the New Orleans community, will distribute the funds to families in need of financial assistance. The Prelate and the Vicar were in communication with the community in the aftermath of hurricanes Katrina and Rita. Because

the Prelacy does not have a parish in Louisiana, it was decided to send the donation to St. Garabed Church, which is under the jurisdiction of the Diocese of the Armenian Church (Eastern). Archbishop Oshagan maintained contact with Archbishop Khajag Barsamian, Primate of the Diocese. Parishes of the Eastern Prelacy were generous in collecting money for hurricane relief, especially many of our Sunday school classes who organized special fundraising events specifically to help the victims of the hurricanes.

60th Anniversary of the United Nations

In celebration of the 60th anniversary of the United Nations in September, world leaders converged in New York. Archbishop Oshagan and V. Rev. Fr. Anoushavan attended a prayer service on this occasion. The prayer service was hosted by Holy Trinity Church, across from the United Nations complex. Kofi Annan, Secretary General of the UN, addressed the gathering, which was attended by world leaders, ambassadors, and leaders of various religious communities.

Archbishop Oshagan Opens AYP Olympics

Archbishop Oshagan opened the 72nd annual Armenian Youth Federation Olympics in Washington, DC, on September 4. His Eminence encouraged the AYP'ers to "Remember who you are. You are Armenian Americans. You are descendants of a proud people. We are joined by a common national origin, a common language, a common religion, and together we are an important part of the beautiful American mosaic." The Prelate described the AYP and the Olympics as an important part of our Armenian American identity. "For 72 years you have brought together young Armenian Americans to forge friendships and strengthen identity. I

pray for the continued success of the Armenian Youth Federation and wish you good luck and Godspeed in all of your endeavors."

Sainthood for Armenian Martyrs

The Armenian Church committee for the Study of the canonization of the victims of the Armenian Genocide convened its inaugural meeting at the Mother See of Holy Etchmiadzin in September.

The members of the committee are: H.E. Archbishop Sebouh Sarkissian, co-chairman (Catholicosate of the Great House of Cilicia); H.G. Bishop Yeznik Petrosian, co-chairman (Catholicosate of All Armenians); H.G. Bishop Kegham Khatcherian (Catholicosate of Cilicia); V.R. Fr. Papken Charian, secretary (Catholicosate of Cilicia); V.R. Fr. Zadig Avedikian, secretary (Catholicosate of All Armenians); V.R. Fr. Daniel Findikian (Catholicosate of All Armenians).

Summer Program for Orphans

Seventy-five orphans from the Prelacy's Orphan Sponsorship program attended a 20-day jamboree/Christian education program in Armenia. The boys and girls were selected from the more than 700 orphans currently sponsored by the Eastern Prelacy. V. Rev. Fr. Anoushavan Tanielian, Vicar General, and Deacon Shant Kazanjian, director of the Armenian Religious Education Council (AREC), directed the program.

Educators' Seminar in New Jersey

The annual Educators' Conference sponsored by the Armenian National Education Council (ANEC) took place in August, hosted by Sts. Vartanantz Church, Ridgefield, New Jersey.

The conference was dedicated to the 1600th anniversary of the invention of the Armenian alphabet and the 90th anniversary of the Genocide. The two featured speakers were Dr. Mary Ol-

son and Ms. Nayiri Balanian, chair of ANEC.

Rev. Fr. Bedros Shetilian Assigned

Rev. Fr. Bedros Shetilian was assigned as the pastor of St. Gregory Church, Indian Orchard, Massachusetts, and Holy Cross Church, Troy, New York, effective July 31, 2005.

Der Hayr will administer to the spiritual needs of the two communities on a schedule that has been approved by both parishes.

Rev. Fr. Bedros was born in Aleppo, Syria, in 1963. He graduated with high honors from the Romaos Melikian State College in Yerevan, where he majored in choral conducting. He has conducted concerts in various countries including Armenia, Russia, England, Sweden and Finland.

Der Hayr attended St. Thomas Aquinas College in St. Petersburg, Russia, and successfully completed his theological studies at the Theological Seminary of the Great House of Cilicia in Lebanon in preparation for the priesthood. He was ordained by H.E. Archbishop Zareh Aznavourian in June 2003, and assigned to serve the Eastern Prelacy.

Passing of

Archbishop Shahe Ajemian

Archbishop Shahe Ajemian, who most recently was the Dean of the Department of Theology at Yerevan State University, died in July in Armenia. He was 78 years old. He is a graduate of the Theological Seminary of the Holy See of Cilicia in Antelias, Lebanon, where he was ordained a celibate priest in 1947. A noted scholar and teacher, he furthered his studies at the University of Brussels. From 1965 to 1994 he was a member of the St. James congregation in Jerusalem. In 1994 he was appointed to head the Department of Theology at Yerevan State University.

Prelate Attends ARS Convention

Archbishop Oshagan attended the Armenian Relief Society's annual convention held in Racine, Wisconsin, in July. His Eminence opened the sessions with a prayer. He praised the ARS for its distinguished service to the

Armenian nation and encouraged the members to continue their dedicated service.

Mesrob Mashtots Medal Presented to Edward Boghossian

Archbishop Oshagan attended the 40th anniversary celebration of the Armenian Reporter in July and presented the newspaper's founder and senior editor, Edward Boghossian, the Cilician See's Mesrob Mashtots Medal on behalf of His Holiness Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia.

Bible Translation Group Formed

A new Bible translation group, headed by Archbishop Oshagan Choloyan, met in Montreal in June to begin planning their forthcoming work. The original team included the late Archbishop Zareh Aznavourian who was a recognized biblical scholar. Archbishop Oshagan who worked with Archbishop Zareh since the founding of the project in the early 1980s, will continue the project with Archbishop Khajag Hagopian, Prelate of Canada, and V. Rev. Fr. Anoushavan Tanielian, Vicar General of the Eastern Prelacy. The three clergymen met in Montreal to confer and develop a schedule to complete the translation of the Old Testament. The New Testament was completed some years ago and has already been published in several printings.

Archbishop Oshagan recalled that one of the final thoughts expressed by Archbishop Zareh was the lament, "The Old Testament remains half finished..."

"The continuation and completion of this work will be the best way to honor his memory," said Archbishop Oshagan.

Archbishop Oshagan Attends "Christian Churches Together"

Archbishop Oshagan attended the meeting of the steering committee of the newly formed Christian Churches Together in June, in California.

Christian Churches Together in the USA had its initial meeting in Baltimore in September 2001, with the participation of church leaders in the United States who explored the need

for expanding fellowship, unity, and witness among the diverse expressions of Christian faith today. The concept was born from the need of having one place where representatives of historic Protestant, Roman Catholic, Pentecostal, Evangelical, and Orthodox Churches come together officially. Since that formative meeting, several meetings have taken place in various locations in the United States.

V. Rev. Fr. Anoushavan Tanielian Begins Service as Full-Time Vicar

V. Rev. Fr. Anoushavan Tanielian began his service as the full-time Vicar General of the Eastern Prelacy on May 23. Hayr Anoushavan has been serving as the Vicar on a part-time basis since February 1995, when he was appointed by the then Prelate, Archbishop Mesrob Ashjian, of blessed memory. For more than ten years Hayr Sourp has served the Prelacy while also serving as the pastor of St. Sarkis Church, Douglaston, New York.

School in Moughni is Dedicated to Archbishop Mesrob Ashjian

Ceremonies took place on May 24, in Moughni, Armenia, where the local school was re-named in honor of the late Archbishop Mesrob Ashjian, former Prelate of the Eastern Prelacy. Villagers and prominent individuals from Yerevan attended the ceremony, which was organized by the Eastern Prelacy's St. Nerses the Great Charitable Organization and the Hamazkayin of Armenia, with the sponsorship of Mr. & Mrs. Dikran Hadjetian of Canada.

Moughni is the site of the 13th century Sourp Kevork of Moughni Monastery, which the late Archbishop renovated with donations received on the occasion of the 35th anniversary of his ordination during his tenure as Prelate. The village of Moughni is located in the Aragatsotn region of Armenia. During the last five years of his life, Archbishop Mesrob was a familiar and beloved figure in the area.

PLG Mothers' Day Luncheon Honors Mrs. Rahan Kachian

The Prelacy Ladies' Guild's annual Mothers' Day Luncheon honored Mrs.

Rahan Kachian, a survivor of the Armenian Genocide, as the 2005 Mother of the Year. Archbishop Oshagan presented the award and described Mrs. Kachian as a "great treasure." The Prelate presented her with a plaque with the following inscription: "Presented to Rahan Kachian, a survivor of the Armenian Genocide who created a new life in the United States and with the highest attributes of Armenian Motherhood taught her family to love and respect the Armenian Church and Nation. In this year of the 90th anniversary of the Genocide we proudly honor you with our love, gratitude and appreciation."

Prelate Officiates at Funeral Services of Gayane Kanayan, Widow of General Dro

Archbishop Oshagan officiated over the funeral services for Gayane Kanayan, widow of the famed General Dro, on April 27. She was 104 years old and lived in the Boston area. The funeral took place at St. Stephen Armenian Church in Watertown.

In his eulogy, Archbishop Oshagan offered the family the condolences of His Holiness Aram I and the Catholicosate of the Great House of Cilicia, as well as condolences on behalf of the Eastern Prelacy. His Eminence said, "Another chapter in Armenian history has come to an end. She represented the survivors of the Genocide and the heroic struggles of our people. I express heartfelt condolences to her son, daughter, grandchildren and great-grandchildren and to the Armenian Relief Society, an organization she strongly supported throughout her life."

Archbishop Oshagan Attends Funeral of Former Greek Primate, Archbishop Iakovos

Archbishop Oshagan attended funeral services on April 14 for Archbishop Iakovos, who was the primate of the Greek Orthodox Archdiocese in North and South America for 37 years.

Archbishop Iakovos was an imposing religious leader who moved the Greek Orthodox Church into the mainstream of religious and political life, and a fierce defender of social causes. He was 93 and lived in Rye, New York.

Archbishop Oshagan expressed his sympathy to the Greek Orthodox community, describing the late Archbishop as a special friend of the Armenians. "He was a dynamic leader who advanced the visibility and work of the Greek Orthodox Church and in many ways became a model for younger clergymen," Archbishop Oshagan said.

Prelate Issues Message of Sympathy On Passing of Pope John Paul II

Archbishop Oshagan sent messages of condolence on the passing of Pope John Paul II, to His Eminence Edward Cardinal Egan, Archbishop of New York, and His Eminence Archbishop Gabriel Montalvo, Apostolic Nuncio in Washington, DC. The message said in part:

"His death is, rightfully, being mourned by people around the globe. During his long pontificate he captured the hearts of all humanity, not only Catholics, not only Christians. Perhaps this love he felt for all is the greatest legacy he leaves. I have had the privilege and honor to meet His Holiness on many occasions, including official visits of our Catholicos, His Holiness Karekin II, of blessed memory, and His Holiness Aram I. Most recently, I was fortunate to see the Pope in January during the theological dialogue between the Catholic and Oriental Orthodox churches. In each of our meetings I was captivated by his deep faith, his strong optimism, and his unconditional love for humanity."

Father Hovnan Bozoyan Arrives in U.S.

Rev. Fr. Hovnan Bozoyan arrived in Boston in March with his family. Der Hovnan was ordained in November 2004 after completing his studies at the Theological Seminary of the Holy See of Cilicia. Der Hayr is in a period of training at St. Stephen Church, Watertown, Massachusetts, under the guidance of the church's pastor, Archpriest Antranik Baljian.

Newly Published Book Honors Archbishop Mesrob Ashjian

Living Faith: The Life and Service of Archbishop Mesrob Ashjian, a 284-page

book about the late Archbishop was issued in March by the Prelacy. The over-size volume contains 142 color and 84 black and white photographs. Included are articles by Dr. Herand Markarian, Ashot Melkonian, Onnic Marashian, Judge Sarkis Teshoian, and Nerses Chitjian. Iris Papazian, who served as the general editor of the volume, wrote the major portion of the book.

Delegations of Catholicosate of All Armenians and Catholicosate of Cilicia Issue Common Declaration

A meeting of delegations from the Holy See of All Armenians and the Holy See of Cilicia took place in March. The meeting was held under the patronage of His Holiness Karekin II, Catholicos of All Armenians, and His Holiness Aram I, Catholicos of Cilicia, with the aim of further developing the mission of the Armenian Church and to further strengthen internal unity. The main purpose of the meeting was to prepare an outline for discussions around the theme, "The Imperative of Renewal for the Armenian Church."

Archbishop Khajag Barsamian, Bishop Michael Atchabahian, Mr. Rafayel Babaian, Mr. James Kaloustian represented the Holy See of Etchmiadzin.

Archbishop Oshagan Choloyan, Bishop Nareg Alemezian, Mr. Yervant Pamboukian and Mr. Arsen Tanielian represented the Holy See of Cilicia.

The representatives prepared an outline containing nine main points:

1. The canonical status of the Armenian Church: Ecclesiological, administrative and canonical definition.
2. Christian and Armenian education: Mission and protection of spiritual and culture values.
3. Liturgical Life.
4. Formation of clergy and revitalization of monastic life.
5. Inter-church and inter-faith relations.
6. Attitudes towards modern social and moral issues.
7. Church-State and Church-Society relations.
8. The Church and the pursuit of the rights of the Armenian people.
9. Use of modern technology.

Magazine Features Article About Early Contributions of Armenian Church

The Winter 2005 issue of *Christian History & Biography* included a two-page spread written by Steven Gertz, entitled "How Armenia 'Invented' Christendom."

The author gives a brief history of the Armenian Church and notes the contribution of the Armenian Church to global Christianity. Mr. Gertz ends the article with, "So lest you assume Rome is our first example of Christendom, think again. Long may Armenia's church endure."

Capitol Hill Event Commemorates 90th Anniversary of Genocide

U.S. representatives Frank Pallone, Jr., and Joe Knollenberg, co-chairmen of the Congressional Caucus on Armenian issues, hosted a Capitol Hill event in commemoration of the 90th anniversary of the Armenian Genocide. The event was organized under the auspices of the Armenian Caucus and the Armenian Embassy, with the full cooperation and participation of all the Armenian American organizations. Archbishop Oshagan Choloyan participated in the commemoration.

Prelate Attends Farewell Reception For Ambassador Arman Kirakossian

Archbishop Oshagan attended a farewell reception for Ambassador Arman Kirakossian on March 18. Mr. Kirakossian served as the ambassador from Armenia to the United States for the past five years. He returned to Yerevan to continue his work at the Foreign Ministry.

NALG Conference

The National Association of Ladies Guilds (NALG) and the Ladies Guild of Soorp Khatch Armenian Apostolic Church hosted the 2005 regional conference on April 16, in Bethesda, Maryland. The keynote speaker was Yerezgin Joanna Baghsarian, from Providence, Rhode Island, and Mary Derderian, adjunct instructor at George Washington University and Stratford University.

Prelacy Joins Other Organizations in Urging President Bush to Recognize Genocide

The Eastern Prelacy joined with other major Armenian organizations in a letter urging President Bush to recognize the 1915 massacres and deportations as genocide.

In recent meetings with Armenian American groups, as well as in private meetings with Armenian American leaders in various parts of the country, including a private meeting at the Prelacy on February 11, 2005, U.S. Ambassador to Armenia John Evans characterized the massacres of 1915 as genocide. Subsequently, he clarified his statements by referring to them as his personal opinion and not official U.S. policy.

The letter, signed by ten Armenian American organizations, said in part: "Mr. President, in this the 90th commemorative anniversary of the Armenian Genocide, we urge that you join President Ronald Reagan and so many other leading American public officials in reaffirming the facts of history you have already proclaimed with the correct name—Armenian Genocide."

Archbishop Oshagan Attends Dialogue in Rome

Archbishop Oshagan attended the second meeting of Catholic and Oriental Orthodox representatives of the International Joint Commission for Theological Dialogue in February. Archbishop Oshagan and Bishop Nareg Amezian, Ecumenical Officer at the Catholicosate of Cilicia, represented the Holy See of Cilicia. The meetings took place in Rome at the Domus Internationalis Paulus VI, hosted by the Pontifical Council for Promoting Christian Unity. The next meeting of the Joint Commission will be hosted by the Catholicosate of All Armenians at Holy Etchmiadzin, January 25 to 31, 2006.

Clergy of Eastern, Western and Canadian Prelacies Gather in Montreal for Sts. Ghevontiantz

Continuing a tradition that began

in 2001, clergymen from the Eastern, Western, and Canadian Prelacies gathered in Montreal, Canada for the annual Sts. Ghevontiantz commemoration that precedes the Feast of Vartanantz.

Prelacy Issues New Book of Services, and Compact Disk for Deacons

The Prelacy has embarked on preparing a series of educational tools for the benefit of altar servers toward the goal of achieving uniformity in all churches.

A new prayer book with the Sunrise (Arevakal), Peace (Khaghaghagan), and Compline (Hankusdyan) services was published in February. The volume includes the original Classical Armenian text, as well as modern Armenian, English translation, and English transliteration. It also includes notations of the hymns and sharagans.

A new compact disk, based on the arrangement by Magar Yegmalian, was issued as a learning guide for deacons. Augmenting these tools will be regional workshops for altar servers.

Five East Coast Organizations Receive Settlement from New York Life

Five Armenian organizations on the east coast each received \$333,333 as part of a \$20 million settlement reached between New York Life and descendants of the victims massacred in the 1915 Armenian Genocide. The ceremony took place at the New York headquarters of the Armenian General Benevolent Union on January 26, 2005.

The five organizations are: the Armenian Church of North America Eastern Diocese (New York); Prelacy of the Armenian Apostolic Church of Eastern United States and Canada (New York); Armenian Missionary Association of America, Inc. (Paramus, NJ); and the Armenian General Benevolent Union (New York).

Representing the Eastern Prelacy on this occasion were: V. Rev. Fr. Anoushavan Tanielian, Vicar General; Mr. Bedros Givelekian, Treasurer; Dr. Vazken Ghougassian, Executive Director; and Mrs. Iris Papazian, Communications Director.

On hand for the ceremony

continued inside back cover

LIVING FAITH:

The Life and Service of Archbishop Mesrob Ashjian

written and edited by Iris Papazian

A Stunning and Beautiful Remembrance of a Dedicated and Gifted Clergyman

284 pages • 142 color photographs • 84 black and white photographs • Hardcover, 9 x 12 page size

"The story of the life of Mesrob Srpazan, of blessed memory, is one of a model clergyman and Armenian, who from a young age turned the Armenian nation's history into faith and mission. This volume focuses on the various stations of his distinguished life, the sum total of which brings before our eyes his happy and contented image and spirit—an image of complete service and dedication—a clergyman with his own unique aura and personality."

From the Foreword by Archbishop Oshagan Choloyan

This exceptional publication is only \$50.00
(shipping and handling included exclusively for OUTREACH readers)

All proceeds from the sale of this volume will benefit the Archbishop Mesrob Ashjian Publications Fund and the charitable programs in Armenia started by the late Archbishop during his tenure as Prelate of the Eastern Prelacy.

Please send me _____ copies of
LIVING FAITH @ \$50.00 per copy.

Enclosed is a check payable to
Armenian Prelacy Bookstore for \$_____

(shipping and handling charges are included
for Outreach readers)

Mail to: Armenian Prelacy Bookstore
138 E. 39th Street, New York, NY 10016

Ship to:
Name _____

Address _____

City, State, Zip _____

Telephone _____

E-mail _____

continued from page 39

were attorney Brian S. Kabateck of the Los Angeles based firm of Kabatek Brown Kellner, LLP, one of the attorneys representing the class, California Insurance Commissioner John Garamendi and Bill Werfelman representing New York Life.

Prior to 1915, New York Life sold life insurance policies to thousands of Armenians living in the Ottoman Empire. New York Life policyholders were among the 1.5 million Armenians massacred during the Armenian Genocide. In the ensuing chaotic years, many of the rightful policy heirs were unable to obtain the insurance proceeds while others were unaware that they were entitled to any insurance benefits. According to the records of New York Life about 2,400 policies were sold to Armenians before the Genocide and remain unpaid. Survivors and/or their descendants will share the bulk of the multi-million settlement. The first distribution totals three million dollars. Any unclaimed money from the \$20 million settlement will subsequently be distributed to Armenian charitable organizations.

**Statue of St. Gregory the Illuminator
Is Installed at St. Peter Basilica at Vatican**

Pope John Paul II attended the unveiling and official installation of a statue of St. Gregory the Illuminator, the patron saint of the Armenian Church, on January 19, 2005. The 18-foot, 26 ton statue made of Carrara marble is the work of Khatchik Kazandjian of Paris. St. Gregory holds in his right hand the Armenian Holy Cross of gilt bronze, and in his left hand the Holy Bible decorated with the symbols of the four

We need your help to keep our mailing list up-to-date

Do you receive more than one copy of
OUTREACH?

Is your name and address correct?

Do you know anyone who would like to
receive *OUTREACH*?

Please let us know by mail,
138 East 39th Street, New York, NY 10016

or

by phone: (212) 689-7810

or

by email: info@armenianprelacy.org

Prelacy Calendar of Events

Bible Study at the Prelacy, first and third Mondays of the month starting November 7, 7:15 to 8:45 pm. "The Infancy Narratives of Jesus," a five-session course on the birth stories of Jesus as presented in the Gospels according to Matthew and Luke. Conducted by Dn. Shant Kazanjian, Director of the Armenian Religious Education Council (AREC). For information, arec@armenianprelacy.org or 212-689-7810.

Musical Armenia, Sunday, February 26, 2006, Weill Recital Hall at Carnegie Hall, New York City. Featured artists Duo Maestoso and Zulal.

Sunday School Teachers Conference, March 17-19, 2006, at the Wonderland Conference and Retreat Center in Sharon, Massachusetts.

Siamanto Academy meets every Saturday at the Armenian Center, 69-23 47th Avenue, Woodside, New York, 11 am to 2:30 pm. The college-accredited Academy offers Armenian language, history and Christian studies classes for high school students. For information, anec@armenianprelacy.org

Stay Connected.

Sign up for the Prelacy's Electronic Newsletter

CROSSROADS

It's Fast Reading. It's Informative.
It's Interesting. It's Free.

Send an e-mail to info@armenianprelacy.org
with the word "subscribe" in the subject line
and also please include you full name.

It's that simple!

For up-to-the-date information about events
check the Prelacy website:

www.armenianprelacy.org

Eastern Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America
138 East 39th Street, New York, New York 10016
www.armenianprelacy.org * email@armenianprelacy.org

NONPROFIT ORG.
U.S. POSTAGE PAID
OGDENSBURG, N.Y.
PERMIT NO. 468
13669